LETO XI. ŠT. 7 (489) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 16. FEBRUARJA 2006

NOVI GLAS

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Jurij Paljk

Zastrašujoč molk kristjanov

Kristjani se upravičeno sprašujemo, kakšni smo in kakšna je naša vloga v družbi.

Občutek nemoči me je prevzel, ko sem gledal, bral, poslušal, premišljeval znane zadeve okrog karikatur o preroku Mohamedu, ki so dvignile toliko prahu, posredno zahtevele tudi smrtne žrtve. Omenjene karikature mi niso všeč in sem mnenja, da se ne bi smeli iz svetih stvari nikdar norčevati. Zato ne, ker so svete. Če pa že nam svete niso, so lahko drugim in zato ni prav, da se iz njih norčujemo. Isto seveda velja za vse svete stvari. Tudi za naše, krščanske simbole.

To je sramota, ker smo priče sprenevedanju, kako da je nedopustno, da je do objave Mohamedovih karikatur prišlo, a se molči o tem, kako lahko pri nas vsako, zares vsako nihče počne s krščanskimi simboli, kar hoče. Žgali so nam križe v imenu umetnosti, v imenu iste umetnosti so križe postavljali v bazene, polne urina in še in še. In niti enega samega "naprednjaka" ni , ki bi se javno vprašal, kaj je narobe z našo družbo, v kateri se karikatur Mohameda ne sme narisati, lahko pa se dobesedno podela na vse, kar je krščansko!

Problem svetega je v naši družbi problem sodobnega človeka, ki se je že toliko razčlovečil, da samega sebe ne prepoznava več kot Božjega dela, ampak misli, da je sam bog in zato svetega in vsega tistega, kar ga presega, ne potrebuje. V resnici pa v naši družbi svetosti ni več nikjer, ker ni odnosa do človeka, kaj šele do življenja in do Boga! Vsako, tudi nerojeno človeško življenje je sveto! Pa to še velja za našo družbo, v kateri je rojstvo skorajda izjema in ne pravilo?

Zakaj kristjani dopuščamo, da se lahko vsakdo iz naših svetih stvari in iz nas norčuje, in obenem obsojamo zasmehovanje drugih veroizpovedi?

Smo sploh še kristjani?

Če smo, zakaj zase ne zahtevamo istega dostojanstva, kot ga sodobna družba v imenu neke nedoločene demokratičnosti zahteva za druge? Ali pa smo že tako izvodeneli, da nismo ne krop in ne voda, da nismo več pričevalci ničesar, kaj šele vesele novice, kar je evangelij?

Je zares naša kultura samo še kultura smrti, ko pa v naši družbi ni več prostora za bolne in nebogljene, za potrebne, za na rob odrinjene ljudi, za brezposelne?

"Kristus je edini resnični zdravnik človeštva, ki ga je nebeški Oče poslal na svet, da ozdravi človeka, ki je tako na telesu kot v duhu zaznamovan z grehom in z vsemi njegovimi posledicami!" je vzkliknil minulo nedeljo Benedikt XVI., ko je pri tradicionalni molitvi angelskega češčenja nagovoril zbrane na Trgu sv. Petra v Rimu ob Svetovnem dnevu bolnikov. "Kristus je ponujena Božja roka človeštvu, da bi se človeštvo bilo sposobno izvleči iz živega peska bolezni in smrti, da bi se bilo sposobno postaviti na noge na trdni skali Božje ljubezni!" je še dodal sveti oče. Spomnil se je še posebno vseh tistih, ki "v bolezni trpijo zaradi osamelosti, revščine in potisnjenosti na rob družbe, emarginacije!" In teh je veliko med nami in v svetu!

Pravzaprav: Mar ni človeško, krščansko pa obvezujoče!, da bolnike obiskujemo, da se jim tudi na smrtni postelji nudi tolažba, da se za bolnike moli? A kako bomo-bodo to počeli tisti, ki še v svetost človeškega življenja in o svetosti svojih simbolov nismo-niso prepričani?

"Krasna si, bistra hči planin"

Veličastna Prešernova proslava v Gorici in Trstu

Foto DPD

LJUBLJANA Srečanje posvečeno zakonu o Slovencih zunaj meja

Predsednik Janez Janša sprejel naše predstavnike

Premier Janez Janša se je z drugimi predstavniki vlade v četrtek, 9. t.m., v Ljubljani sestal s predstavniki Slovenske manjšinske koordinacije (SLOMAK). Beseda je tekla predvsem o oceni položaja slovenskih manjšin v sosednjih državah, največ pozornosti pa je bilo namenjene predlogu zakona o odnosih Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, ki ga predvideva slovenska ustava, je po srečanju pojasnil Janša.

"Današnje srečanje dokazuje, da Slovenija namenja vso potrebno pozornost razmeram, v katerih živijo naši rojaki v zamejstvu v vseh naših štirih sosednjih državah," je povedal Janša. V predlogu zakona o odnosih Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, ki je v postopku sprejemanja v Državnem zboru, je v obliki sveta za Slovence v zamejstvu in po svetu predvidena institucionalizacija srečanj v približno takšni sestavi, kot je bila danes.

"Ta zakon bo uredil številna vprašanja, ki so bila doslej neurejena ali pa so bila urejena na nižji ravni, brez zakonske podlage. Pričakujem, da bo s tem zakonom prišlo do novega momenta v skrbi matične države za naše rojake v zamejstvu. Zadnji čas je, da do tega pride. Z vstopom v Evropsko unijo je namreč Slovenija prišla v nov strateški položaj, s tem pa tudi njene manjšine. Odprle so se nove priložnosti, ki jih prej ni bilo in ki jih lahko izkoristimo, če smo nanje pripravljeni in dobro organizirani," je dejal Janša. Premier je dejal, da v prihodnjih mesecih ne gre pričakovati večjega napredka pri vprašanjih slovenske manjšine v Italiji in Avstriji, saj gre v teh dveh sosednjih državah za predvolilno obdobje, skladno s tem pa so tudi razne provokacije predvolilno obarvane. Ponovno pa je poudaril, da se Slovenija zavzema za uveljavitev 7. člena Avstrijske državne pogodbe (ADP) tudi v praksi. Da je bilo srečanje izredno pomembno, se je strinjal tudi predsednik SLOMAK Rudi Pavšič, ki je dejal, da so se lotili nekaterih vprašanj dokaj pragmatično z optimistično vizijo.

"Delimo mnenje premiera, da se z novo evropsko dinamiko odpirajo tudi manjšinam drugačne in bolj pozitivne perspektive," je povedal Pavšič. "Te nove perspektive ponekod že beležimo, prepričani pa smo, da se moramo skupaj potruditi in zavzeti za to, da smo del te Evrope, in v skladu s to filozofijo tudi reševati nekatera vprašanja. Zadovoljni smo, ker smo danes dokaj enoglasno razpravljali o problemih manjšin," je še dejal Pavšič.

Tako je o srečanju med predsednikom Janšo in našimi predstavniki poročala Slovenska tiskovna agencija; izvedeli pa smo, da so bili na srečanju tudi predsednik SSO Drago Štoka, deželni tajnik SSk Damijan Terpin in predstavnik Enotne liste s Koroškega Vladimir Smrtnik.

Vatikan

Poslanica svetega očeta Benedikta XVI. v zvezi s pastoralno zavzetostjo za bolnike 5

Kultura

Založba Mladinska knjiga izdala monografsko publikacijo Zlata knjiga Simona Gregorčiča 9

Pogovor

Erik Starec pripoveduje o svojem podjetništvu na področju oljkarstva v Boljuncu 15

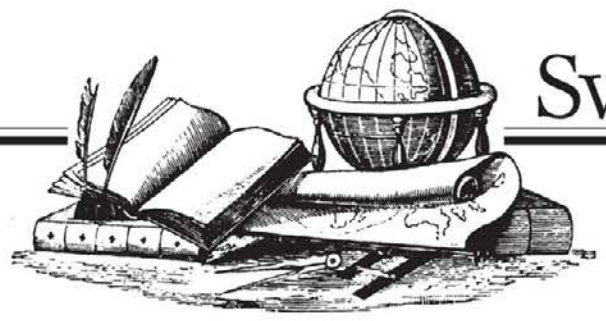

60 let po podpisu Državne pogodbe

Burka o dvojezičnih tablah na Koroškem

Mogočna avstrijska država oz. cesarstvo je trajalo dolgo stoletij in uživalo v Evropi znaten ugled predvsem zaradi učinkovite in zanesljive javne uprave. Znalo se je, četudi previdno in postopoma, prilagajati spremembam in zahtevam splošnega družbenega in političnega razvoja. Pomislimo samo na reforme cesarice Marije Terezije in drugih vladarjev, o katerih še danes pišejo šolski učbeniki in druga zgodovinska dela. Najtežje obdobje je bilo za Avstrijo vprašanje uveljavljanja enakopravnega sožitja med raznimi narodi, ki so živeli v njenem okviru. Kljub omahljivosti ji je pod silo razmer, ki jih je ustvarilo prebujenje narodov leta 1848, uspelo vzpostaviti določeno sožitje z zadovoljitvijo temeljnih zahtev po uveljavljanju narodnih jezikov v šolah in uradih po novih ustavnih načelih.

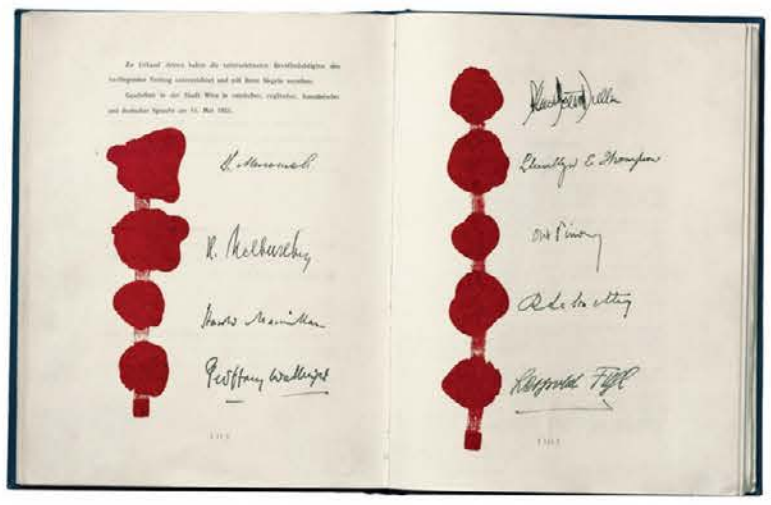

Usodno napako pa je pod prevladujočim vplivom velikonemških krogov storila s sprožitvijo vojne proti Srbiji leta 1914, ki se je nato sprevrgla v splošen evropski in svetovni spopad, ki je pokopal samo Avstro-Ogrsko. K temu je pripomogla tudi zavrnitev po osamosvojitvi slovanskih narodov v njej. Avstrija sama se je zreducirala na ožje območje in postala republika, v okviru katere so po neuspelem plebiscitu ostali koroški Slovenci. Nova avstrijska država je s senžermensko mirovno pogodbo 1919 sprejela nekatere obveznosti v prid slovenske manjšine, ki jih je pa le delno izvajala, pozneje pa vse manj ali pa sploh ne.

Po drugi svetovni vojni so britanske zasedbene oblasti obnovile dvojezične šole na Koroškem. Leta 1955 pa se je Avstrija s podpisom Državne pogodbe o obnovitvi svoje popolne suverenosti obvezala zagotoviti koroškim Slovencem in gradiščanskim Hrvatom osnovne manjšinske pravice glede šolstva in javne rabe materinega jezika. Kot znano, pa do danes ni še v celoti izpolnila vseh sprejetih obveznosti iz 7. člena omenjene mednarodne pogodbe, ki so jo podpisale tudi Velika Britanija, ZDA in Sovjetska zveza ter Jugoslavija. Poseben odpor pa avstrijske stranke kažejo do slovenščine v javnih uradih in dvojezičnih krajevnih tabel. To vprašanje je posebno aktualno prav v tem času, ko se dogajajo nepojmljive stvari v zvezi s sožitjem in spoštovanjem državnih zakonov in razsodb samega avstrijskega ustavnega sodišča, ki mečejo skrajno slabo luč na Avstrijo, ko le-ta trenutno celo predseduje Evropski uniji (ironija usode ali farsa?).

Zgodba o dvojezičnih krajevnih napisih na Koroškem se vleče že več desetletij. Nemški nacionalistični krogi so večkrat organizirali podiranje dvojezičnih tabel z imeni krajev. Na pritožbe slovenskih organizacij in posameznikov je avstrijsko ustavno sodišče odredilo, da je treba postaviti dvojezične table v vseh tistih krajih, kjer je vsaj deset odstotkov slovenskega prebivalstva. Po izračunih naj bi Slovenci imeli pravico do postavitve vsaj 300 dvojezičnih tabel, medtem ko jih je sedaj dejansko le 73. Še lanskega decembra je omenjeno ustavno sodišče na osnovi tožbe odredilo dvojezičen napis za kraja Pliberk in Drveša vas. Proti temu pa je koroški deželni glavar Jörg Haider sprožil silovito nacionalistično gonjo in dal samovoljno prestaviti za šest metrov obstoječi nemški tabli za omenjena kraja, da bi tako obšel izvajanje omenjene razsodbe ustavnega sodišča. To je storil javno ob prisotnosti novinarjev in televizijskih kamer in svojih pristašev. To grobo in verjetno kaznivo dejanje je sprožilo val ogorčenja s strani slovenskih organizacij in samega predsednika ustavnega sodišča, ki je pozval osrednjo dunajsko vlado, naj ustrezno ukrepa proti omenjenemu početju deželnega glavarja Haiderja.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) dr. Matevž Grilc je Haiderjevo ravnanje označil kot zasmehovanje avstrijske Državne pogodbe, s katero se je avstrijska država obvezala zagotoviti koroškim Slovencem temeljne narodnostne pravice. Zato bo njegova organizacija ponovno informirala članice Evropske unije in člane Evropskega parlamenta o tem protimanjšinskem ravnanju na Koroškem in zagrozil tudi z ovadbo proti glavarju Haiderju zaradi suma zlorabe javne funkcije. Skratka, napoveduje se politična internacionalizacija kršenja manjšinskih pravic koroških Slovencev. To spravlja avstrijsko vlado v čuden in neprijeten položaj prav v času, ko Avstrija predseduje Evropski uniji! Kako dolgo se bo pustila pogojevati od nacionalistično nastrojenega Haiderja?

Alojz Tul

Špacapan in Terpin o dvojezičnih tablah

Mirko Špacapan in Damijan Terpin sta poslala predsedniku Intergrupe evropskih poslancev za manjšinsko problematiko, Madžaru Csabi Tabajdiju, pismo, v katerem ga obveščata o nameri koroškega glavarja Jörga Haiderja, da skliče ljudsko posvetovanje o dvojezičnih tablah na Koroškem. Špacapan in Terpin opozarjata, da Avstrija, kot podpisnica Evropske okvirne Konvencije o narodnih manjšinah ter Evropske listine o rabi manjšinskih jezikov, ne more na tak grob način kršiti pravice narodnih skupnosti na lastnem teritoriju in jih postavljati v oceno večinskemu narodu. V Italiji bi kaj takega ne bilo mogoče, saj se referendumska vprašanja nikakor ne morejo ukvarjati s pravicami manjšinskih skupnosti. Predstavnika Slovenske skupnosti sprašujeta Tabajdija o možnosti, da bi Evropski svet v obliki svoje Intergrupe za manjšinska vprašanja pozval Republiko Avstrijo k spoštovanju mednarodnih obvez.

Videmska pokrajina in vprašljiva zgibanka

Videmska pokrajina je dala svoje pokroviteljstvo nizu iniciativ, ki jih ob dnevu spomina organizirajo razni krožki in društva z Videmskega (Lega Nazionale, Il Colle, Prijatelji in potomci istrskih beguncev...). Že na prvi pogled vabila se vsakomur postavi vprašanje, ali je prav, da visoka institucija podpira tovrstne pobude. Na prvi strani zgibanke je izpostavljen zemljevid – sicer vprašljive narave –, ki prikazuje italijanske province v njihovi "celoti", vse do Dalmacije. Ob tem pa je v stolpiču "zgodovinska" razlaga, kakršnih smo žal že navajeni.

Na novico sta takoj reagirala deželna svetnika Giancarlo Tonutti in Mirko Špacapan. V vprašanju, ki sta ga naslovila na predsednika Illyja, povzemata vsebino iz zgibanke, kjer je govor samo o »etničnem čiščenju prebivalcev italijanske narodnosti. Krivi naj bi bili le tega, da so Italijani, čiščenje pa naj bi opravile "jugoslovanske komunistične tolpe", ki so odgovarjale na Titove ukaze. Za avtorja besedila je Osimski sporazum protizakonit in nizkoten, saj je Jugoslaviji podaril še zadnja istrska mesta, "zakonsko in etnično popolnoma italijanska".

Seveda je navajanje takih podatkov zavajajoče. Tonutti in Špacapan opozarjata, da najnovejša zgodovinska obravnava dogodkov ob italijanski vzhodni meji upošteva širši okvir dogajanj, med katere spada gotovo tudi nacifašistična okupacija Slovenije in Hrvaške. Tudi grozote taborišča v Gonarsu – nadaljujeta deželna svetnika – niso gotovo zgolj protiitalijanska propagandistična potegavščina.

Tonutti in Špacapan ob koncu vprašujeta Illyja, ali ni podpora javne uprave omenjeni iniciativi vredna črtanja, saj lahko tovrstne pobude resno škodijo odnosom med različnimi narodnostmi, ki živijo v naši deželi in ki bi morale s svojim sožitjem predstavljati, po mnenju samega predsednika Illyja, pravi temelj Evroregije.

Karikature o preroku Mohamedu

Problem se je tokrat dotaknil vseh muslimanov

Ko bi si bili danski ilustratorji predstavljali, kakšne posledice bodo imele njihove karikature, bi se morda resno zamislili, ali se splača sprožiti toliko težav v zameno za grenak nasmeh. Ilustracije, ki uprizarjajo muslimanskega preroka Mohameda v satirični luči, so namreč sprožile številne in množične reakcije - ne nazadnje tudi nasilne. Diplomatskim notam in protestnim akcijam proti predstavništvom in zastavam Danske in drugih evropskih držav so namreč sledili tudi napadi na številne krščanske skupnosti, ki delujejo v muslimanskem svetu in v Turčiji celo uboj krščanskega duhovnika.

Da verski skrajneži izrabljajo vsako priložnost za podpihovanje sovraštva ni omembe vredna novica. Da pa se je problem dotaknil vseh muslimanov, in torej tudi tistih, ki že leta živijo in delajo na Zahodu, je pomenljivo in si zasluži vsaj kratko razlago. Z zornega kota povprečnega muslimana glavni problem omenjenih karikatur ni bil v tem, da so ilustratorji preroka Mohameda uprizorili v satirični luči. Problem je bil v uprizoritvi kot taki (pri čemer satirični kontekst seveda ni pomagal). Arabsko-muslimanski svet namreč svojega svetega preroka tradicionalno sploh ne uprizarja, in sicer zato, da ne bi prišlo do istovetenja človeka Mohameda (kateremu je Bog zaupal svoje misli) z Bogom samim. Iz karikatur pa je izhajalo prav to in prav v tem se je skrivala največja žalitev. Za vse ljudi muslimanske kulture - tudi tiste, ki niso zelo verni – velja, da so verska navodila del vsakdanjega življenja enostavno zato, ker to predstavlja sestavni del njihovega kulturnozgodovinskega izročila.

Dejstvo torej, da so se s svojimi karikaturami Danci zamerili potencialno vsakemu muslimanu, ni navdušujoče.

Res je, da si na svojem domu vsakdo lahko privošči izjaviti in objaviti, kar hoče – kar še posebno velja za demokratične države, kjer sta svoboda izražanja in svoboda tiska sveta in ne prenašata nikakršnih omejitev – vseeno pa se v srcu razsodnega človeka spontano porodi vprašanje: čemu? Ali se resnično splača buriti duhove v tako občutljivem zgodovinskem trenutku in to storiti v imenu principov, ki jih med drugim nihče ne postavlja v dvom?

Iskreno povedano, mednarodni kontekst ni ravno najbolj primeren za take poizkuse. Pred kratkim se je namreč v Palestini na oblast povzpelo eno izmed najbolj skrajnih in nasilnih islamskih gibanj na svetu. Dalje ne gre pozabiti, da se kriza okrog iranskega vprašanja še vse bolj zaostruje, da o (ne)stabilnosti Iraka in Afganistana sploh ne govorimo. Naivno je misliti, da bi v dobi interneta tako sporni input, kot je objava karikatur, ki globoko žalijo vernike ene izmed najbolj razširjenih verstev na svetu, ne sprožil reakcij.

In če se je o neumestnosti iniciative izrekel celo Izrael, ki z arabskim svetom nikoli ni imel "posebno dobrih odnosov", bi se morda res splačalo o tem globlje razmisliti.

Erika Hrovatin

SSO o slovenski gledališki šoli

Na zadnji seji izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij-SSO so se odborniki zavzeli za ustanovitev slovenske gledališke šole kot pomembne ustanove za ustvarjanje novih kadrov in za gojenje naše identitete tudi na gledališkem področju. Ker je v zadnjih časih prišlo do zapletov glede tega vprašanja, se je SSO odločil, da bo treba nujno razčistiti zadevo.

V zvezi z vrnitvijo treh narodnih domov slovenski manjšini se je SSO zavzel, da bi se, pred sprejemanjem vsakršne rešitve, skupaj dogovoril z drugo krovno organizacijo, Slovensko kulturno gospodarso zvezo-SKGZ. Glede raziskave o stanju slovenske manjšine v Italiji, ki jo je Slovensko deželno gospodarsko združenje-SDGZ naročalo podjetju Koman iz Bologne, meni SSO, da je to zanimiva pobuda, o kateri bo izvršni odbor na prihodnjih sejah še govoril. V zvezi z zakonom za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je v obravnavi v slovenskem parlamentu, je SSO mnenja, da so predlogi, ki jih je glede tega oblikoval Slomak, preuranjeni in da jih bo SSO še vzel v pretres na prihodnjih sejah.

Povejmo na glas

Zelo nizka raven predvolilnega obdobja

V politiki naj bi bilo vse dovoljeno, in to še posebno v predvolilnem času, ko je v teku prepričevanje volilcev, naj volijo za to in ne za drugo stran. Vse je dovoljeno v imenu svobode izražanja, ki jo v nasprotju z enoidejnimi družbami zagotavlja demokracija. Toda italijansko politično prizorišče zadnje tedne dokazuje, da ni vse dobro, kar se v imenu svobode dogaja, in da demokracija sama po sebi še ni zagotovilo primernega spoštovanja drugih. V mislih imamo dogodke ob izteku parlamentarne dobe, ki so postregli z zelo nespodbudno in sporno predstavo.

Najprej je predsednik vlade Berlusconi dosegel, da je do razpusta obeh poslanskih zbornic prišlo dva tedna kasneje. Uradno predvolilno obdobje je bilo na ta način skrajšano in ob tem se je mogoče vprašati, kako je predsednik republike kaj takega sploh dopustil. Že nekaj prej je predsednik parlamenta Casini pričel nastopati v imenu svoje stranke in ob tem se je mogoče vprašati, kaj se je zgodilo z vlogo predsednika parlamenta, ki predvsem ne sme biti pristranski. In potem je postalo jasno, zakaj parlament ni bil razpuščen, kot bi moral biti, saj je stopil v akcijo predsednik vlade, bil gost vseh mogočih oddaj na praktično vseh televizijskih kanalih ter tako izrabil čas, ko še niso v veljavi stroga pravila, ki strankam in njihovim voditeljem določajo odmerjen in enakovreden medijski prostor. Že vse, kar se je zgodilo do tukaj, meče kaj čudno luč na italijansko politično dogajanje in ne nazadnje tudi na italijansko družbo v celoti, toda to je samo prvi del zgodbe. Drugi del govori o tem, kakšni so bili nastopi predsednika vlade. Dosledno vzvišen ton do nasprotnikov, zdaj poln jeze in besa, drugič užaljenosti, kako je sploh mogoče, da se mu kdo zoperstavlja. Demoniziranje leve sredine kot možne nadaljevalke najtemnejših strani komunizma. Napadi na sodstvo, na lokalne uprave vse do tistih deželnih, na časopise, šolstvo oziroma univerzo, kjer da gre v vseh primerih za komunistična legla oziroma zaroto, ki bo v primeru zmage uvedla v državi teror. Vse v vzdušju komentarja na najrazličnejše statistike uglednih državnih uradov in institutov, ki vsi po vrsti napovedujejo zmago leve sredine, da so, namreč te statistike, napisane po ukazu leve sredine. Predvsem pa oholost in še enkrat oholost, vsekakor predstava na izjemno nizki ravni, neuglednega in zagotovo vprašljivega okusa. Kot rečeno uvodoma, naj bi pri vsej tej zgodbi ne bilo nič spornega, vse da je zakonito in v okviru tiste svobode, ki jo zagotavlja demokracija. V takšnih razmerah se je opozicija leve sredine odločila za držo, ki se ji pravi ohranitev dostojnosti in umirjene spoštljivosti. To je častna in daleč najboljša drža, ki jo država v največji meri potrebuje in ne nazadnje tudi zasluži.

Dokončno sodbo bodo seveda izrekli volilci. Vsekakor se ne obeta nič dobrega, v kolikor bodo dali svoj glas napadalni, nekulturni in v bistvu nestrpni politiki.

Janez Povše

GORICA IN TRST Prešernova proslava v znamenju stoletnice smrti Simona Gregorčiča

"... in jasna si ko gorski zrak, in glasna si, kot spev krepak..."

Soča, smaragdna lepotica med evropskimi rekami, je zaznamovala letošnjo osrednjo proslavo ob Dnevu slovenske kulture, ki so jo organizirali Zveza slovenske katoliške prosvete, Slovenska prosveta, Glasbena matica, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, Kulturni center Lojze Bratuž, Kulturni dom Gorica, Slovensko stalno gledališče in Zveza slovenskih kulturnih društev. Verzi Simona Gregorčiča, ki jih je pred 90 leti uglasbil dolenjski glasbenik, frančiškan p. Hugolin Sattner (1851-1934), so z močjo žuboreli v kantati, ki so jo pod zanesljivo in preizkušeno taktirko Hilarija Lavrenčiča izvedli 55-članski simfonični orkester, skoraj 90-članski zbor in solisti; v orkestru so igrali glasbeniki dveh omenjenih glasbenih šol in zunanji sodelavci, v zboru so peli zbora Lojze Bratuž iz Gorice in Hrast iz Doberdoba ter nekateri pevci iz MePZ F.B. Sedej iz Števerjana, kot solisti pa so nastopili Alessandra Schettino-sopran, Damjan Locatelli-tenor, Patrizia Bellonialt in Alessandro Svab-bas. Šlo je za pravi podvig, saj je tudi ta Sattnerjeva kantata na Gregorčičevo besedilo - kot že Jeftejeva prisega leta 1986 in Oljki leta 1994 - izzvenela zelo mogočno in veličastno; glavno zaslugo gre seveda pripisati dirigentu Lavrenčiču, ki je znal tudi tokrat z jasno vizijo celote postaviti na oder še en pravi glasbeni in kulturni dogodek leta. Skladba, ki vsebuje primesi slovanskega, germanskega in italijanskega melosa in se končuje z znanimi notami "Kaiser Hymn", je sicer zelo zahtevna in ima tudi zaradi svojega besedila posebno močan vsebinski in harmonični naboj. Prav vsem glasbenikom in pevcem pa se moramo zahvaliti, ker so prek svojih glasbil in glasilk zmogli posredovati srž Gregorčičevega rodoljubnega sporočila, kakršnega je na notno črtovje mojstrsko prelil p. Sattner leta 1916. Večer pa so sklenili z mogočno slovensko himno.

V GORICI

Kulturni center Lojze Bratuž je bil na dan, ko se spominjamo Prešernove smrti, v sredo, 8. februarja, nabito poln kot že dolgo ne. Med uglednimi gosti so bili prisotni generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj, pokrajinski odbornik Marko Marinčič, občinska odbornica Mara Černic, predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze Rudi Pavšič, predsednik Sveta slovenskih organizacij za Goriško Janez Povše, podžupan mestne občine Nova Gorica Tomaž Vuga, zastopniki organizacij, ki so priredile slavje, in cela vrsta javnih upraviteljev in vidnih prosvetnih delavcev iz Goriške, Tržaške in bližnjih krajev onkraj meje. Lepo je bilo videti tudi mnogo ljudi, ki se radi udeležujejo naših proslav in čutijo dan slovenske kulture za svoj praznik.

Večer se je začel z recitacijo Zdravljice, ki jo je navzočim podaril pesnik Aleksij Pregarc. Nato pa je za slavnostni nagovor stopila pred mikrofon predstavnica Slovencev iz videmske pokrajine in časnikarka Jole Namor. Spregovorila je o naših ljudeh "na kulturno najbolj šibkem delu vsega obmejnega pasu, kjer nam manjka najosnovnejše za razvijanje kulturne dejavnosti, in sicer ustrezni prostori, kjer se naše kulturno snovanje izraža praviloma na ljubiteljski in narečni ravni, kjer je glas skupnosti vse bolj šibak in slovenščina najbolj ogrožena." Živimo v času velikih sprememb in pozitivnih izkušenj, je ugotovila, a tudi stalne negotovosti, saj je v marsikom živ občutek, "da je vsa slovenska narodna skupnost v F-Jk pred nevarnostjo razpršitve, šibitve in folklorizacije." V notranjosti je krhka, je še povedala govornica, "in na prepihu globalizacije, da je pravzaprav slovenščina ogrožen jezik v Benečiji, seveda!, a tudi na Tržaškem in Goriškem in v sami osrednji Sloveniji. Manjka nam jasna jezikovna politika in zdi se, da je nima niti naša matična domovina, ali če jo ima, se preneha na državni meji, tako kot se na meji ustavi signal slovenske televizije." Smo pred številnimi in težkimi izzivi, v prizadevanju za uveljavitev slovenskega jezika se marsikdaj počutimo - posamezniki in ustanove - "osamljene in nezadostno strokovno opremljene." Na potezi smo vsi: posamezniki, manjšinske organizacije, italijanske institucije, pa "tudi matična Slovenija bi lahko odigrala aktivnejšo vlogo. Vlaganje v širitev slovenske kulture, v utrditev in uveljavitev slovenskega jezika še zlasti na meji jezikovnega prostora bi moralo biti ena od temeljnih skrbi slovenske države." Danes se lahko veselimo dejstva, da je "slovenski jezik dobil domovinsko pravico v najvišjih in najbolj prestižnih organih naše dežele in se lahko oglasi v deželnem svetu." Razlog za veselje so slovenski napisi na tablah na pokrajinskih cestah in pred vasmi skoraj v vseh slovenskih občinah videmske pokrajine. "Slovenci smo priznani in upoštevani in se zato počutimo še bolj doma." "Razveseljivo je tudi dejstvo, da so nekatere občine na Videmskem začele izvajati zaščitni zakon 38/2001 in uveljavljati manjšinski jezik" ter odpirati okenca za naše ljudi. Realistična pa je bojazen, da, "čim bodo zmanjkala sredstva iz zakona 482 in bodo morale občine iz lastnega proračuna vsaj delno prispevati za delovanje teh služb, bodo okenca tudi zaprli. Zato bo potrebno, da dežela spodbudi nadaljevanje te izkušnje, ki je pozitivna, saj prispeva k splošni kulturni rasti in sožitju ter približuje občane krajevnim upravam."

Krajevni slovenski napisi v Benečiji so "narečno obarvani". Pristojna pokrajinska komisija se je namreč odločila, "da je v začetni fazi primernejše se približati krajevnemu govoru in s tem sprožiti proces identifikacije domačinov." V videmski pokrajini rastemo iz dialekta, je podčrtala Jole Namor, "še vedno smo pretežno samouki, kar se knjižne slovenščine tiče, kot naš pesnik Ivan Trinko v žačetku prejšnjega stoletja. Dialekt je za večino slovenskih ljudi edina vez s slovenskim jezikom in prostorom."

Dirigent in štirje solisti (foto DPD)

Nihče ne želi, da bi ljudje doživljali slovenščino kot tuj jezik. "Torej gre za počasne procese, ki so zelo delikatni in zahtevni, a jih je treba upoštevati. Seveda pa nam mora biti jasen cilj." "Slovenci v Benečiji in vsej videmski pokrajini potrebujejo center za promocijo slovenske kulture in jezika, je poudarila govornica, "preko katerega bomo spregovorili vsem prebivalcem naše pokrajine in dežele." Enotno so opredelili kot prioritetni načrt prav večnamensko središče v Nadiških dolinah, ki bi prispevalo k večji povezanosti in koordinaciji na kulturnem področju ter pomnožitvi stikov znotraj slovenske manjšine v deželi ter s Slovenci čez mejo. Okrog tega projekta želijo zbrati "naše ljudi in posebno mlade."

Jole Namor (foto DPD)

"Vsi nosimo bremena iz zgodovine in njenih travm. V naši izkušnji so to revščina, izseljevanje in marginalnost – ekonomska, socialna in kulturna! Prav zaradi tega je odgovornost vseh nas, da stojimo z nogami na trdnih tleh in gledamo realistično in pragmatično na manjšino in njene potrebe. Naloga krovnih organizacij pa je spodbujati trezno in strokovno načrtovanje, povzeti sintezo in upoštevati potrebe tudi v duhu medmanjšinske solidarnosti. Zato so danes še bolj kot včeraj, nujni dogovarjanje, usklajevanje in predvsem skupno načrtovanje krovnih organizacij. Slovenci v videmski pokrajini smo v to prepričani. Tudi zato, ker v konfliktualnih in napetih razmerah najbolj trpijo šibkejši. In mi smo med njimi."

Giorgio Banchig (foto Kroma)

V TRSTU

"Osebnost, poezija, sporočilo vélikega pesnika Prešerna - vse to nas ponovno združuje ob proslavljanju dneva naše kulture, našega jezika ter spomina na vélike može, ki so oblikovali s svojimi mislimi in besedami ter s svojim življenjskim ponašanjem naše kulturno premoženje in našo kulturno dediščino."

Giorgio Banchig je tako začel svoj slavnostni govor pred tržaškim občinstvom Kulturnega doma ob proslavi dneva slovenske kulture, ki je letos zaživela tudi v spominu na 100-letnico smrti Simona Gregorčiča in ki je potekala po isti režijski liniji kot goriška proslava v KC Lojze Bratuž. Med občinstvom Kulturnega doma je bilo zaslediti kar nekaj uglednih gostov, med katerimi gre omeniti državnega sekretarja RS Zorka Pelikana, predsednika SKGZ za Tržaško Igorja Gabrovca, deželnega predsednika SSO Draga Štoko, pokrajinskega tajnika SSk Petra Močnika, dolinsko županjo Fulvio Premolin, predsednika DSI Sergija Pahorja.

"Naš narod je kulturno bogastvo, katerega uživamo vsi, in je nedeljivo, v stoletnem časovnem razponu shranil v dno svoje duše", je povedal Banchig. "K temu niso prispevali le književniki in pesniki, misleci in nosilci skupnega spomina, niso zaslužni le voditelji in geniji, pač pa je to doprinos vseh Slovenk in Slovencev iz matične domovine in zunaj nje." Prešernov dan je po mnenju govornika predvsem "ljudski praznik. Ta nas združuje z vélikimi možmi in ženami našega naroda, z vélikimi osebnostmi, ki so pod skupno streho slovenskega jezika in kulture razsvetljevale našo zgodovino."

Med njimi ima posebno mesto Simon Gregorčič. "Tega pesnika se na današnjem prazniku še posebej spominjamo ob stoti obletnici njegove smrti. Bil je človek gora in človek narave, prežemala ga je globoka vera, zato je bil še trdneje ukoreninjen v zemljo, iz katere je njegov narod srkal življenjski napoj in si oprtal na rame vso bolečino in strah. Gregorčič je dal naporom svojega ljudstva pravi smisel in spodbujal njegove upe; bil je obmejni človek in kot tak živa priča grožnjam domovini in tuji zasedbi."

Gregorčič je bil nosilec pristnih čustev, globoke človečnosti, iskrenega prijateljstva in vere ter zaupanja v človeka. Bil je prerok svojega in našega časa zaradi tega, "ker je raziskoval človekovo srce, poznal družbo, vedel za razpoloženje in pohlep mogočnikov. Bil je prerok zaradi globoke pripadnosti svojemu času. Ta ga je izučila, da nacionalna sebičnost vodi v vojno, v spopad med narodi in to prav na krajih, kjer celinske plošče - podobno kot ob potresu -, gnane od sovraštva in koristi oblastnikov trčijo druga ob drugo z ogromnim uničevalnim učinkom."

Gregorčič je bil prerok, ker je do potankosti poznal človeško dušo, ker je bil ukoreninjen v svoj čas, ker je bil pripadnik svoje družbe. "Preroki so vedno aktualni. Njihov duh je navzoč v vsakem zgodovinskem obdobju."

"Spomin je dolžnost; je temelj za sedanjost in bodočnost nekega naroda. Spomin je temelj za posameznikovo in za skupno identiteto", je jasno poudaril Banchig in se nato ozrl v sedanje izzive slovenskega naroda. "Gregorčič je videl tujca, kako tepta njegovo domovino, od daleč je že slišal grmenje vojne. Vse to nam je danes tuje, daleč je od naše izkušnje in je zdrsnilo v zgodovino: Slovenci iz matice, iz Italije, Avstrije in Madžarske živimo že skoraj dve leti v skupnem evropskem domu."

"Mar za nas Slovence iz tretjega tisočletja Gregorčičev strah, njegove stiske in solze nimajo več smisla", se je vprašal govornik.

"Nevarnost, ki prihaja z gorkega juga, ni orožje, ki grmi kot nevihta, pač pa tihi veter asimilacije. Ta nevarnost je nenehno nažiranje skupnih vrednot in skupnega spomina. Je izguba občutka pripadnosti veliki družini, je izguba orientacije, je vse tisto, kar mi Slovenci raje upoštevamo kakor pa našo skupno kulturno dediščino."

In še: "Nevarnost, ki prihaja z gorkega juga, je instrumentalizacija dneva spomina, ki obeležuje le del zgodovine in večkrat dela usodno napako, da žrtve zamenjuje s krvniki." Nevarnost, ki prihaja z gorkega juga, ne nosi orožja, pač pa seje mlačnost do naše skupnosti: "Ta že pet let čaka na izvajanje večjega dela zakonskih norm iz zaščitnega zakona, ki je bil odobren 14. februarja 2001.

Nevarnost, ki prihaja z gorkega juga, onemogoča beneškim otrokom pravico do dvojezične izobrazbe v srednjih in višjih šolah; onemogoča v videmski pokrajini vidljivost slovenskih televizijskih oddaj; smatra kot nepotrebno ali odvečno večnamensko kulturno središče, ki bi ovrednotilo plodno kulturno delovanje slovenskih društev. Nevarnost, ki prihaja z gorkega juga, je že postavila vprašanje fizičnega preživetja gorskih vasi slovenskega teritorija kot zelo resno. Sovražnik ne prihaja le z gorkega juga, stopil je v nas z masifikacijo, ki vse izravnava in povzroča, da pozabljamo na pomembnost vrednot, ki so temelj identitete nekega naroda. Sovražnik je prišel z globalizacijo, ki relativizira občutek pripadnosti in solidarnosti ter ju otopi in znižuje prag ogroženosti.

Aktualno je tudi pesnikovo vabilo, njegova spodbuda in sen, da bi složno zgradili sebi skupen dom, ki ne bo hiša iz kamna in udobnih sobic, pač pa bo to dom za vse Slovence.", je sklenil Giorgio Banchig.

DD in IG

V Turčiji umorjen italijanski duhovnik, grob napad na slovenskega misijonarja

Sveti oče se kljub novim napetostim pripravlja na obisk Turčije

Ves krščanski svet je prejšnji teden prizadela novica o usmrtitvi italijanskega duhovnika Andrea Santora v župnijski cerkvi v Trabzonu v Turčiji. Vatikanski mediji so umor takoj postavili v okvir napetosti v muslimanskem svetu zaradi objave karikatur islamskega preroka Mohameda v evropskih časnikih. Le nekaj dni zatem pa je prišlo še do drugega napada, tokrat pa na slovenskega misijonarja p. Martina Kmetca. Dne 9. t.m. je namreč v Izmirju skupina sedmih ali osmih mladeničev, starih nad dvajset let, z bojnimi kriki "Vse vas bomo pobili!" napadla minoritskega duhovnika p. Kmetca. Kot poroča Slovenska škofovska konferenca, so se mladeniči približali ozemlju župnije sv. Helene oz.. poslopju, v katerem stanujejo katoliški duhovniki, in so razbijali po vratih. Ko jih je p. Kmetec vprašal, kaj želijo, so mu odgovorili, da želijo govoriti z njim. Ko jim je odprl, je opazil razjarjeno skupino in je vedel, koliko je ura. Eden izmed njih ga je zagrabil za vrat, ga sunil na dvorišče ter kričal: "Mi smo nacisti (po besedah p. Kmetca gre za pripadnike skrajno desničarske nacionalistične stranke v Turčiji, sive volkove), s teboj je konec." V turščini in v kontekstu, v katerem je bilo to izrečeno, to pomeni: obsojen si na smrt, ubili te bomo. Pater je ostal pri zavesti in je uspel zapreti vrata, vendar so navalili nanje in zlomili ključavnico. Znova so mu grozili s smrtjo in se oddaljili s ponavljajočimi se kriki: "Ti si končan!" Hišo in cerkev zdaj stražijo policisti. Incident je pokazatelj splošnega družbeno-političnega položaja v tistem delu Turčije.

P. Martin Kmetec (foto Ognjišče)

Javnost je zato toliko bolj presenetila vest, da je istega dne predsednik Turčije Ahmet Necdet Sezer povabil sv. očeta Benedikta XVI. na uradni obisk v Turčijo, in sicer od 28. do 30. novembra letos. Zdi se, da je sveti oče zelo zaskrbljen zaradi napetosti, do katere prihaja v zadnjih časih. Vseeno je obisk sprejel in datum obiska že potrdil. Kmalu nato je izrazil upanje, "da bo žrtvovanje Santorovega življenja pripomoglo k dialogu med veroizpovedmi in miru med narodi".

Načrtovani obisk Benedikta XVI. v Turčiji se ujema s praznikom sv. Andreja 30. novembra. Ta priljubljeni svetnik je bil eden od dvanajstih Kristusovih apostolov in je potoval skozi Malo Azijo, obravnavajo pa ga kot očeta konstantinopelskega patriarhata.

Prijetno praznovanje farnega zavetnika v Štmavru

"Sveti Valentin je pri nas še vedno prvi pomladin!"

Praznovanja sv. Valentina na Goriškem zares ni treba posebej predstavljati, saj korenine praznika segajo v 14. stoletje in je za Goričane neke vrste znanilec pomladi. Na Goriškem še vedno velja rek, da je "sv. Valentin prvi pomladin", kar je že samo po sebi dovolj zgovorno.

V organizaciji društva Sabotin in v sodelovanju z župnijo sv. Mavra in Silvestra, Zvezo slovenske katoliške prosvete, osnovno šolo Josip Ambram iz Pevme in Krajevnim svetom Pevma-Štmaver-Oslavje je tudi letos potekalo prvo predpomladansko praznovanje na prostem, in to prav za sv. Valentina v Štmavru. Ob slovesni popoldanski nedeljski maši, ki jo je daroval p. Mirko Pelicon, somaševal je župnik Marijan Markežič, in družabnosti ob njej je bilo poskrbljeno tudi za večdnevno praznovanje s pomembnimi kulturnimi pobudami. Glavni protagonisti so bili seveda najmlajši, kar je značilno za vse vasi na desnem bregu Soče.

Foto Bumbaca

Najprej moramo omeniti domači otroški zbor, ki ga vodi Nadja Kovic, ki je minuli petek v prostorih šole v Pevmi uvedel lep kulturni večer s petjem šestih ljudskih pesmi. Nato so stopili na oder osnovnošolski otroci, ki so s pesmijo in recitalom podali vpogled v vsebino knjižice *Pevma, Štmaver, Oslavje in Podgora skozi čas v otroških očeh*, za katero so poskrbeli s pomočjo učiteljev osnovne šole J. Abram iz Pevme. Knjižico sta uredili Irena Ferlat in Erika Jazbar. Gre za objavo izsledkov dveh učnih projektov, pri katerih so najmlajši spoznavali Sabotin v vseh njegovih lepotah, ter v drugem delu domače praznike in navade iz ust starejših občanov. Iz otroških ust so tako zaživeli pomembnejše vaške slovesnosti, od sv. Ane do Svete noči in Božiča, pa tudi skriti kotički Sabotina. O knjižici se je pohvalno izrazila tudi ravnateljica Mirka Brajnik, ki je poudarila pomembnost vrednotenja ljudskega izročila in povezanosti šole s kraji in ljudmi. Prisotnim so delili knjižico, ki so jo vsi z navdušenjem sprejeli.

Praznik sv. Valentina v Štmavru je potekal tudi tokrat tri dni. Sobotni večer je obogatila razstava izbranih in dragocenih čipk; pripravila jih je ga. Evelina Makuc, ki uči na goriški čipkarski šoli in je sestra nekdanjega župnika Vojka Makuca; ta je posredoval predstavitveno besedilo. Poleg domačega zbora je nastopil tudi pevski zbor Rado Simoniti z Dobrovega.

V nedeljo je bil praznik najbolje obiskan, prav tako tudi slovesna maša ob 14.30. Družabnost, ki jo je obogatil Pihalni orkester iz Goriških brd, pa je bila tudi tokrat na dvorišču nekdanje osnovne šole v Štmavru, kjer so postregli tudi z znanimi štmavrskimi štruklji.

PISMO IZ BRUSLJA

p. Franček Bertolini

Adriana in Mihael

Vsaka dva tedna se v Evropskem katoliškem domu srečujemo mladi iz Italije. Najprej imamo sveto mašo, ki jo ponavadi vodi p. Stefano. Giacomo, izvrsten glasbenik, ki si utira pot v bruseljsko jazzovsko sceno, s kitaro spremlja naše petje; maša poteka v zelo sproščenem vzdušju. P. Stefano nam z lepimi besedami tako približa Jezusa, da ga po maši lahko skoraj primemo za roko in gremo z njim domov. Po obredu se iz kapele premaknemo v skupne prostore doma, kjer si lahko pripravimo kaj za pod zob. Nekega večera sem pri mizi sedel ob Adriani in se z njo pogovarjal o njenem delu. Adriana dela pri COMECE, Škofovski komisiji pri EU. Njeno področje so človekove pravice in odnosi z Evropskim parlamentom. V tej službi je tudi spoznala našega škofa Stresa, ki ga ima v zelo lepem spominu. Adriana med drugim spremlja vprašanje evropske ustave. Evropski škofje se trudijo, da bi Evropska ustava tam, kjer govori o svojih koreninah, omenila tudi krščanstvo. Pečat krščanstva v Evropi je tako velik, da ne moremo razložiti Evrope, ne da bi govorili o krščanstvu. Prav je, da se vsak bori za ohranitev svojih korenin, za svojo identiteto. Isto velja tudi za nas kristjane. Ne gre za vsiljevanje ali privilegije, ampak za čisto preprosto zgodovinsko dejstvo.

Dva tedna smo v naši jezuitski skupnosti imeli posebnega gosta, majhne postave, ki se zibaje premika po naših dolgih hodnikih. Beli lasje in obrvi na temnopoltem obrazu mu dajejo posebno lepoto. Doma je iz Indije. Že ko sva se predstavila, sem dobil vtis, da je skromen človek. Majhen po postavi, a velik v duhu. Pozneje sem od drugih zvedel, da je bil asistent našega vrhovnega predstojnika v Rimu. Na predavanjih, ki jih ima za nas študente na mednarodnem katehetskem in pastoralnem inštitutu Lumen Vitae, nam je skušal pomagati priti do razumevanja tega, kaj pomeni celostno misijonsko delovanje. Govoril nam je o tem, da je med drugimi problemi misijona tudi ta, da Indijci in mnogi drugi narodi enačijo Evropo, Severno Ameriko in Avstralijo s krščanstvom. To je bilo za Cerkev škodljivo v zgodovini in je škodljivo tudi danes. Večina ameriških, evropskih in avstralskih političnih in gospodarskih potez zdaleč ni bilo narejenih v krščanskem duhu. Če enačijo Avstralijo, Severno Ameriko in Evropo s krščanstvom, pomeni, da povezujejo s krščanstvom tudi multinacionalke omenjenih celin. Te pa, vemo, masovno in brezobzirno izkoriščajo dobrine številnih afriških, južnoameriških in azijskih držav. Krščanstvo je torej zanje predvsem izkoriščevalsko. To je miselni vzorec, ki obstaja pri nekaj milijardah ljudi, in se ga premalo zavedamo in dostikrat ne dojamemo, kakšne posledice ima. Temu primerljivo bi lahko bilo naše enačenje teroristov z muslimani, kar je netočno in krivično.

Zato, če se po eni strani trudimo, da se krščanstvo omenja v evropski ustavi, bi se morali veliko bolj truditi, da bi prek medijev, v učbenikih, na politični ravni, na ravni medverskega dialoga jasno pokazali razliko med smernicami in prizadevanji katoliške Cerkve ter med politiko in interesi EU. To ne pomeni, da je Cerkev nezmotljiva ali perfektna, toda razlike so pa le tako velike, da je - za obe strani - sramotno, če ju pomešajo. Tako kot si neveren liberalni evropski funkcionar na službenem potovanju v New Delhiju, ko daje miloščino revežu ob cesti, verjetno ne želi, da ga takoj označijo za kristjana, ki pomaga bližnjemu, tako tudi slovenski misijonar v Braziliji verjetno ne želi, da ga postavijo med dediče kolonizatorjev, ki so nekoč zasužnjevali domačine in še danes izkoriščajo naravno bogastvo dežele. Zato je vsako imenovanje krščanstva na politični ravni zelo delikatno in pravzaprav vprašljivo, ker politika ne more delovati samo v Kristusovem interesu, ampak tudi - in konec koncev predvsem - v interesu ljudi. Ti interesi pa so velikokrat daleč od krščanskega ideala. Politika mora v interesu svoje skupnosti ali svoje države sklepati veliko večje kompromise, kot jih mora tako ali tako tudi Cerkev. Kompromisi v politiki so lahko tako veliki, da se krščanstvo v njej ne more več pojmovati kot nekaj bistvenega, ampak kot nekaj obrobnega, kot opozicija, ki vznemirja "pozicijo" s svojimi zahtevami po pravičnosti in solidarnosti.

Evangelji

Viljem Žerjal

7. NAVADNA NEDELJA

IZ 43, 18-19. 21-22. 24-25; PS 40; 2 Kor 1, 18-22; Mr 2, 1-12

Bog nenehno deluje. Pri njem je vedno nekaj novega. Vse dela novo (Raz 21, 5). Ustvarja novo nebo in novo zemljo (Raz 21, 1-4; 2 Pt 3, 13; Iz 65, 17 zss).

Že pri preroku Izaiji beremo: "Ne spominjajte se prejšnjih reči, ne mislite na nekdanje reči. Glejte nekaj novega storim, zdaj klije, mar ne opazite?" (Iz 43, 18-19). Mi zmoremo le krivdo in greh (v. 24). Toda Bog ju izbrisuje, a le zaradi sebe. Ne spominja se naših grehov. Zahteva pa spreobrnjenje (v. 25; 45, 6-7). Zahteva priznanje, da je samo on Bog, drugega ni.

Bog rešuje. Rešil je Izraelce iz trde sužnosti v Egiptu. Večina zgodovinarjev postavlja rešenje v trinajsto stoletje pr. Kr. Do takrat so bili sužnji, toda Bog jih je osvobodil po Mojzesu. Iz ljudstva jih je polagoma zedinil v narod in državo. Z njimi je sklenil zavezo, jim je dal postavo in zakone. Priznavali so, da je ustvaril nebo in zemljo in vesolje. Zaradi tega zmore vse. Človeka je postavil v središče vsega ustvarjenega.

Tudi sv. Pavel govori o novem stvarjenju (2 Kor 5, 17). On še: "Različni so duhovni sadovi, Duh pa je isti. Različne so službe, Gospod pa je isti. Različna so dela, isti pa je Bog, ki dela vse v vseh" (1 Kor, 12, 4-6).

Novo stvarjenje je najprej rešitev od greha. Jezus je dejal hromemu: "Bodi pogumen, otrok, odpuščeni so ti grehi!" Ker pa so se pismouki spotikali ob Jezusovi oblasti, češ da govori bogokletno, je tedaj rekel hromemu: "Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi domov!" Množice, ki so to videle, so se zbale in slavile Boga, ki je ljudem dal takšno oblast (Mt 9, 2-8; Mr 2, 1-12; Lk 5, 17-26).

Psalmist vabi tudi nas, naj prosimo za novo stvarjenje: "Ozdravi mojo dušo, zakaj grešil sem zoper tebe" (Ps 41, 5). "Izkaži mi milost, o Bog, po svoji dobroti, po obilnosti svojega usmiljenja izbriši moje pregrehe! Popolnoma me operi moje krivde, mojega greha me očisti!" (Ps 51, 3-4).

V drugem današnjem berilu apostol Pavel uči, da nas Bog utrjuje v veri v Jezusa Kristusa in nas mazili; vtisnil nam je tudi pečat in v naša srca položil poroštvo Duha (2 Kor 1, 21-22). Vse to se je zgodilo pri krstu in birmi.

Od tod diha neomajno zaupanje v Boga. Kajti grehe more odpustiti samo Bog. Evangelist Marko kakor tudi Matej in Luka omenjajo številne ljudi, ki iščejo našega Gospoda (Mt 9, 2-8; Lk 5, 17-26), ki ga poslušajo, ko jim oznanja nauk.

Medtem se pojavijo štirje možje, ki polni vere in upanja v Jezusa prinašajo hromega človeka na postelji. Toda, ker ne morejo v revno hišo, v kateri Jezus govori, zato ker je do kraja natrpana, spustijo bolnika pred Jezusa po luknji strehe, ki so jo odkrili.

Mislim, da dandanes, ko gremo obiskat bolnika ali ostarelega, ki biva v revnem stanovanju, ter mu prinesemo sv. zakramente, Gospodarja nebes in zemlje, čutimo mogočno Božjo ljubezen, ki prihaja k ubogemu in trpečemu človeku najraje. Čeprav je blaženi in edini vladar, kralj nad kraljujočimi in Gospod nad gospodujočimi, ki ima edini nesmrtnost in biva v nedostopni luči (1 Tim 6, 15-16), prihaja vidno po evharističnem kruhu, po veri k človeku. Tako nas uči ponižnost. Priznava, da vse dobro prihaja le od Boga, še najprej čistost srca.

Razni izmi bi pa radi pomorili bolnega, starega, betežnega človeka ali nezaželenega otroka, na milijone takih otrok, na milijone tistih, ki ogrožajo lagodno življenje "srečnežev". Jezus pa nastopa z oblastjo v bran šibkega, bolnega, umirajočega.

Potrudimo se za Božjo zamisel o človeku (Iz 55, 8-9), za življenje, za edinost, za mir, za večnost.

Zavetnika Evrope, sveta slovanska apostola, brata Ciril in Metod (14.2. in 5.7.), prosita za nas!

Združenje prostovoljcev Hospice Adria onlus

Okrogla miza o odpuščanju

Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus je priredilo dne 14. februarja ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma, ul. F.Filzi 14, v Trstu okroglo mizo na temo Odpuščanje: pot srca, pri kateri so sodelovali generalni vikar lokalne katoliške cerkve, msgr. Giampaolo Muggia, judovski rabin za Slovenijo Ariel Haddad, predstavnik islamske skupnosti v Trstu dr. Sergio Ujcich in psihoanalitik dr. Pavel Fonda. Msgr. Giampaola Muggia, generalnega vikarja za tržaško cerkev, smo zaprosili, da nam odgovori na nekaj vprašanj, kar je rade volje storil.

Sovraštvo je žal kruta realnost, ki uničuje življenje mnogih oseb. Ko nas kdo rani, mislim, da je povsem naravno, da ga pričnem sovražiti. Toda ali je res tako? Kako preiti od sovraštva k odpuščanju, kako doseči tiho molitev srca: "Jezus, ne morem odpustiti, pomagaj mi, da odpustim!"

Pojem sovražiti ne smemo jemati dobesedno, saj to bi pomenilo želeti smrt ali uničenje osebe, ki nas je žalila. Povsem naravno je, da občutimo bolečino zaradi žalitve in se želimo umakniti pred osebo ali bolečo situacijo. Osebo enostavno odpišemo iz našega življenja in tako krenemo na pot sovraštva, o katerem ne vemo, kam nas bo pripeljalo. Kot verniki pa moramo vedno iskati resnico, ki jo ima le Bog, in istočasno uvideti naše meje in človeško šibkost. Zakramenti in molitev nam bodo v pomoč.

Kako je pa z odpuščanjem samemu sebi, ko imamo o sebi tako slabo oceno, da se ne zmoremo sprejemati takšne, kot v resnici smo?

Odgovor k prvemu vprašanju velja tudi v tem primeru. Vsak dan moram razmišljati o svoji realnosti in z veseljem ugotavljati, da me Bog ljubi. Ne smem se precenjevati ali podcenjevati; le pravično mišljenje o samem sebi mi lahko posreduje mir in veselje. Vera pa mi pomaga, da srečam Kristusa in se mu prepustim da me vodi.

Zaradi čustvenih ran smo pogostokrat žalostni, toda če je to povsem razumljivo v določenih situacijah, tako stanje ne sme trajati v nedogled. Žalost zamegli razum in srce, povzroča notranjo stisko, lenobo, srd, ljubosumje, nevoščljivost, neučakanost in celo bolezen. Kako lahko odpravimo ta negativna čustva in se istočasno rešimo bojazni pred življenjem?

Čustvene rane res okamenijo srce in ohromijo življenjsko moč. V tem primeru se moramo odpreti drugim in prositi za pomoč prijatelje, ali se lahko vključimo v kako skupino, ki nam bo pomagala pri naši rasti v veri. Moj bližnji je istočasno moje zrcalo in moja opora. Spomnimo se besed Janeza Pavla II., ki je ponavljal: "Nikar se ne bojte! Odprite vrata Kristusu!"

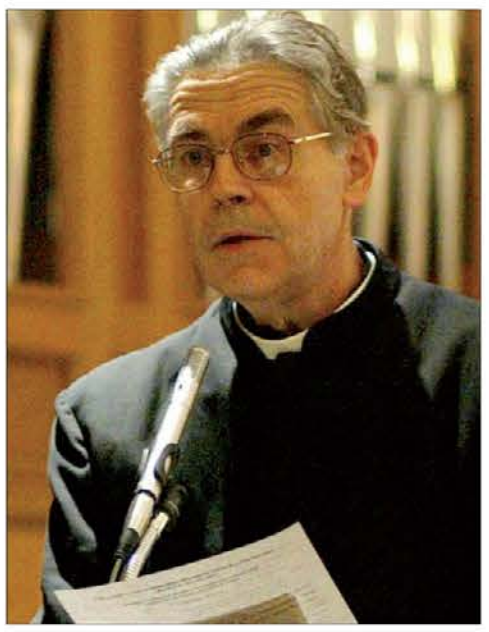

Pravijo, da je odpuščanje predvsem izraz volje. Toda čeprav bi rad in tega ne zmorem, mi lahko navedete, katerim posledicam grem naproti?

Res je, da nas volja spodbuja k delovanju, toda istočasno ne smemo pozabiti, da jo označuje šibkost. Samo z našo voljo ne bomo zmogli odpustiti. Da odpuščam, potrebujem Božjo pomoč, saj je v njenih rokah vsa Resnica. Ne odpuščam, če skrivam žalitev, čustveno bolečino, nepravičnost. Odpuščam, ko prepustim vse Bogu, ki edini pozna naše srce. Pred zlom celo Jezus ne pravi: "Ni bilo nič", ampak takole: "Niti jaz te ne obsojam, pojdi in ne greši več!" oziroma "Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!"

Kaj dejansko pomeni "odpusti svojemu bližnjemu sedemdesetkrat sedem"? Kako je mogoče odpustiti vsako žalitev in morda celo blagoslavljati storilca? Kako lahko osvojimo Kristusove besede: "Oče, zgodi se tvoja volja!" ali "Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!"

Sedemdesetkrat sedem pomeni vedno in to je v logiki tega, kar sem do sedaj odgovoril. Kristus me vabi, da sem vedno blagoslov, kar pomeni,da pričam o Njem, ki je brezmejna dobrota. In kaj je dobrega v odpuščanju? Bog nam pravi takole: "Svet in ti sta načrtovala življenje brez mene, jaz pa ti v svoji dobroti dajem svojo Besedo, Kristusa-Boga, ki rešuje. Tudi ti odgovori z Besedo in boš rešen!" Zato mislim, da vsakodnevno kratko razmišljanje evangelija nam lahko odpre srce, da sprejmemo njegov nauk in ga drugim posredujemo.

Najlepša hvala za vaše odgovore!

SRV

Velika pozornost do bolnikov

Poslanica svetega očeta Benedikta XVI. ob 14. svetovnem dnevu bolnikov

Dragi bratje in sestre,
11. februarja 2006, na bogoslužni spomin lurške Matere Božje, bomo praznovali 14. svetovni dan bolnikov. Lansko leto smo ta dan obhajali v marijanskem svetišču Mvolyé v Yaoundéju. Ob tej priložnosti so verniki skupaj s svojimi pastirji v imenu celotne afriške celine ponovno potrdili svojo pastoralno zavzetost za bolnike. Prihodnji svetovni dan bolnikov bo potekal v avstralskem mestu Adelaide. Prireditve bodo dosegle svoj vrhunec z evharističnim bogoslužjem v katedrali, ki je posvečena sv. Frančišku Ksaveriju, neutrudnemu misijonarju ljudstev Vzhoda. Ob tej priložnosti želi Cerkev s posebno skrbjo skloniti se k trpečim in usmeriti pozornost javnega mnenja na probleme, povezane z duševnimi motnjami, ki zdaj prizadevajo že eno petino človeštva in predstavljajo zares pereč socialno-zdravstveni problem. Ko se spominjam pozornosti, ki jo je moj častitljivi predhodnik papež Janez Pavel II. namenjal tej vsakoletni priložnosti, želim tudi sam, dragi bratje in sestre, duhovno pridružiti se svetovnemu dnevu bolnikov, da bi se skupaj z udeleženci pomudil ob premišljevanju položaja duševno bolnih v svetu in zato, da bi spodbudil zavzetost cerkvenih skupnosti za pričevanje nežnega Gospodovega usmiljenja tem ljudem.

V mnogih deželah to vprašanje še ni zakonsko urejeno, v drugih manjka definirana politika mentalnega zdravja. Treba se je tudi zavedati, da so dolgotrajni oboroženi spopadi na različnih koncih sveta, ponavljajoče se naravne katastrofe ogromnih razsežnosti in širjenje terorizma zahtevali ne le osupljivo veliko število mrtvih, ampak so v nemalo preživelih ljudeh povzročili psihične travme, ki so velikokrat težko odpravljive. Dalje, tudi v ekonomsko visoko razvitih deželah strokovnjaki ob nastajanju novih oblik duševnih bolezni priznavajo tudi negativen vpliv krize moralnih vrednot. To pa pospešuje čut osamljenosti, spodkopava in celo razceplja tradicionalne oblike socialne kohezije, začenši z institucijo družine; v takšnem stanju so bolniki odrinjeni na rob družbe, posebej še duševni bolniki, ki jih pogosto pojmujemo kot breme za družino in skupnost. Na tem mestu želim se zahvaliti vsem tistim, ki si na različne načine in na različnih ravneh prizadevajo za to, da ne bi zmanjkalo duha solidarnosti, ampak bi se ohranil v oskrbovanju teh naših bratov in sester, navdihujoč se ob človeških in evangeljskih vzorih in načelih.

Prav tako opogumljam vse, ki si prizadevajo, da bi bil vsem duševnim bolnikom omogočen dostop do potrebnega zdravljenja. Žal so v mnogih delih sveta službe za te bolnike pomanjkljive, nezadostne in v razpadljivem stanju. Družbeno okolje duševnih bolnikov z njihovimi omejenostmi vedno ne sprejema in tudi zaradi tega opažamo težave pri iskanju potrebnih človeških in finančnih virov. Ugotavljamo potrebo po boljši integraciji binoma ustrezna terapija in nova dojemljivost za nadloge tako, da bi bilo delavcem v tem sektorju dovoljeno učinkoviteje iti naproti tem bolnikom in njihovim družinam, ki same ne bi mogle ustrezno pomagati vpletenim v težave. Prihodnji svetovni dan bolnikov je primerna priložnost za izražanje solidarnosti družinam, ki oskrbujejo duševno bolne osebe.

Zdaj bi se rad obrnil na vas, dragi bratje in sestre, ki vas preizkuša bolezen, in vas povabil, da skupaj s Kristusom darujete vaše trpljenje Očetu v prepričanju, da je vsaka preizkušnja, sprejeta z vdanostjo, zaslužna in kliče Božjo dobrotljivost na vse človeštvo. Izražam svoje spoštovanje vsem, ki vam strežejo v rezidenčnih centrih, v Day Hospitals ter v oddelkih za diagnozo in zdravljenje in jih spodbujam, naj se velikodušno darujejo, da potrebnim nikdar ne bo manjkala zdravniška, socialna in pastoralna pomoč, ki spoštuje dostojanstvo, lastno vsakemu človeškemu bitju. Cerkev vam bo posebej po svojih kaplanih s svoje strani pomagala, saj se dobro zaveda, da je poklicana, da razodeva Kristusovo ljubezen in skrb za trpeče in za vse, ki zanje skrbijo. Pastoralnim delavcem, združenjem in organizacijam za prostovoljno delo priporočam, naj s konkretnimi oblikami in pobudami podpirajo družine, ki skrbijo za duševno bolne, njim pa želim, naj v njih raste in se razširja kultura gostoljubnosti in medsebojnega razdeljevanja, zahvaljujoč se tudi ustreznim zakonom in zdravstvenim načrtom, ki naj predvidijo zadostne vire za njihovo konkretno aplikacijo. Kot še nikoli je danes nujno usposabljanje in posodabljanje osebja, ki deluje na tako občutljivem področju družbe. Vsak kristjan je v skladu s svojo lastno nalogo in s svojo lastno odgovornostjo poklican, da prispeva k priznavanju, spoštovanju in pospeševanju dostojanstva teh naših bratov in sester.

Duc in altum! To Kristusovo povabilo Petru in apostolom naslavljam na cerkvene skupnosti po vsem svetu, na poseben način pa na tiste, ki služijo bolnim, naj s pomočjo Marije, Salus infirmorum, izpričujejo Božjo dobrotljivost in očetovsko skrb. Sveta Devica naj tolaži vse, ki jih je zaznamovala bolezen, in podpira tiste, ki jim kakor dobri Samarijan blažijo telesne in duševne rane. Vsakemu posebej zagotavljam spomin v molitvi in vsem skupaj rad podeljujem svoj blagoslov.

V Vatikanu, 8. decembra 2005
papež Benedikt XVI.
Prevedla Marija Zupančič

Kratke

Razglasitev leta Svetega pisma

Svet krščanskih Cerkva v Republiki Sloveniji, v katerega so povezane katoliška Cerkev, Srbska pravoslavna Cerkev ter Evangeličanska Cerkev, razglaša leto Svetega pisma, ki bo trajalo od 1. januarja do 31. decembra 2007.

Sveto pismo je temeljni dokument naše duhovne in splošne kulture. Na začetku nastajanja slovenske narodne biti se je njegova božanska vsebina utelesila v vseh oblikah našega jezika in pismenstva. V Brižinskih spomenikih je Sveto pismo prešlo v slovensko besedo in literarno obliko v odlomkih, v 16. stoletju v času reformacije pa je postalo zares slovensko v prvem celotnem prevodu Svetega pisma. Do danes se je v slovenskem jeziku zvrstilo sedem prevodov celotnega Svetega pisma, s čimer je njegova vsebina v slovenski besedi našla svoj dom na vseh področjih zasebnega in družbenega življenja ter kulture. S Svetim pismom v slovenskem jeziku smo se uvrstili med najbolj kulturne, napredne in trdožive evropske narode, ki jim svetopisemsko sporočilo o smislu življenja in o cilju vse naše dejavnosti daje polet. Kmalu po vstopu v Evropsko zvezo se z razglasitvijo leta Svetega pisma uvrščamo med tiste evropske narode, ki so Sveto pismo posebej počastili z letom Svetega pisma. Po sklepu treh krščanskih Cerkva v Sloveniji, Slovenske škofovske konference, vodstva Srbske pravoslavne Cerkve in vodstva Evangeličanske Cerkve, na nedeljo Svetega pisma, ki smo jo obhajali 29. januarja 2006, slovenski in mednarodni javnosti sporočamo, da bomo od 1. januarja in do 31. decembra 2007 v Sloveniji praznovali leto Svetega pisma. Na vse ljudi dobre volje se obračamo z vabilom, da dobrohotno sprejmete naše vabilo k plemenitemu sodelovanju v iskanju najboljših oblik praznovanja na vseh področjih zasebnega in družbenega življenja: po domovih, v javnih kulturnih ustanovah, v svetiščih in drugod. Cerkve bodo storile vse, kar jim narekuje temeljno duhovno poslanstvo, ki veje iz odtenkov vsebine Svetega pisma. Svetopisemske vsebine bodo v redni program dejavnosti na področju kulture s spoštovanjem vključevale številne kulturne ustanove na Slovenskem. Državne

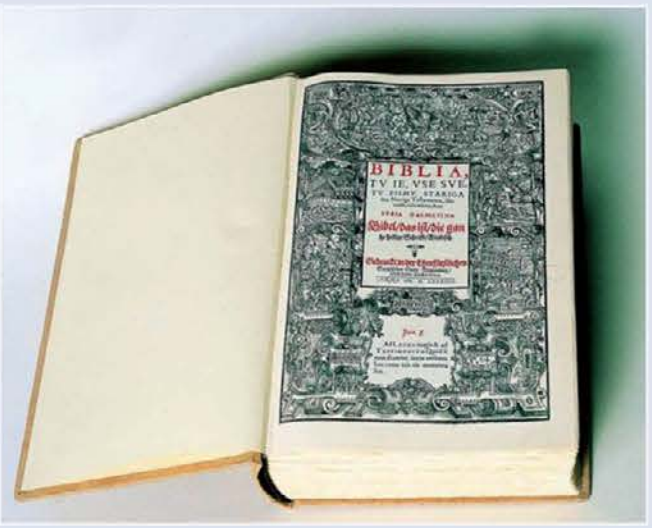

oblasti bodo gotovo našle ustrezne poti do državljanov, ki želijo sodelovati v velikem vseslovenskem projektu leta Svetega pisma in jim bodo na svoj način v oporo. Sredi leta Svetega pisma od 12. do 20. julija 2007 bo Slovenija kot prva med novimi članicami Evropske zveze gostila tudi svetovni kongres strokovnjakov Svetega pisma z vsega sveta (prim. http://www.iosot2007.si/temp/). Prvič v zgodovini velikih mednarodnih posvetov raziskovalcev Biblije bo na kongresu sodelovala večina najbolj priznanih pravoslavnih strokovnjakov Svetega pisma. Tako bo Slovenija graditeljica mostov med Vzhodom in Zahodom. V poglobljenem vzdušju leta Svetega pisma želimo kar največ prispevati tudi k uspešni pripravi naše domovine na predsedovanje Evropski zvezi v letu 2008. Ob spominu na razgibano preteklost in v pričakovanju vedre prihodnosti prosimo Božjo svetost, naj prečisti naše namene in blagoslovi naše skupne napore. /dr. Franc Kramberger, mariborski škof in predsednik SŠK; Peran Bošković, paroh Srbske pravoslavne Cerkve; mag. Geza Erniša, evangeličanski škof

Dve lepi srečanji v Nabrežini

Čeprav kasno je bilo božično vzdušje v Nabrežini še posebno doživeto na praznik Jezusovega razglašenja, 6. januarja. V popoldanskih urah sta zbora Skala in Slovan nastopila v cerkvi in zapela vrsto božičnih pesmi pod skrbnim vodstvom Hermana Antoniča. Po govoru dr. Markuže, ki je pojasnil pomen takih nastopov, se je srečanje sklenilo s petimi litanijami z božičnimi odpevi in evharističnim blagoslovom.

Na Svečnico, 2. t.m., ob dnevu posvečenega življenja duhovnikov in redovnikov, pa je pri večerni maši spregovoril mladi diakon iz Števerjana, Alessio Stasi, in povedal, zakaj se je odločil za duhovniški poklic. Molitvi je sledila vesela družabnost v župnijski dvorani. Vsem nastopajočim prisrčna zahvala in čestitke! / B. Brecelj

Slovensko romanje v Krmin

V nedeljo, 19.2.2006, bo ob 15.30 veliko slovensko romanje v svetišče Rosa Mistica v Krminu ob obletnici razglasitve p. Luigija Scrosoppija za svetnika in v zahvalo sestram Božje Previdnosti, ki so veliko dobrega storile za celotno Goriško, še posebej s svojo nego bolnikov in oskrbo najrevnejših.

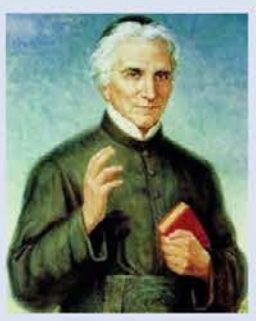

Sv. mašo bo vodil škofov vikar za Slovence msgr. Oskar Simčič ob somaševanju duhovnikov iz Goriške. Najprej bo sv. maša, med katero bodo pričevale o svojem delu sestre Božje Previdnosti, ob koncu pa družabno srečanje.

Vlak iz Gorice v Krmin (Cormons) odpelje ob 13.48 in 15.00, vrača pa se ob 16.54 in 18.02. Za osebna vozila je parkirišče v ulici Cancelleria Vecchia.

JEREMITIŠČE Štandreški rajonski svet

Odobrena sprememba regulacijskega načrta

Kot smo že pred meseci poročali v Novem glasu, je goriška občinska uprava poverila arhitektki Sari Ianesch nalogo, da izdela predlog za spremembo regulacijskega načrta gledе Jeremitišča. V določenem času treh mesecev je delo opravila in tehnični elaborat so najprej predstavili štandreškemu rajonskemu svetu. Zasedanje krajevne skupnosti je bilo v torek, 7. februarja, na sedežu v Štandrežu in se ga je poleg članov konzulte udeležilo tudi lepo število domačinov, predvsem Jeremitarjev. Urbanistične spremembe sta predstavila občinski odbornik Bruno Crocetti in arhitektka Ianesch, ki sta poudarila, da so z varianto dani pogoji za ovrednotenje značilnosti zaselka, domačinom pa so dane možnosti, da si izboljšajo domačije. Nova urbanistična ureditev predvideva različne stopnje zaščite stavb in ne dovoljuje novih gradenj. Predvsem je zaščitena cerkvica in nekatere stavbe, ki imajo določene značilnosti. Urejeno in deloma na novo speljano je cestno omrežje zaselka, ki predvideva direktno povezavo s tržaško cesto. Določene so tudi površine za razne dejavnosti, predvsem za kiparske kolonije. Po predstavitvi načrta so člani konzulte in tudi drugi prisotni imeli možnost, da so predstavnike občine, med njimi je bila tudi odbornica Mara Černic, in tehnike vprašali za pojasnila. Predsednik rajonskega sveta Marijan Breščak se je zahvalil občinskim upraviteljem in tehnikom, ki so pri izvedbi načrta upoštevali predloge rajonskega sveta in tudi domačinov. S pozitivnim mnenjem rajonskega sveta se je formalno začel postopek, ki predvideva še mnenje pristojne občinske komisije in sklep občinskega sveta. Zainteresirani bodo imeli v tej fazi možnosti ugovorov, nakar bo dežela izrekla svoje mnenje in končno bo še zadnji sklep goriškega občinskega sveta.

Foto DP

Iskrivi smeh na ustih vseh

Priznanja natečaja Mladi oder in predstava Evgen

Ko v teh dneh z raznolikimi prireditvami praznujemo Dan slovenske kulture in ob spominu na velikana slovenske poezije Fanceta Prešerna se podeljujejo nagrade zaslužnim besednim, likovnim in drugim umetnikom, imamo tudi mi na Goriškem podeljevanje skromnejših, a nič manj pomembnih priznanj vsem tistim, ki so se v minulem letu izkazali na gledaliških deskah in se prijavili na natečaj Mladi oder, ki ga že dalj časa prirejata Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, da bi ob tej spodbudi vzklile nove želje po gledališkem ustvarjanju in da bi se okrepilo ustvarjalno delo že utečenih gledaliških skupin. Obenem naj bi bila ta priznanja zahvala vsem mentorjem, ki se s požrtvovalnim delom trudijo, da bi v naših vaseh in tudi v mestu ne zamrla gledališka izpovednost in da bi ta žlahtni odrski izraz spoznal tudi rosno mladi rod. Ta naš mali praznični dan je bil v četrtek, 9. t.m., v lepo zasedeni veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž, na tretjem srečanju z dramsko umetnostjo, ki poteka že osmo leto v pustnem času pod naslovom Iskrivi smeh na ustih vseh v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž in Zveze slovenske katoliške prosvete. Po uvodnih besedah mlade povezovalke večera Costanze Frandolic in kratkem priložnostnem nagovoru Ive Koršič sta predsednici KCLB in ZSKP, Franka Žgavec in Franka Padovan, podelili plakete in cvetlični dar otroškim, mladinskim in odraslim skupinam, prijavljenim na letošnjo izvedbo natečaja. Nagrajeni so bili: Otroški pevski zbor iz Štandreža za prizorčka Če mame ni doma, na besedilo Vanje Bastiani, Daniele Puja, Alessandre Schettino in Davida Vižintina, v režiji Alessandre Schettino in Daniele Puja, in Sv. Miklavž prihaja po tekstu Po prihajanju in odhajanju z odra ter obvezni spominski sliki je na odru vendarle spregovorila dramska beseda. Dramska skupina NSŠ iz Doberdoba, ki jo sestavlja deset učencev tretjega A in B razreda, je prikazala enodejanko nemškega avtorja Tankreda Dorsta Evgen v režiji gledaliških mentorjev, v zamejstvu dobro poznanega režiserja Emila Aberška in priljubljenega štandreškega komedijanta Božidarja Tabaja, ki sta v letošnjem šolskem letu uspešno vodila šolsko gledališko delavnico, pri kateri sta dijakom odstirala prvine očarljivega, a zahtevnega gledališkega sveta. Odrska in scenska postavitev ter kostumska izbira je odražala dolgoletno režijsko izkušenost in sodoben pristop h gledališkemu poustvarjanju in tankočuten posluh za želje najstnikov, ki kritično presojajo današnjo razvrednoteno družbo. Radi bi, da bi bila bolj človeška, da bi imela več dovzetnosti, prisrčnosti in ljubezni do sočloveka, ki se znajde v stiski in krvavo potrebuje naklonjenost in pomoč bližnjega. Večni popotnik Evgen išče med ljudmi, ki ne znajo prestopiti omejenih okvirjev - kakor je bilo scensko zgovorno prikazano -, le eno, a najpomembnejše: Človeka z veliko začetnico. Toda ne najde ga v tem brezčutnem svetu, kjer je vse zbirokratizirano in se humanost izgublja v meandrih uradov, agencij za ženitve, pri sodnikih, ki bi vse opravili s svojimi togimi zakoni, in ob vsevednih psihologih in psihiatrih, ki človeško ravnanje in njegovo dušo hočejo spraviti v splošne statistične vzorce. Še poskus samomora postane zgolj medijska senzacija. V tem pesimističnem pogledu na svet so igralci, nasprotujoč avtorju, vendarle poiskali špranjico upanja: rešitev je v nesebični ljubezni do drugega.

Predstavo so dijaki obogatili s tem, kar jim je všeč: z modernim, razgibanim plesnim trenutkom in dvema pesmima, pri katerih je prišel do izraza dober vokalen in ritmičen smisel pevke Lare Černic. Publika je nagradila s toplim ploskanjem pridne izvajalce (Lara Černic, Ilaria Devetti, Eva Vuch, Jan Gergolet – Evgen -, Maria Lorenzut, Valentina Comar, Michael Attolini, Jessica Gergolet, Jasmin Moro, Nina Pavletič) za resnost pri delu in učinkovitost nastopa.

IK

Kratke

SSk: Hadrijan Corsi kandidat

Goriška Slovenska skupnost je zadovoljna z dosežkom, da je vodstvo videmske Marjetice vključilo Hadrijana Corsija v peterico imen, ki jih predlaga za sestavo kandidatnih list za parlamentarne volitve. Z razliko od goriškega je videmsko vodstvo Marjetice razumelo pomen kandidature osebnosti, kot je števerjanski župan in predsednik briško-beneške Gorske skupnosti, za volilni uspeh v deželi in je Slovensko skupnost naprosilo, naj vključi svojega predstavnika. Pokrajinski tajnik za Goriško Mirko Špacapan je videmskim predstavnikom Marjetice Spitaleriju in Marsiliju posredoval ime Hadrijana Corsija, čigar mesto na kandidatni listi za senat bo zdaj odvisno od deželnega vodstva Marjetice, z Morettonom na čelu, s katerim ima SSk že dolgo odlične odnose. Neuradno je razpoložljivo vsaj tretje mesto, od usode senatorja Budina pa je odvisno še boljše izhodišče za slovenskega predstavnika v Marjetici. Skratka SSk postavlja partnerski politični stranki Marjetici možnost, da odslej zagotavlja Slovenca v parlament, kar bi bila zgodovinska odločitev za italijansko politično prizorišče in dosedanje ustaljene navade. / Mirko Špacapan

Prešernov praznik društva M.O.S.T. v Kulturnem domu

V ponedeljek, 20. t.m, bo ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici večer z naslovom "Ne vrag, le sosed bo mejak", ki ga dom prireja skupno s čezmejnim društvom M.O.S.T. Predstavili bodo literarne tekste v treh jezikih, ki so prisotni v Gorici: italijanščini, slovenščini in furlanščini. Vezni tekst in poezije krajevnih avtorjev je izbrala Lidija Jarc, sodelavka društva in znana po delu "Korenine pod mrežo-Radici sotto la rete-Radis sot la ret", uspešnice društva leta 2004. Sodelovali bodo vokalna skupina Amaryllis iz Podturna pod vodstvom Franca Valentinčiča ter recitatorji raznih goriških gledaliških skupin. Večer spada v niz pobud, ki jih je društvo M.O.S.T. vključilo v letošnjo sezono in s katerimi skuša ponuditi svoj doprinos k multietnični kulturni rasti Gorice.

Marta Lombardi na našem uredništvu

Prejšnji teden smo z veseljem imeli v naši sredi Goričanko Marto Lombardi, dijakinjo klasičnega liceja Primož Trubar. Prvič je namreč tudi ta višja šola na predlog prof. Petra Černica dala možnost študentom 2. liceja, da so opravili enotedensko delovno prakso pri nekaterih slovenskih mestnih ustanovah. Marta je s seboj prinesla radoživo mladostno svežino in briljantno opravila vse, kar smo ji naročili. V upanju, da je bila izkušnja za Marto prijetna in plodna, se ji iskreno zahvaljujemo, njenim mentorjem pa čestitamo za posrečeno pobudo!

Otroška urica v Feiglovi knjižnici

Prijazen volk spodbujal k branju

Zaradi selitve Feiglove knjižnice v nove prostore na Verdijevem korzu 51, so otroci doživeli prvo Otroško urico, pod naslovom Tiho, tukaj beremo, šele v ponedeljek, 30. januarja. Da so res pogrešali pravljična srečanja in da so komaj čakali nanje, so dokazali z množično udeležbo v novi Mladinski sobi, ki je svetla, prostorna, živahna, s pisanimi blazinicami in divančki, na katerih tu pa tam udobno leži plišasta živalica, vse naokrog pa so lepo zložene številne ilustrirane knjige, ki vabijo nežne ročice, naj kar pogumno segajo po njih. Stene krasijo lične ilustracije in tudi velik pano s pravljičnimi in mitološkimi bitji, ki so ga pred desetimi leti izdelali tedanji petošolci OŠ O. Župančič in je prijeten spomin na nekdanjo Mladinsko sobo.

Krepko nad sto otrok je sprejel simpatičen volk s kosmato glavo in z dolgim rdečim jezikom, zakrpanimi pumparicami, culico in dežnikom ter nahrbtničkom (za njegovo kostumsko podobo sta poskrbeli Snežica Černic in gospa Irene Grusovin). Čeprav je zagotovil, da je dober, se je med malčki oglasil jok, a je takoj potihnil v mamičinem naročju. Volk je otrokom pripovedoval, kako je v iskanju hrane naletel na kmetijo, na kateri so bile živali zelo učene. Krava, pujs in račka, vsi so brali! Tudi volk si je zaželel nekaj te učenosti. S pridnostjo in vztrajnostjo se je naučil gladko brati, si sposodil v knjižnici veliko knjig in jih nekaj tudi kupil v knjigarni. Veselje do svojega dosežka je čudovito posredoval zbranim otrokom, ki so z njim tudi zapeli in sploh razigrano sodelovali pri pripovedi. Kaj ne bi!, saj se je pod plišasto volčjo glavo skrivala vsem dobro poznana učiteljica Majda Zavadlav, izvrstna oblikovalka pravljičnih trenutkov, ki vselej zna pritegniti pozornost otrok s svojo prirojeno igralsko spretnostjo in dolgoletno vzgojiteljsko izkušenostjo.

Po končani pripovedi so obiskovalci uric, predšolski otroci in v glavnem prvi- in drugošolčki, prejeli hišico-zgibanko s priporočilom, naj jo doma dopolnijo: na eni strani z risbico knjižnice, na drugi pa s svojim domom. Ob odhodu so prejeli knjižni dar, pravljico Zvezdica Zaspanka, ki jo je ilustriral Gorazd Vahen in zanjo prejel nagrado za najboljšo ilustracijo v letu 2005. Knjigo je podarilo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Za ta lepi dar se otroci seveda prisrčno zahvaljujejo.

Preden so si cicibančki nadeli plaščke, so se lahko še posladkali s pustnimi "štravbami", ki so jim jih ponudile prijazne knjižničarke. V imenu osebja knjižnice je pred začetkom Otroške urice spregovorila ustrežljiva in zmeraj nasmejana knjižničarka Luisa Gergolet, ki se je zahvalila finančni družbi KB 1909 in predsedniku Borisu Pericu. Družba je omogočila uresničitev prostorov in prizidka, ki ni bil v prvotnem načrtu. Zahvalo je namenila tudi vsem oblikovalkam pravljic, ki so v teh sedemnajstih letih delovanja knjižnice prostovoljno in z navdušenim zanosom izoblikovale te zelo uspešne Otroške urice.

Naslednje pravljično srečanje bo v ponedeljek, 20. t.m. Dijakinje pedagoškega liceja iz Trsta bodo pripovedovale pravljico O deklici, ki je sovražila knjige.

IK

POGOVOR Alenka in Matjaž Černic

Drzno in uspešno!

Zamejca Alenka in Matjaž Černic sta v nedeljo, 12. februarja, odprla novo trgovino "Alenka" na Rejčevi ulici v Novi Gorici.

Od kod se vama je porodila ta ideja?

Pravzaprav je to že druga trgovina, ki je nasproti prve, v poslovnostanovanjski zgradbi pri mestnem kopališču. Svoje delovanje sem začela sama leta 1995 zaradi ugodne ponudbe nekega italijanskega podjetnika, ki je bil pravi izziv za novo delovanje. Vendar brez slovenskega državljanstva, ki sem ga prejela po mami, ne bi nikakor mogla sprejeti pobude. Kljub nenadni odločitvi sem kmalu doživela uspeh, ne samo zaradi konkurenčnih cen, ampak predvsem zaradi mestnega začudenja, ko je ljudstvo sprva prihajalo na obisk iz gole radovednosti, da bi spoznalo drzno zamejko. Z leti pa je prostor tridesetih kvadratnih metrov postal pretesen za veliko množico artiklov pozamenterije, se pravi materiala za šivanje in spodnjega perila za moške, ženske, otroke in celo nosečnice! Zato sva se z bratom odločila za večjo stavbo, ki je kar šestkrat večja od prejšnje in je bila dokončana v treh mesecih, pri tem pa sva ohranila isto lokacijo, da bi izkoristila dolgoletni vloženi trud; preselitev bi namreč pomenila začeti vse na novo. Na pomoč je priskočila tudi mestna občina, ki nama je ponudila finančno podporo.

Na katere težave ste naleteli ob začetku delovanja in kako se je spremenilo okolje v zadnjem desetletju?

Sprva je bilo težko, ker so se stranke najraje obračale na znano novogoriško trgovino s tekstilnim blagom, ki je imela šestdesetletno tradicijo in je edina nudila tovrstne izdelke. Ravno tako mikavne so bile tudi italijanske trgovine, h katerim so slovenski kupci pogostoma zahajali, ker so imeli možnost odbijati državni davek. Pojav evra pa je v Italiji povzročil precejšnjo inflacijo in hkrati je odstranitev meje pripomogla k novemu navalu italijanskih kupcev. Radikalne spremembe so se pojavile tudi pri računovodstvu in upravi zaradi prilagajanja starih jugoslovanskih zakonov evropskim normam. Lahko brez dvoma trdim, da je v zvezi s tem Slovenija napravila velik napredek.

Katere olajšave nudi nova trgovina?

Poleg tega, da odjemalcem nudiva širšo paleto izbire blaga, jim tudi zagotavljava katerokoli pomoč ali nasvet, saj imava na razpolago pet izmenjujočih se mladih šivilj. Želiva si namreč dobrega stika s kupci, da se v naši trgovini dobro počutijo ob nasvetih, ki jim jih lahko posredujeva. Hočeva namreč ohraniti prijetno vzdušje nekdanjih majhnih trgovin. Pri izbiri blaga in cen skušava biti čim bolj prožna. Blago uvažava pretežno iz Italije, delno tudi iz Češke, imamo pa tudi domače slovenske izdelke. Sploh pa se rada prilagajava povpraševanju strank. Zanimivo je, da veliko društev bodisi iz Italije kot iz Slovenije prihaja k nam za nakup, še zlasti v pustnem obdobju. Naš stalni gost je tudi SNG Nova Gorica, kateremu nudimo blago za kostume.

Našima sorojakoma čestitam in želim še veliko uspeha pri nadaljnjem delu!

Marta Lombardi

V ponedeljek, 20. februarja, v gledališču Verdi

Pravljice in legende v ruski glasbi

V gledališču Verdi v Gorici bo v ponedeljek, 20. februarja, izjemno glasbeno srečanje, ki ga prirejajo Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov v sodelovanju z mednarodnim glasbenim in umetniškim centrom ArsAtelier, videmsko akademijo Antonio Ricci, Kulturnim centrom Lojze Bratuž in zborom Furlanije-Julijske krajine. Simfonični orkester ArsAtelier bo pod vodstvom dirigenta Marca Feruglia izvedel dela Igorja Stravinskega, Aleksandra Borodina in Dmitrija Šostakoviča. Koncert bo z glasbo iz obdobja carske Rusije vpeljal publiko v pravljični svet, kjer se lahkotnost in romantične reminiscence prepletajo z živahnim ritmom koračnice. Prva violina bo zaupana Črtomiru Šiškoviču, pianist večera bo Rus Mikhail Rudy, ki je že sodeloval s von Karajanom in Maazelom, kot solistka pa bo nastopila Goričanka Romina Basso, ki se je v zadnjih dveh letih močno uveljavila na evropskih odrih. Orkestru se bosta pridružila še vokalni ansambel Le Pleiadi z vodjo Manuelo Marussi in zbor F-Jk, ki ga je pripravil Cristiano Dell'Oste.

Romina Basso

"Osnovna ideja, ki nas vodi že mnogo let, je ta, da mora imeti vsak hram tudi lastno produkcijo," nam je povedal ravnatelj glasbene šole prof. Silvan Kerševan, ki je poudaril pomen ustvarjalnosti v koncertni ponudbi. "Z gledališčem Verdi smo se o tem menili, goriška občina je to razumela. Zato je pred nami poskus take koprodukcije, da bi v letošnji sezoni našla prostor tudi domača ustvarjalnost, da bi izkoristili tudi naše sile". Tak projekt je seveda povezan z velikimi finančnimi bremeni; njegovo uresničitev so tokrat omogočile različne ustanove, zlasti Fundacija Goriške hranilnice, ki rada podpira večje projekte na krajevni ravni. "Mislim, da bo koncert lep. Tudi vsebina je vabljiva," nam je še povedal prof. Kerševan. Zato vsi vabljeni v gledališče Verdi prihodnji ponedeljek ob 20.45! Informacije in rezervacije vstopnic: 0481 532163 ali 0481 351445.

Pobuda za postavitev spomenika msgr. Kazimirju Humarju

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice nameravajo prihodnje leto, ko se bomo spomnili 5. obletnice smrti **msgr. Kazimirja Humarja**, duhovnika, vzgojitelja, časnikarja, kulturnega delavca in organizatorja, postaviti v spominskem parku ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici doprsni kip. Zato pozivajo vse, naj darujejo sredstva za izdelavo bronastega doprsnega kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredništvu in upravi.

Za postavitev spomenika dr. Kazimirju Humarju ste do 31. avgusta 2005 darovali 3.730 evrov in 250 am. dolarjev.

Novi darovi: B.B. 5,00 evrov; N.N. 30,00 evrov.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
in OSNOVNA ŠOLA FRAN ERJAVEC
vabita na
PREŠERNOVO PROSLAVO
v petek, 17. februarja 2006, ob 20. uri
v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu
SPORED: učenci s petjem in recitacijami, nagovor, MePZ Štandrež
POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ARS GALERIJA ARS
Vljudno Vas vabimo na odprtje
ANTOLOŠKE RAZSTAVE
Štefana Turka
Umetnika bo predstavil Jurij Paljk
Galerija Ars, Travnik 25, Gorica
Petek, 17. februarja 2006, ob 18. uri

PD PODGORA vabi
ob dnevu slovenske kulture na
GREGORČIČEV večer ob stoletnici smrti
BISERI
Srce skrivnostno je morje,
krijoče bisere krasne...
NASTOPAJO: recitatorji, otroški in mešani pevski zbor Podgora, MS Akord, otroci 5. razreda OŠ Josip Abram
O pesniku bo spregovorila **prof. Lojzka Bratuž**
Župnijska dvorana v Podgori, četrtek, 23. februarja, ob 20.30

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
KROŽEK ANTON GREGORČIČ
vljudno vabita
na predstavitev nove publikacije
O KRUHU IN NAŠIH STVAREH
Jurija Paljka
Sodelovali bodo:
Vokalna skupina AKORD, umetniški vodja Mirko Špacapan
Erika Jazbar, Andrej Malnič in fotograf Vili Cigoj
Kulturni center Lojze Bratuž
Torek, 21. februarja 2006, ob 18. uri

Obvestila

KD Danica z Vrha sv. Mihaela prireja v petek, 17. februarja 2006, ob 20.30 v prostorih KSC Danica Prešernovo proslavo, v okviru katere bo proslavila 60-letnico delovanja društva. Kulturni program bodo oblikovali mladinska skupina Danica, mladinska vokalna skupina Slana Rosa, ki deluje v okviru društva Hrast, ter ženska vokalna skupina Danica. Sledilo bo srečanje z avtorico Dorico Makuc, ki bo predstavila svoje zadnje delo Primorska dekleta v Nemčijo gredo. Prisoten bo tudi predsednik založbe Goriške Mohorjeve družbe, pri kateri je knjiga izšla.

Založništvo tržaškega tiska, ZSKD - Gorica in Knjižnica Damir Feigel vabijo na predstavitev knjige Lide Turk ZORA, ki bo v sredo, 22. februarja 2006, ob 18. uri, v prostorih Feiglove knjižnice v KB Centru, korzo Verdi 51.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja ob dnevu žena slikarsko razstavo štirih sester, rojenih v Kozani v Brdih v družini Mavrič, ki bo 7. marca ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici. Poskrbljen bo brezplačen prevoz iz Jamelj ob 16.45, nato iz Doberdoba, s Poljan, z Vrha, iz Sovodenj, Štandreža in Podgore do Kulturnega doma v Gorici. Vrnitev ob 20. uri. Obvezne prijave za avtobus pri poverjenikih, na tel. 0481 390688 ali 0481 882024.

Potovanje z Novim glasom v Armenijo od 21. do 29. junija 2006. Vabimo vse, ki bi se želeli pridružiti, naj pohitijo z vpisom, ker se bo vpisovanje zaključilo 27. februarja. Akontacija ob vpisu 150,00 evrov. Prijavite se lahko na upravi Novega glasa v Gorici (0481 533177), na uredništvu v Trstu (040 365473) ali pri dr. Jožetu Markuži (040 229166). Potrebni so potni list, ki mora biti veljaven 6 mesecev od datuma odhoda, in pa 2 fotografiji za vizum.

V četrtek, 23. t.m., bo ob 19.30 v cerkvi sv. Ivana v Gorici maša za pokojno Nadjo Magajna Jevnikar. Vabljeni vsi njeni prijatelji!

Darovi

Za Novi glas: N.N. 100,00 evrov; Adrijan Hlede 5,00 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: N.N. 100,00 evrov.

Ob nabirki za katoliški tisk, za Novi glas: župnije Šempolaj 155,00 evrov, Zgonik 140,00 evrov, Števerjan 152,00 evrov, Jazbine 30,00 evrov, Gabrje 70,40 evrov, Vrh sv. Mihaela 102,42 evrov, Rupa 151,50 evrov, Peč 62,68 evrov.

Čestitke

Ob rojstvu malega Petra čestitajo srečnim staršem Tanji in Valentinu, nono Ivič in nona Jožica ter stric Albert in teta Nadja z družinama.

Na videmski univerzi je uspešno dokončala študij muzikologije Martina Hlede. Veselo ji čestitajo starši, brat, tete in strici z družinami.

Mladinski pevski zbor in cerkveni zbor Vrh sv. Mihaela čestitata prof. Lojzki Bratuž ob imenovanju za predsednico Sveta SSO.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 17.2. do 23.2.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 17. februarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta. - Zborovska pesem.

Ponedeljek, 20. februarja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound z Andrejem: moderna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 21. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 22. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Bitka dveh svetov pri Vrhpolju I. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 23. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

SKRD JADRO POD POKROVITELJSTVOM OBČINE RONKE
vljudno vabi na proslavo
DNEVA SLOVENSKE KULTURE
ronška občinska sejna dvorana,
petek, 17. februarja 2006, ob 20. uri
PROGRAM:
- nastop moške pevske skupine »Kraški dom« z Repentabra pod vodstvom Vesne Guštin Grilanc
- predstavitev knjige »Beri, beri rožmarin zeleni – Kraška zelišča v ljudski tradiciji« avtorice Vesne Guštin Grilanc
- priložnostna misel novinarja Dušana Udoviča
- predstavitev narečnih poezij domačega umetnika Ameriga Visintinija – ob prisotnosti prevajalca Igorja Tute
POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH
NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 19. februarja 2006, ob 17. uri
Marjan Marinc
POROČIL SE BOM S SVOJO ŽENO
Gledališka skupina Bc - Bovec
Režija Marija Gaberšček
VELIKA DVORANA KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

ZSKP / Slavnostna proslava ob 100-letnici smrti Simona Gregorčiča

Opojna moč Gregorčičevih stihov

Še enkrat so v ponedeljek, 13. t.m., v organizaciji ZSKP, v prenatrpani veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž na slovesni proslavi ob stoletnici smrti Simona Gregorčiča z vso prekipevajočo ljubeznijo do domačega kraja izzveneli blagozvočni verzi ode Soči, ki jo je občutljivi pesnik z Vrsnega posvetil ljubljeni "bistri hčeri planin", jo kot kantato za soliste, zbor in orkester uglasbil p. Hugolin Sattner, naši pevci in priložnostni simfonični orkester pa so jo postavili na oder pod suvereno taktirko dirigenta Hilarija Lavrenčiča in jo ob prelivajočih se zelenomodrih in krvavo rdečih svetlobnih odtenkih mogočno izvedli na osrednji goriški in tržaški prireditvi ob dnevu kulture.

Spevnost stihov je prišla do izraza tudi v občuteni recitaciji Jana Leopolija.

O "goriškem slavčku" kot tenkočutnem pesniku in preroku je v daljšem nagovoru, ob raznih citatih, razpredal svoja razmišljanja David Bandelli. Med drugim je poudaril, da čeprav se je Gregorčič branil Mahničeve konservativnosti, "se ni nikoli odpovedal vrednotam, za katere se je odločil, ko je stopil na pot duhovništva." "Njegova vera ni bila akvinsko dogmatska, ampak avguštinsko čuteča". "Bil je pesniško osamljena duša, ki je ob Mahničevi kritiki, zaradi občutljivosti, podvomil v lastno pesniško primernost". Morda smo tudi danes podvrženi neki konservativnosti, ki ne pusti, da bi se posamezne veje našega večkrat rahitičnega drevesa razraščale navzgor. Pa vendar moramo biti po Gregorčiču tudi preroško optimistični. "Sam zaupam", je dejal Bandelli, "da ne bo naša kultura sad rutine tradicije, ampak vere v izboljšanje(...). Ker verjamemo v svoje poslanstvo ne iz tradicije, ampak iz ljubezni! Če bomo vztrajali v prizadevanju za kulturo iz ljubezni, bo nekoč veljal Gregorčičev: 'Pepelni dan ni dan več tvoj, / tvoj je - vstajenja dan.'"

IK

Potovanje z Novim glasom

Krščanska Armenija

Današnja Armenija ali, kot jo imenujejo domačini, HAYASTAN, sebe pa Hay (Armenec) ali Hayk (Armenci), je gorata dežela, ki se razprostira med Gruzijo ali Georgijo, Arzerbajdžanom, Turčijo in Iranom. Nekdanja sovjetska republika je oklicala svojo samostojnost leta 1993. Armenija leži na področju, ki je bilo vedno izpostavljeno številnim razmejitvam ozemlja, vojaškim pohodom in osvajanjem. Kljub vsemu pa je ohranila neko samostojnost skozi vsa stoletja zaradi svojega jezika, pisave, kulture in krščanske veroizpovedi.

Za apostola Armenije velja sv. Jernej (Bartolomej), ki naj bi po izročilu prinesel Jezusov evangelij in kjer naj bi pretrpel tudi mučeništvo. Za pravega začetnika krščanstva imajo sv. Gregorija Prosvetitelja, ki je živel v tretjem stoletju. Sv.Gregorij je bil Armenec, sin uglednega satrapa (namestnika staroperzijskih vladarjev), toda vzgojen in krščen v Cezareji Pontski v Mali Aziji (današnji Turčiji). Tu ga je škof Leoncij leta 295 posvetil za škofa. Sv. Gregorij se je vrnil v Armenijo, kjer so ga najprej vrgli v ječo, nato pa mu je uspelo pregovoriti in spreobrniti h krščanski veri kralja Tiridata (leta 195-300). Ta je ukazal, da mora vse ljudstvo sprejeti krščanstvo. Po krstu vseh Armencev je krščanstvo postalo državna vera. Gregorij sam je opravljal nekaj let škofovsko službo, nakar jo je podelil svojemu sinu, tako je v njegovi družini postala dedna služba, prehajala je od očeta na sina. V 5. stoletju je menih sv. Mešrop izumil armensko abecedo ter prevedel bogoslužne knjige v armenski jezik.

Cerkev sv. Gregorja

Gregorijev sin škof Aristakes se je udeležil nicejskega koncila (leta 325), ni pa takrat sprejel nicejske veroizpovedi. Koncilov v Efezu in Kalcedoniji, kjer so bile sprejete in potrjene verske resnice (dogme) in prava veroizpoved, se armenski škofje niso mogli udeležiti zaradi vojnih razmer na tem področju med bizantinskim imperijem in perzijsko državo.

Leta 428 so Armenijo zasedli Perzijci, začelo se je prvo veliko preganjanje kristjanov. Vezi z Bizancem so se pretrgale in armenska Cerkev je postala samostojna. Najvišji poglavar se je imenoval katolikós. Poročilo o Kalcedonskem koncilu so jim posredovali sirski monofizi. Tedanji sedež armenske Cerkve je bil v Aštišatu ob jezeru Van. Del Armenije se je sicer osamosvojil, del pa ostal pod perzijsko oblastjo, del pod bizantinsko. Zato je prišlo tudi do nesoglasij med posameznimi cerkvenimi predstavniki, ker niso v celoti sprejeli koncilskih navodil.

Cerkveni zbor v Dvinu je leta 506 zavrnil kalcedonski koncil in leta 555 se je ločil od pravoslavne Cerkve. Monofizitizem, ki je verska zmota in jo je Kalcedonski koncil zavrnil (leta 451), je učil, da je v Kristusu samo ena narava, in sicer božja, ki je použila človeško naravo. Koncil pa je pojasnil pravoverni nauk, da sta v Kristusu dve naravi, božja in človeška, združeni v eni Božji osebi. V zadnjem času pod papežem Janezom Pavlom II. je prišlo do sprejetja soglasja glede teh verskih resnic med katoliško Cerkvijo in monofizitskimi Cerkvami. Dejansko vse te nekdanje monofizitske Cerkve verujejo isto, kot uči katoliška Cerkev.

V 11. stoletju je del Armencev bežal pred muslimanskimi Seldžuki in se naselil v Ciliciji, južnem delu današnje Turčije, in tu ustanovil še današnji armenski cilicijski katolikat, ki združuje Armence v Libanonu, Siriji in na Cipru.

V 13. stoletju so se od cilicijskega katolikata ločili Armenci, ki so ostali v prvotni domovini in ustanovili svoj katolikat s sedežem v Ečmiadzinu.

/ dalje

MJ

Kratke

Razstava slik Vladimirja Hmeljaka v dvorcu Coronini v Šempetru pri Gorici

Goriški muzej (Hero Saksida in Jana Šubic-Prislan) in občina Šempeter-Vrtojba sta ob slovenskem kulturnem prazniku v Coroninijevem dvorcu v Šempetru priredila razstavo likovnih del domačina, samouka v slikarstvu, pokojnega Vladimirja Hmeljaka. V katalogu, ki je izšel ob razstavi, je njegovo življenje in ustvarjalnost predstavila kustosinja Goriškega muzeja Jana Šubic-Prislan in o tem tudi napisala: "Vladimir Hmeljak je bil rojen leta 1909 v Biljah, vendar je svoje življenje, razen obdobja vojaške obveznosti in sodelovanja v narodnoosvobodilnem gibanju, preživel v Šempetru pri Gorici, kjer je družina na glavnem trgu vodila znano gostilno. Leta 1929 je maturiral na učiteljišču v Gorici, nemirni časi in pomanjkanje sredstev pa so mu preprečili nadaljevanje študija na zagrebški likovni akademiji. Do upokojitve leta 1976 je poučeval likovni pouk v raznih krajih na Goriškem in v Šempetru pri Gorici. Kot izjemen organizator ter kulturni in umetniški delavec je pomembno sooblikoval kulturno podobo kraja, kot pedagog pa je s svojo vsestransko osebnostjo vplival na več generacij šempetrskih otrok. V častitljivi starosti 91 let je leta 2000 umrl v Šempetru pri Gorici."

Na razstavi v manjšem prostoru predstavljajo risbe (predvsem tuš) in dvoje grafičnih del. Risbe s svojo spontanostjo delujejo živo in neposredno in so najboljše umetnikovo zrcalo. V vhodni avli je na ogled pet skulptur, kiparskih portretov slikarjevih domačih in prijateljev. V osrednjem prostoru pa so na ogled njegove slike. Kot motiv prevladuje krajina: vaški utrinki, slikoviti pogledi na doline, griče in hribe širše Goriške, ki so po mnenju kritike najkakovostnejši izraz njegovega ustvarjanja. Vladimir Hmeljak je bil izredno vsestranski ustvarjalec, ki je za seboj pustil bogato

zapuščino, pomembno bodisi za Šempeter, kot tudi za širšo Goriško, ki kliče po ustrezni javni predstavitvi. Z razstavo sicer takrat ni bilo mogoče zajeti vseh stilov in ustvarjanih ciklusov, s katerimi se je slikar soočal, saj so razstavljena izključno le dela iz družinske zapuščine.

Razstava del slikarja Vladimirja Hmeljaka v dvorcu Coronini v Šempetru pri Gorici, bo na ogled do 17. ferbuarja, vsak dan od 10. do 20. ure.

Pol stoletja Idrijskih razgledov

V Idriji so slovesno zaznamovali petdesetletnico izhajanja Idrijskih razgledov, revije, ki je tudi najstarejša na Primorskem. Izšla je posebna številka omenjene publikacije, ki so jo poimenovali Zrcalo časa. Med članki omenjamo tistega, ki ga je napisal Janez Kavčič in v njem poudarja, "da so Idrijski razgledi nepogrešljiva zakladnica o preteklosti in sodobnosti idrijskega sveta". Karmen Simonič-Mervic v uvodnem prispevku z naslovom Kako daleč sega idrijski razgled, piše tudi tole: "Danes je revija vsebinsko široka, odprta za različne avtorje, od tistih, ki jim objava njihovega dela v idrijskih razgledih pomeni prvi stik s publiciranjem, do tistih, ki jim je to osebno zadovoljstvo in so se kot avtorji že uveljavili. Obljavljeni prispevki namreč niso honorirani. Honorirano ni niti delo, ki ga opravljajo uredniški odbor in posamezni uredniki. V današnjem skorajikapitalističnem svetu je to pravzaprav nedoumljivo dejstvo, na katero bi morali biti ponosni. In zaradi tega se bojim, da Idrijski razgledi ne bi ostali. Naj sega idrijski razgled čim dlje, še naslednjih petdeset let." Jože Felc, zdravnik-psihiater in pisatelj je napisal prispevek z naslovom besede so (po pesniku Zajcu) bednice. Idrijske razglede izdaja Mestni muzej v Idriji, Muzej za Idrijsko in Cerkljansko. Odgovorna urednica revije je Ivana Leskovec, ravnateljica muzeja, glavni urednik pa Jože Janež, univ. dipl. inž. geologije.

gledališka sezona abonma 05/06
...z drugimi besedami, v novo poglavje.
SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
TEATRO STABILE SLOVENO

KOMPLEMENTARNI DOGODKI

V TRSTU
OKROGLA MIZA GLOKALNI BARTOL
sodelovali bodo Miran Košuta, Elvio Guagnini, Igor Škamperle, Miran Hladnik
v soboto, 18. februarja - ob 18. uri
Narodni dom, ulica Filzi 14

INTEGRALNO BRANJE ROMANA ALAMUT
v ponedeljek, 20. februarja
brali bodo književniki, novinarji, igralci, in drugi kulturni delavci od 9.00 do 11.00 v gostilni Lenardon, ul. D. Chiesa, Sv. Ivan; od 11. do 18.00 v veliki dvorani Visoke šole za tolmače in prevajalce

gostovanje SNG Drama in Salzburger Festspiele
Vladimir Bartol
ALAMUT
dramatizacija: Dušan Jovanovič
režija: Sebastijan Horvat

GORICA – gledališče Verdi
petek 17. februarja 06
20.45 – Združeni abonmaji
(Red A in B, z italijanskimi nadnapisi)
TRST- Kulturni dom
torek 21. februarja 06
20.30 – (Red A, D in F)
Bo odprto parkirišče Regina na ulici Raffineria
sreda 22. februarja 06
20.30 – (Red B)
Bo odprto parkirišče Regina na ulici Raffineria
četrtek 23 . februarja 06
20.30 – (RED C in T, z italijanskimi nadnapisi)
Bo odprto parkirišče Regina na ulici Raffineria

Predprodaja za Gorico: Gledališče Verdi - 0481.33090 - Predprodaja za Trst: Blagajna SSG - 800 214 302 www.teaterssg.it

Kratke

Razstava umetnikov treh sosednjih držav Terpictura v Gorici

V prostorih Državne knjižnice v Gorici je do 18. februarja na ogled likovna razstava z naslovom Terpictura. Na njej se predstavljajo likovni umetniki iz Italije, Slovenije in Avstrije. Ob razstavi je izšel trijezični katalog, ki ga je uredil kustos razstave Alessio Curto, razstavo samo pa si je zamislilo kulturno središče Tullio Crali iz Gorice. Franz Berger, Walter Bortolossi, Martina Braun, BridA, Paolo Cervi Kervischer, Klementina Golija, Andrej Kosič, Carlo Piemonti in Robert Primig se predstavljajo vsak s svojim zaokroženim likovnim ciklom. Razstava Terpictura-Mednarodni slikarski trikotnik Avstrija-Italija-Slovenija, kot so jo organizatorji podnaslovili, je nastala v sodelovanju s slovensko likovno galerijo A+A iz Benetk.

Knjiga o nadškofu Sedeju

V petek, 24. t.m., bodo ob 17.30 v dvorani pokrajinskega sveta v Gorici predstavitev knjige "Pastore dei suoi popoli. Mons. Sedej e l'arcidiocesi di Gorizia nel primo dopoguerra". Knjigo, ki jo je izdal Inštitut za versko in družbeno zgodovino, je uredil Ivan Portelli, mlad goriški raziskovalec, ki je leta 2001 diplomiral v Trstu prav s tezo o msgr. Sedeju (1854-1931), nadškofu, ki ga je imenoval Franc Jožef leta 1906. Portelli se osredotoča na obdobje med letoma 1918-1921. Predstavitev bo tudi priložnost za okroglo mizo, pri kateri bodo poleg avtorja sodelovali univ. prof. Liliana Ferrari, učitelj Paolo Malni, prof. Luigi Tavano in časnikar Marko Tavčar.

glasbeni spleti

glasbena matica

ABONMAJSKA KONCERTNA SEZONA 2005/2006

BEATRICE ZONTA in VESNA ZUPPIN

klavirski duo

Petek, 17. februarja 2006 ob 20.30

Špeter, občinska dvorana

PROGRAM:

S. Rachmaninov, J. Brahms, G. Gershwin

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Naj je Soča nas zibála,
dravski ali savski tok,
vendar le v Slovenji stala
zibka vseh je nje otrok!
(Bratje, v kolo se vstopimo!)

Velika in pomembna pobuda založbe Mladinska knjiga

Zlata knjiga Simona Gregorčiča

Ob 100. obletnici smrti pesnika Simona Gregorčiča je Mladinska knjiga izdala monografsko knjigo večjega formata z naslovom Zlata knjiga Simona Gregorčiča, ki sta jo zasnovala in uredila Aleš Berger in dr. Mihael Glavan. Knjiga prinaša vzporedno ponatisnjena faksimile rokopisa in prvo izdajo Poezij iz leta 1882, dopolnjuje pa ju mala slikovna monografija, ki pesnika prikaže še v širši, tudi neliterarni luči.

Na predstavitvi Zlate knjige Simona Gregoričiča, ki je bila v Društvu slovenskih pisateljev v Ljubljani, sta dr. Mihael Glavan in Aleš Berger povedala, da je le malo slovenskim pesnikom posvečena takšna monografija, kot je Gregorčičeva "zlata knjiga".

Dr. Glavan je na izjemno dobro obiskani predstavitvi knjige še posebej opozoril na povednost številnih popravkov in črt, ki jih vsebuje faksimile, pa tudi na dopisane pripombe Gregorčičevega prijatelja, erudita Frana Erjavca. "Nekatere pripombe so prav prisrčne," je povedal dr. Glavan, ki je v mali slikovni monografiji izbral in pojasnil bogato gradivo o Gregorčičevem življenju in pesniškem delu; omeniti velja tudi številne pesnikove fotografije in tistih, ki so pomembno določali življenje Goriškega slavčka. Dr. Glavan je tudi prepričan, da je Gregorčič ob Prešernu prava institucija, ki so jo slovenski bralci posvojili že leta 1882, ko so izšle Poezije. Erjavec jih je označil za "zlato knjigo" in od tod tudi naslov monografije. Gregorčič je že za časa življenja veljal za pravo zvezdo, njegova moč pa ne jenja, saj s svojimi pesmimi, ki so opisovale eksistencialne stiske, naravo ali pa so imele preroško moč, še vedno nagovarja domače bralce, je povedal dr. Glavan.

Glavanove besede je potrdil na predstavitvi naš urednik Jurij Paljk, ki je dejal, da ima Simon Gregorčič status mita, še posebej v Gorici in širše na Goriškem in Primorskem, tudi v Trstu. Paljk je opomnil, da današnje osnovnošolce pri Gregorčiču očara predvsem njegovo vizionarstvo, saj je umetnik v svojih pesmih napovedoval grozote 1. svetovne vojne. Jurij Paljk pa je na prošnjo urednika Aleša Bergerja tudi predstavil naše poglede in naše praznike ob Gregorčičevi obletnici, kot je tudi na kratko predstavil Izbrane poezije, ki jih je uredila za GMD prof. Lojzka Bratuž, uvodni esej pa vanje prispeval akademik France Bernik, povedal pa je tudi nekaj več o slavjih na Goriškem in skorajšnji postavitvi Gregorčičevega kipa v Ljudski vrt v Gorici, ki bo delo Goričana Silvana Bevčarja, predvsem pa izpostavil navezanost na "goriškega slavčka", ki se kaže tudi v tem, da je letošnji lepo oblikovani koledar Zadruge Goriška Mohorjeva z upodobitvami Gregorčiča že pošel.

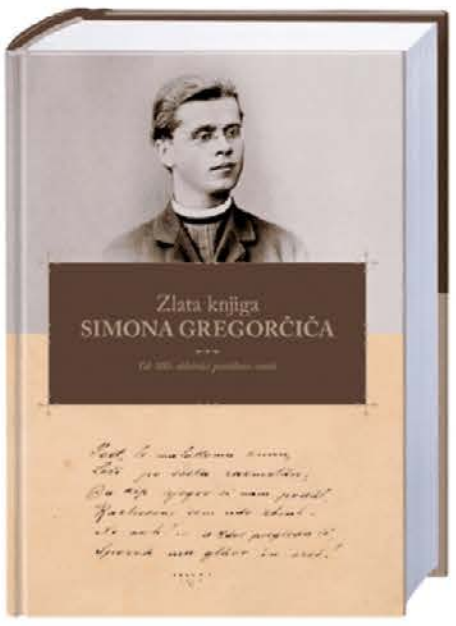

V celoti pa objavljamo lepe besede urednika Aleša Bergerja na predstavitvi in želimo knjigi velik uspeh tako pri nas kot tudi v osrednji Sloveniji, vsaj takšnega, kakršnega je doživel Ikarjev sen Srečka Kosovela pred časom!

"S klasiki so težave, in s pesniki še posebej: kako naj privlačno ponudimo bralcem avtorja, za katerega se zdi, da ga vsi že dobro poznamo, saj smo njegove pesmi brali v osnovni šoli ali ga, bogpomagaj, celó kdaj deklamirali in čigar opus je splošno priznan in zato tudi rahlo dolgočasen del naše literarne preteklosti? Po eni strani bi bilo seveda še kako prav, da bi bili avtorji, ki so pomembno sooblikovali našo (pesniško) besedo in utrjevali našo narodno zavest, navzoči in dosegljivi v novih izdajah, a kaj, ko se te tako malo razlikujejo od prejšnjih: enkrat zapisane pesmi so (če spregledamo rahle pravopisne popravke ali opuščena naglasna znamenja) pač za zmerom enake in kakšnih presenečenj ali celó novotarij res ni pričakovati.

Lahko pa se osredotočimo na avtorja, o katerem mislimo, da o njem v glavnem vse vemo, kako drugače: da se vrnemo, kolikor se dá, v čas, v katerem je živel in ustvarjal. A kako, saj so bila v času, ko je živel, tehnična pomagala borna in redko posejana; noben zvočni zapis ni ostal za njim, nobena gibljiva slika, le kakšen ducat, če je sreča, njegovih fotografij, ko je bil že odrasel in priznan. A ohranilo se je nekaj nemara še bolj dragocenega: njegovi rokopisi, neposredni odtisi njegove ustvarjalnosti in pričevanje o njej; včasih hlastno nametani, še napol osnutki, večkrat skrbno izpisani, se pravi, izgotovljeni do tiste oblike, v kakršni jo je avtor predal tiskarju. Včasih so tudi na dokončni verziji še kakšni popravki, ki pričajo o pesnikovem "piljenju" stihov do zadnjega trenutka, ponekod lahko zaznamo pohvalno opombo zaupnega bralca, ki mu je avtor še pred tiskom pokazal rokopis; kdaj tudi zasledimo črto stroge cenzorjeve roke. Skoraj povsod na teh – na srečo kar številnih! – ohranjenih rokopisih pa lahko razberemo tudi skrb tistih, ki so kmalu razbrali njihovo vrednost in ravnali z njimi kot z dragoceno dediščino, da so nepoškodovani preživeli v naš čas.

Tako je tudi z rokopisom "Poezij I." Simona Gregorčiča iz leta 1882, ki ga hrani Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani in ki je še v istem letu doživel knjižni natis. Zdelo se nam je mikavno in prav, da ju, ko se spominjamo 100. obletnice pesnikove smrti (24. 11. 1906), združimo v eno knjigo, v kateri je na levih straneh objavljen faksimile rokopisa, na desnih pa reprint prve izdaje, in ki smo jo naslovili kar z besedami Frana Levca, ki je kmalu po izidu napisal, da gre za "zlato knjigo" slovenske poezije, in pribil: "Take pesmi so neumrjoče!" V dvojni podobi natančne pesnikove pisave in lepo oblikovanega knjižnega natisa je, upamo, nova privlačnost in živost Gregorčičevih več kot 120 let starih poezij.

K temu naj pripomore še "mala slikovna monografija", za katero je dr. Mihael Glavan na več kot 70 straneh v osmih poglavjih izbral in pojasnil bogato dokumentarno gradivo o Gregorčičevem življenju in delu, ki sega od njegovih številnih portretov do nekdanjih in sedanjih podob krajev, kjer je bival in kjer je še močno živ spomin nanj. Gradivo iz pesnikove osebne zapuščine in iz zbirk njegovih sodobnikov je dopolnjeno s fotografijami, posnetimi prav za to izdajo (delo oblikovalca Klemna Kunaverja), pa se v njej prepletata preteklost in sedanjost prav tako, kot nas pesem "goriškega slavčka" nagovarja iz njegovih dni."

ZUT

Bil je velik poznavalec umetnosti

Umrl je umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc

Na svojem domu v Ljubljani je v noči na torek, 31. januarja, po dolgotrajni bolezni umrl umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc.

Leta 1920 v Kamniku rojeni akademik je poznan predvsem po proučevanju srednjeveške umetnosti na Slovenskem. Je avtor knjig Srednjeveška plastika na Slovenskem, Poznogotska plastika na Slovenskem in Kiparstvo na Slovenskem med gotiko in barokom ter knjige o gotskem slikarstvu v zbirki Ars Sloveniae, zgoščen pregled umetnostnega razvoja na Slovenskem od naselitve do impresionizma pa je podal v knjigi Slovenska umetnost. Emilijan Cevc je študiral umetnostno zgodovino in primerjalno književnost na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in leta 1952 promoviral z disertacijo o srednjeveški plastiki na Slovenskem. Eno leto je bil kot kustos zaposlen v ljubljanski Narodni galeriji, nato je leta 1950 postal asistent sekcije za zgodovino umetnosti Inštituta za zgodovino pri SAZU. Med letoma 1972 in 1992 je bil upravnik osamosvojenega Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta. Vrsto let je bil tudi profesor za zgodovino in varstvo sakralne umetnosti na Teološki fakulteti v Ljubljani. Cevc je pri raziskovanju umetnostne preteklosti slovenskega ozemlja uporabljal poglobljeno umetnostnogeografsko metodo, ki mu je narekovala predvsem študij spomenikov na terenu in primerjave z umetnostjo sosednjih dežel, zlasti Furlanije in Avstrije ter Bavarske, Češke in Madžarske.

Del raziskav je posvetil umetnostni situaciji Beneške Slovenije in zvezam s furlansko umetnostjo. Moderno umetnost je spremljal z eseji in kritikami ter uvodi v razstavne kataloge. Za svoje delo je leta 1984 na Dunaju prejel mednarodno Herderjevo nagrado, leta 1997 Steletovo nagrado Slovenskega konservatorskega društva in leta 2001 nagrado Izidorja Cankarja.

In memoriam

Foto DPD

Nadji v spomin!

Eno od prekletstev, a tudi lepot našega poklica je tudi to, da smo velikokrat poklicani pisati nekaj skromnih besed v slovo prijatelju, prijateljici, ki nas zapusti za vedno. Tudi za Nadjo Maganja Jevnikar je tako.

Z Nadjo sva bila dolgoletna iskrena prijatelja in mirno lahko zapišem, da je vse nas, ki delamo v uredništvu Novega glasa, nanjo vezalo tisto toplo čustvo, ki ga imaš samo do ljubega, bližnjega človeka. Imeli smo jo radi, imeli smo jo za svojo, poslušali smo jo tudi takrat, ko nas je po telefonu poklicala in mirno opozorila, vljudno, kot je znala ona, na stvari, ki po njenem mnenju niso bile umestne ali pa bi jih kazalo v našem tedniku poglobiti.

Zadnjič smo jo imeli v gosteh konec minulega leta, ko smo njenemu zapisu namenili celo stran; zadnjič nas je z možem Ivom, sinovoma Petrom in Ivanom, obiskala prav tako decembra lani, bila je že hudo bolna, a bila je živa in bojevita, bila je še Nadja, ki smo jo imeli radi.

Umrla je po daljši bolezni na svojem domu 8. februarja. Rodila se je v Trstu 9. septembra 1951 in diplomirala iz zgodovine na Leposlovni fakulteti tržaške univerze. Poučevala je zlasti na slovenski srednji šoli pri Sv. Jakobu v Trstu. Bila je tudi tržaška načelnica Slovenske zamejske skavtske organizacije. Aktivno je delovala na kulturnem, šolskem in političnem področju. Kot članica različnih odborov si je prizadevala, da bi se šola ohranjala in utrjevala. Več let je bila članica upravnega odbora Narodne in študijske knjižnice v Trstu. Aktivna je bila tudi v edini slovenski stranki v Italiji, Slovenski skupnosti, ki jo je eno mandatno dobo zastopala v občinskem svetu Občine Repentabor, kjer je zadnja leta živela z družino. Dejavna je bila v odboru Društva slovenskih izobražencev v Trstu in v upravnem odboru Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske. Kritična razmišljanja je objavljala v Primorskem dnevniku, za katerega je vodila tedensko rubriko Žarišče. Bila je tudi naša sodelavka in večkrat je nastopala kot zgodovinarka na strokovnih posvetih o uglednih osebnostih (Ukmar, Agneletto, Čermelj). Leta 1980 je v italijanščini objavila monografijo o tržaški slovenski politični zgodovini v prvih povojnih letih (Trieste 1945-1949: Nascita del movimento politico autonomo sloveno; II. izdaja leta 1994), leta 2000 pa prispevek za zbornik ob 150-letnici župnije Sv. Križ pri Trstu (37 let župnik v Sv. Križu - žalost in veselje, vaško življenje in izredni dogodki v župnijski kroniki gospoda Andreja Furlana). Nadja je pisala in živela za skupnost, dokler so ji to dopuščale telesne moči, tudi v najhujši bolezni je ohranila nasmeh in zanimanje za prijatelje, našo skupno usodo. Dejavna je bila tudi v Cerkvi, in sicer na krajevni ravni, kot tudi drugod, nezamenljiva je bila njena vloga v Skupnosti sv. Egidija v Trstu, skupnosti, kjer je bila Nadja vezni člen s slovenskim svetom. V svojih jasnih, dobro sestavljenih zapisih je stalno zahtevala za slovenskega kristjana, zase in za vse nas!, pravico do javnosti, pravico, da tudi mi lahko na glas povemo svoje stališče, da si prizadevamo tudi mi za pluralnost, a pri tem sami poskrbimo, da se nam bo izkazovalo dostojanstvo, ki ga zaslužimo. Prevečkrat je bila deležna neupravičenih kritik, prevečkrat je bila osamljena v svojem poštenem iskanju resnice. Bila je dobra, poštena žena, kristjanka, ki mi je nekoč zaupala, da pri nas verniki molimo odločno premalo, to jo je bolelo. S to njeno nič kaj boječo zahtevo, da smo kristjani stalno prisotni v javnem življenju naše in vseslovenske skupnosti, sem se vedno globoko strinjal. Pri njej pa sem najbolj cenil to, da je bila izobraženka-prijateljica, s katero si se lahko pošteno skregal zaradi določenih pogledov na našo skupno zgodovino, na našo stvar, a si z njo ohranil lep dialog, da te je cenila, tudi ko se s teboj ni strinjala.

Zapisal sem, da je bila dobra žena tudi zato, ker je bila z možem Ivom ena redkih izobraženk, ki je v času finančne stiske Novega glasa odločno zahtevala, da se stvari uredijo; zavzela se je tudi za nas časnikarje, za kar smo ji bili in smo ji iskreno hvaležni.

Z Nadjo smo izgubili sodelavko in prijateljico, pravo prijateljico, s katero smo se strinjali, in tudi takrat, ko se nismo, smo ostali resnični prijatelji, kar je v današnjem svetu redkost in hvalevredno. Pogrešali bomo njen nasmeh in njene zapise.

Možu Ivu, sinovoma Petru in Ivanu ter ostalim sorodnikom naj gredo zato v imenu bralcev in bralk, uredništva in uprave Novega glasa iskreni izrazi sožalja. Nadjo bomo ohranili v toplem spominu, Pravični pa ji je gotovo dal tisti večni mir, ki smo ga vsi potrebni.

V imenu uredništva Jurij Paljk

TRST Volilna kampanja v teku

Fassino za ponovno kandidaturo Budina

V sedržavni tajnik Levih demokratov (LD) Piero Fassino se je v ponedeljek, 6.2.2006, mudil na enodnevnem obisku v naši deželi. V večernih urah je odprl volilno kampanjo LD v Vidmu, pred tem pa se je mudil v Trstu, kjer je nekaj dni pred dnevom spomina obiskal nekatere institucije istrskih optantov.

Foto PR

O tej temi je bil govor tudi na tiskovni konferenci v Trstu. Fassino je uvodoma poudaril, da je bilo istrsko vprašanje predolgo zamolčano poglavje italijanske polpretekle zgodovine ter še dodal, da je treba graditi tako Evropo, kjer je kulturni pluralizem sprejeto dejstvo. Tako Evropo pa je mogoče graditi le preko integracije. In prav integracija je po Fassinovem mnenju sredstvo za celjenje ran preteklosti. Smisel dneva spomina je po eni strani spomin na žrtve, po drugi strani pa je to opozorilo, da se take stvari ne bi več ponavljale. Integracija je torej garant stabilnosti in preseganja konfliktov. Prav zaradi tega je v samem interesu Italije podpirati Slovenijo in Hrvaško v njunih naporih pri sodelovanju oziroma vključevanju v EU. Glede spornega vprašanja vračanja nepremičnin ali odškodnin pa je Fassino ubral srednjo pot in dejal, da pričakuje, da bo Slovenija spoštovala t.i. španski kompromis, ter isto napovedal tudi glede vključevanja Hrvaške v EU. Prav vprašanje vračanja nepremičnin je bilo v ospredju zanimanja časnikarjev. Poleg tem, povezanih s problematiko istrskih optantov, je Fassino odgovarjal tudi na vprašanja, povezana z volilno kampanjo v Italiji.

Med tiskovno konferenco je Fassino tudi poudaril, da se bo njegova stranka zavzela za kandidaturo in izvolitev sedanjega senatorja Miloša Budina, vendar ni pojasnil, ali nameravajo Budina kandidirati za poslansko zbornico ali za senat in v katerem okrožju.

Sen. Budin je ob tej priložnosti spregovoril tudi o pomenu sprave in o preseganju delitev preteklosti preko razumevanja trpljenja drugih, spoštovanja različnih zgodovinskih spominov in sprejemanja lastne zgodovinske odgovornosti.

PR

DSI Predavanje

Izzivi in perspektive skupnega slovenskega kulturnega prostora

Foto PR

Skupni slovenski kulturni prostor je pojem, o katerem se že desetletja govori in piše, saj se je ob tem pojmu pravzaprav istočasno razvijala novejša samopodoba slovenskega naroda ne le v matici, ampak tudi v zamejstvu in izseljenstvu. Doc. dr. Jernej Župančič je 6.2.2006 v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu vprašanje problematiziral in izpostavil dileme in razvojne možnosti skupnega slovenskega kulturnega prostora.

Njegovo izvajanje je bilo nazorno, saj se je pri podajanju posluževal tudi računalniške prezentacije grafov, ki so tudi grafično ponazorili razvoj omenjenega vprašanja. Župančič je poseg začel prav pri začetku, to je pri sami definiciji pojmov. Že samo vprašanje, kaj je slovenski kulturni prostor, postavlja ne samo raziskovalcu kar nekaj dilem, saj ta pojem lahko zaobjema prostor avtohtone naselitve, prostor razširjene avtohtone poselitve ali pa neteritorialni prostor, kjer prebivajo Slovenci: vsak ima pravzaprav svojo definicijo!

Nič manj kompleksno vprašanje pa predstavlja navidezno banalno vprašanje, kdo smo in kaj nas pravzaprav povezuje v celoto. Po eni strani nas povezuje skupen jezik, po drugi strani pa nas ločujejo zgodovinsko pogojeni tesni stiki s sosednjimi narodi, ob katerih živimo in od katerih prevzemamo del besedišča.

Obdobje delitve se je po Župančičevem mnenju začelo po koncu prve svetovne vojne, ko je bilo slovensko etično območje razdeljeno na več držav. Temu je sledilo obdobje ideološke polarizacije in delitve, ki so prispevale k ustvarjanju nevidnih meja v naših glavah. Da so slednje bolj obstojne od tistih, ki jih odpravlja evropska integracija, pa je opazno po zelo skromni beri skupnih projektov in načrtovanja med Slovenci v EU.

Vprašanje, ali smo skupnost ali le skupek posameznikov, je Župančič razčlenil z ugotovitvijo, da lahko povsod opazujemo pojav in proces asimilacije. Asimilacija poteka kot produkt selitev in migracij. Specifika ameriškega slovenstva je npr. ohranjanje slovenske zavesti tudi ob skoraj popolni odsotnosti poznavanja slovenskega jezika. Ključna postavka za razvoj skupnega slovenskega kulturnega prostora je za Župančiča ustvarjanje t.i. skupnega komunikacijskega prostora. Gojiti je treba zavest pripadnosti in identitete, prav tako potrebna pa je znotraj slovenske družbe notranja toleranca do raznolike slovenske kulture. Skupni slovenski kulturni prostor naj bi skratka bil prostor vključevanja in komunikacije. Prav v tem pa je največji izziv tega vprašanja, saj je stvarnost zlasti na narodnem obrobju vse prej kot naklonjena razvoju, saj je najprej potrebno poskrbeti za sam obstoj slovenske besede kot take.

PR

Prosvetno društvo Mačkolje

Besede in zvoki... iz roda v rod

V okviru svojega rednega delovanja ponuja Slovensko prosvetno društvo Mačkolje prireditev z naslovom "BESEDE IN ZVOKI... IZ RODA V ROD". Trije rodovi glasbene družine Batista, doma iz Kopra, se nam bodo predstavili z izborom starih ljudskih napevov, zbranih v primorskem in istrskem prostoru. Priredbe pesmi in izbira glasbil rešujejo pred pozabo starejši način igranja, izročilo časa, ko na naših tleh v ljudski glasbi še ni bilo harmonike. Nekatera glasbila, ki jih Batistovi uporabljajo, izdeluje ded Slavo sam in s tem, poleg spomina zvokov, ohranja tudi dragoceno glasbeno obrt. V nadaljevanju večera se bomo s prof. Lučko Susič - mentorico literarnih natečajev za mlade, organizatorko otroškega gledališkega abonmaja in voditeljico poletne gledališke šole, ob vsem tem pa še šolnico - pogovorili o lepoti umetniške besede, o njenem poustvarjanju in njenem prenašanju mlajšim rodovom. Srečanje z besedami in zvoki bo zaživelo v petek, 17. februarja 2005 ob 20 uri v dvorani Srenjske hiše. Prireditev se uokvirja v niz s skupnim nazivom Slovenski večeri 2006, v katerem naj bi se ne odražala samo bogastvo in raznolikost ustvarjanja in poustvarjanja, ampak bi v njem zaživela kultura v najširšem pomenu oplemenitenja in kakovosti vsakdanjega življenja. Prisrčno vabljeni v Mačkolje!

NT

Sovaščani iz Sočerge se še vedno ljubeznivo spominjajo na msgr. Marijana Živca, ki nas je zapustil pred petimi leti. Maši zadušnici v spomin na pokojnega msgr. Živca bosta v soboto, 18. t.m., ob 7.30, v cerkvi sv. Antona Novega v Trstu in v župnijski cerkvi v Sočergi, v nedeljo, 19. t.m., ob 10.30.

Napetost politične kampanje se veča

Rosato: Trst naj bo odprto, večetnično in strpno mesto!

V pričakovanju političnega soočanja na vsedržavnem prizorišču med sedanjim predsednikom vlade Silviom Berlusconijem in vodjo opozicijskega tabora Romanom Prodijem se Tržačani lahko zadovoljimo z debatnim srečanjem na lokalni ravni med kandidatoma za mesto župana, Dipiazzo in Rosatom, ki je v torek minulega tedna potekalo v tržaškem semenišču. Soočanje dveh kandidatov, ki sta ga priredila tržaški Karitas in katoliški tednik Vita nuova, je privabilo veliko število občanov, ki so z zanimanjem sledili njunim pogledom predvsem v zvezi s socialnimi vprašanji.

Sedanji župan se je zavedal kočljivosti svojega položaja, ravno zato se je pri specifičnih vprašanjih naslonil na mnenje odbornice za socialo Claudie D' Ambrosio, ki je stala ob njem. Branil je sicer dosedanje izbire svojega odbora in izpostavil predvsem povečanje sredstev, ki jih je doslej namenil socialnemu sektorju in poudaril dejstvo, da bodo večji finančni viri dostopni zgolj v primeru racionalizacije prekomernega števila občinskih zaposlenih.

Kaže vendar, da sta si Dipiazza in Rosato na istem glede poslednic, ki jih zakon o priseljencih Bossi – Fini ima v zvezi z mladoletniki: sedanji župan je mnenja, da je nesmiselno vlagati toliko energij v sprejem in vzgojo mladih priseljencev, če so nato primorani zapustiti našo državo. Gre namreč za zapravljanje lastnih interesov, kot je poudaril še Rosato. Slednji je sicer prepričan, da je sedanja uprava storila na socialnem področju premalo. Kandidat leve sredine je namreč poudaril, da so poleg nogometnih igrišč iz umetne trave še druge, strožje prioritete, predvsem "potreba po jamčenju pravic najšibkejših".

Foto Kroma

Rosato je obenem v sredo minulega tedna predstavil rezultat ankete, na podlagi katere narava sestaviti program po meri Tržačanov.

Prav zaradi tega je povpraševanje ljudi potekalo kar na tržaških cestah, v nakupovalnih središčih, skratka med ljudmi. Petdeset prostovoljcev je zbralo nad 9000 vprašalnih pol, ki so jih tudi statistično obdelali. V zbranih odgovorih je mogoče razbrati, kot je trdil Rosato, ne le voljo volivcev leve sredine, ampak tudi širšega dela populacije, saj so svoja mnenja izrazili tudi tisti, ki na volitvah ne bodo glasovali za levosredinskega kandidata.

Rosato je na tiskovni konferenci podrobno predstavil posamezne točke vprašalnika, ki zaobjema tematske sklope ekonomije, uprave mesta in storitev, ne nazadnje pa tudi razvojne vizije za Trst.

Anketirani Tržačani so se izrekli, da želijo bolj odprt, večetnični in strpni Trst. Podatek je na lestvici želja Tržačanov presegel celo odstotek tistih, ki si želijo bolj čisto ali produktivno in inovativno mesto. K temu bi lahko pripomnili le to: dejstvo, da se je omenjena potreba najbolj pogosto zrcalila v vprašalniku, je dokaz, da se Tržačani sicer zavedajo večetnične stvarnosti mesta, ko pa "gre za res", prevladajo strahovi preteklosti in večetnično, strpno in odprto mesto (p)ostane le pobožna želja.

IG in PR

KRAS Čebelarstvo

Kraški rešeljikov med najboljši v Italiji

Ko pomislimo na Kras, malokdo povezuje to področje z medom. Vendar najboljši italijanski med prihaja prav s kraškega območja. Fausto Settimi je za svoj rešeljikov med prejel lani septembra v Bologni najbolj prestižno italijansko nagrado in to prav zaradi edinstvenosti takega medu. Rešeljika je med prvimi cvetovi pomladi, čebelarjeva spretnost pa je v tem, da mora imeti že zgodaj spomladi zelo močne čebelje družine, da spravijo nektar v panj in da ga ne uporabljajo za sprotno rabo. A to ni še vse: tudi vreme mora biti naklonjeno! Skratka, rešeljikov med je redkost, ki jo poznavalci še posebej cenijo. Podobno bi lahko dejali tudi o samem čebelarstvu na Krasu, ki deluje na zelo majhnem območju. Konzorcij čebelarjev tržaške pokrajine šteje približno sto članov. Dobrih pet mesecev po bolonjski nagradi so Faustu Settimiju in Konzorciju čebelarjev tržaške pokrajine podelili na krajši svečanosti v prostorih tržaške pokrajine zaslužene nagrade in priznanja, ki jih je podelil odbornik za kmetijstvo Fulvio Tamaro. Predsednik Konzorcija čebelarjev tržaške pokrajine Livio Dorigo je poudaril, da bi čebelarstvo na tržaškem Krasu povsem izginilo leta 2003, ko je zaradi velike suše pomrlo skoraj 90% vseh čebel. Tudi s prispevkom pokrajine so si čebelarji opomogli in ponovno zgradili čebelje družine.

Fausto Settimi je leta 2003 začel tako rekoč znova čebelariti. Tudi letina 2004 ni bila dobra, saj so bile še vedno opazne posledice suše. Proizvodnja 2005 pa je presenetila samega Settimija, saj je poleg omenjene nagrade v Bologni prejel še dve priznanji, in sicer v Sežani in v Montalcinu.

Foto Marino Sterle

Kvalitetna produkcija medu je za čebelarje tržaške okolice ne le izziv, temveč potreba, saj kupci vse bolj cenijo posebne lokalne proizvode. Čebelarstvo je pravzaprav sinteza dveh spretnosti, in sicer čebel in čebelarja, ki mora paziti ne samo na pravi čas točenja medu, ampak nenazadnje tudi na samo trženje slednjega. Za boljšo vidnost in prepoznavnost kraškega čebelarstva pa je Settimi poudaril, da je potrebno, da so tudi sami panji prisotni na teritoriju, saj se s tem tudi ohranja del kulture in tradicije teritorija.

Peter Rustja

GLASBENA MATICA Ob kulturnem prazniku

Preplet slovenske glasbe in besede

Glasba in poezija kot neločljiva dvojica tvorita osnovo vseh proslav ob Dnevu slovenske kulture, ki se v teh dneh zvrščajo po slovenskih društvih in ustanovah. Dvojica je toliko bolj neizogibna, ko je prireditelj proslave Glasbena matica, ki že vrsto let prireja svojo posebno počastitev februarskega praznika z naslovom "Glasbeniki ob dnevu slovenske kulture". Za mlade učence šole je program tradicionalnega srečanja preplet slovenske glasbe in besede, predvsem pa priložnost za osvetlitev glasbene literature. Solisti so imeli letos prevladujočo vlogo: reprezentanca klavirskega oddelka je bila kot običajno najbolj številna z učenci iz tržaške in špetrske Glasbene matice. Nastopili so Michele Perrone, Vida Rucli, Benjamin Škrap, Claudio Nardin in Petra Grassi. Tudi oddelek za flavto ima ob vsakem javnem nastopu več predstavnikov; tokrat so nastopile Petra Marega, Sara Bembi in Florencia Klaric ob spremljavi pianistke Veronike Pegan. Na oder Narodnega doma, ki je že drugič prizorišče te proslave, so stopili tudi violinist Paolo Škabar, harfistka Tadeja Kralj in violončelistka Irene Ferro-Casagrande. Pevske točke so kazale pozornost šole tako do tradicije kot do modernejših zvrsti, saj sta uvodoma zapeli solopevki Lara Komar in Dana Furlani, na koncu pa nekateri učenci oddelka za jazz in zabavno glasbo iz Trsta in Gorice: Lara Černic, Tina Šinigoj, Tina Renar in Boris Černic. Zastopano je bilo tako delo vseh sedežev šole na deželnem teritoriju z večerom, ki je ponesel utrinke slovenske kulture v mestno središče, kjer je tudi doživel dober obisk publike. Glasbeni spored je dopolnjevala pesniška beseda z nastopom gostje večera, igralke Vesne Maher.

Foto Kroma

RP

† *Zapustila nas je*

LUDMILLA ANDLOVIC vd. GIUGOVAZ

Žalostno vest sporočajo Attilio, Paolo in Gigetta z družinami

Nemogoče nam je, da bi se osebno zahvalili vsem, ki ste nam ob strani, odkar je naša draga

NADJA MAGANJA JEVNIKAR

8. februarja po hudi bolezni mirno odšla h Gospodu.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo podpirali v času bolezni in vključili v pravo verigo molitve, ki ne pozna jezikovnih in državnih meja, še posebej duhovnikom, ki ste jo obiskovali na domu, p. Mirku Peliconu, župniku Antonu Bedenčiču, g. Ivanu Likarju ml., diakonu Guidu Traniju, don Vittoriu Cenzatu z molitveno skupino Agape iz gibanja Prenova v Duhu, prijateljem iz Skupnosti sv. Egidija in Gibanja ognjiščarjev.

Hvala zdravnikom, zdravstvenemu osebju, dobri sosedi Silvi Škabar Rebecchi in ostalim, ki ste ji lajšali trpljenje. Zahvaljujemo se tudi vsem posameznikom in zastopnikom organizacij, ki ste se je po smrti spomnili z molitvijo, besedo ali zapisom, s petjem, cvetjem in z darovi v dobrodelne namene.

Osmina bo v sredo, 22. februarja, ob 19. uri v župnijski cerkvi na Repentabru; v četrtek, 23. februarja, pa bo ob 19.30 zadušnica v cerkvi sv. Ivana v Gorici.

MOŽ IVO in SINOVA PETER ter IVAN

Ob prerani smrti

prof. **NADJE MAGANJA,**

dolgoletne članice vodstva in izvoljene predstavnice, izraža globoko in občuteno sožalje možu Ivu, sinovoma in družini

SLOVENSKA SKUPNOST

Obvestila

Klub prijateljstva vabi v četrtek, 23. februarja, ob 16. uri v Peterlinovo dvorano v ul. Donizzetti 3, na dvojno slavje: poklon Gregorčiču (govor: Sergij Pahor; splet Gregorčičevih poezij: mladi recitatorji pod vodstvom Lučke Susič) in predpustna zabava pri obloženi mizi ob zvokih harmonike Deana Rebecchija. Dobrodošli!

Potovanje z Novim glasom v Armenijo od 21. do 29. junija 2006. Vabimo vse, ki bi se želeli pridružiti, naj pohitijo z vpisom, ker se bo vpisovanje zaključilo 27. februarja. Akontacija ob vpisu 150,00 evrov. Prijavite se lahko na upravi Novega glasa v Gorici (0481 533177), na uredništvu v Trstu (040 365473) ali pri dr. Jožetu Markuži (040 229166). Potrebni so potni list, ki mora biti veljaven 6 mesecev od datuma odhoda, in pa 2 fotografiji za vizum.

Darovi

V spomin na pokojno Zofko Milkovič in Karlota Kalc daruje družina Natural 15,00 evrov za cerkev v Gropadi.

Ob obletnici smrti pokojnega moža Milana Grgič daruje žena Delka 20,00 evrov za cerkev v Gropadi.

Svetoivansko cerkveni pevski zbor daruje 50,00 evrov za Novi glas.

V spomin na Prašel Sonjo - Almo daruje J.Š. 20,00 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu.

Namesto cvetja na grob Nadje Maganje Jevnikar daruje N. Martelanc 50,00 evrov za reveže Slovenske Vincencijeve konference v Trstu.

Sožalje

V skavtski družini je odjeknilo: Nadje ni več med nami. V duhu objamemo našega skavtskega brata Iva in sinova ter v globoki bolečini tudi mi obstanemo in jim izrekamo naše globoko sožalje. Bratje in sestre iz celotne SZSO

ŽUPNIJA SV. JANEZA KRSTNIKA in DEVINSKI PEVSKI ZBORI

vabijo na

DOBRODELNI KONCERT ZA OBNOVO ORGEL

Nastopil bo MePZ Jacobus Gallus iz Trsta pod vodstvom Matjaža Ščeka

petek, 17. februarja, ob 20.30
cerkev Sv. Duha v Devinu

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA
FANTJE IZPOD GRMADE in ŽENSKI ZBOR DEVIN

OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE

in v poklon ***80-letnice dr. Draga Legiše***

vabimo

na predstavitev knjige

Draga Legiše **- NE ZAPEČKARJI, AMPAK PROTAGONISTI**

in odprtje razstave marin ***Edija Žerjala***

DOM LEPE VIDE

SPORED BODO OBLIKOVALI:

Uredniki **Jože Horvat, Jurij Paljk in Marko Tavčar**

Pianistki **Petra** in **Veronika Grassi**

Ženski zbor Devin in Fantje izpod Grmade

V nedeljo, 19. februarja, ob 18.00.

Dvojezični napisi

Premikanje tabel v Pliberku

V četrtek, 9.2.2006, se je koroški deželni glavar odpravil na desetdnevne počitnice v Libijo, dan pred tem pa je poskrbel za novo senzacijo na Koroškem. Namesto dvojezičnih napisov v Pliberku sta skupaj z deželnim svetnikom za promet Gerhardom Doerflerjem dala za nekaj metrov premakniti zgolj enojezične krajevne table s samo nemškim napisom Bleiburg. Avstrijsko ustavno sodišče je zgolj enojezični napis v Pliberku in Pliberku-Drveši vasi razveljavilo 28. decembra lani po pritožbi odvetnika Rudija Vouka. Ustavni sodniki so tedaj tako kot že leta 2001 glede Škocjana menili, da za obvezno dvojezično topografijo zadostuje že okoli desetodstotni delež manjšinskega prebivalstva skozi daljše obdobje. Tako Pliberk kakor tudi Drveša vas izpolnjujeta omenjeni pogoj.

Točno ob 9.30 sta Haider in Doerfler lastnoročno postavila krajevno tablo z enojezičnim napisom Bleiburg. Uslužbenci cestne uprave so poleg tega v Pliberku premaknili še tri zgolj enojezične krajevne table.

Haider je novinarjem dejal, da se bo tudi v prihodnje na ta način odzval na odločbe ustavnega sodišča z zahtevo po dodatnih krajevnih napisih na avstrijskem Koroškem. Zgolj enojezične krajevne table so po njegovih izjavah zakonsko podkrepljene z novimi uredbami. Če to komu ne bi ustrezalo, pa se lahko ponovno obrne na ustavno sodišče, je še menil Haider ter napovedal, da bodo razveljavljeno krajevno tablo v Pliberku-Drveši vasi le premaknili "za pol metra" in da bo zato ostala le nemška.

Foto Kumer/Novice

"Postopanje deželnega glavarja in pristojnega referenta v zadevi Pliberk predstavlja nevaren precedenčni primer in ogroža osnovno pravno ureditev Avstrije", ugotavlja predsednik EL Smrtnik, ki hkrati poudarja, da so potem ko tako zadržanje očitno dopušča tudi avstrijska zvezna vlada. Zato EL poziva k široki solidarizaciji z avstrijsko pravno državo in k podpori akciji: "PRO KÄRNTEN / ZA KOROŠKO!"

Predsednika Zveze slovenskih organizacij (ZSO) in Skupnosti koroških Slovencev (SKS), Marjan Sturm in Bernard Sadovnik pa vztrajata pri t.i. kompromisnem predlogu. Premikanje krajevnih tabel v Pliberku sta oba ocenila kot "kontraproduktivno" ter se zavzela za nadaljevanje. Sturm in Sadovnik sta pojasnila, da naj bi v skladu z lani pripravljenim "zgodovinskim kompromisom" dvojezične krajevne table v "večletnem akcijskem načrtu" do leta 2010 postavili v 158 krajih. Med drugim naj bi "akcijski načrt" spremljali ukrepi za poglobitev medsebojnega zaupanja. Po letu 2010 pa bi po Sturmovih in Sadovnikovih zagotovilih na pobudo prebivalstva lahko vključili še dodatne kraje z dvojezičnimi krajevnimi tablami.

Dežela F-Jk za koroške Slovence

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti je kot odgovor na pohvalo deželnemu predsedniku Riccardu Illyju zaradi pokončnosti pri obravnavi južnotirolske nemške manjšine v avstrijski ustavi od slednjega dobil nasvet, naj se koroški Slovenci glede svojih upravičenih tarnanj glede zadržanj in stališč koroškega deželnega glavarja Jörga Haiderja obrnejo neposredno na zveznega kanclerja Schüssla. Predsednik EL Vladimir Smrtnik je posredoval novico, da v resnici koroški Slovenci, ki se prepoznavajo v organizacijah NSKS in EL že vsaj leto dni pričakujejo sestanek z zveznim kanclerjem, ki pa ga očitno noče dati.

Špacapan je zato poprosil Illyja, naj tudi kot predsednik Evropske zveze dežel in kot prijatelj koroških Slovencev, pa tudi zagovornik manjšinskih pravic, pomaga in vendar doseže, da avstrijski zvezni kancler Schüssel sprejme delegacijo koroških Slovencev.

Na dnu ...

Medvedi iz Slovenije dobrodošli na območju parka Julijsko predgorje

Nič novega v deželi...

Med predstavitvijo v Zg. Posočju in tam, kjer se osel valja...

V krajih med vršaci Julijskih Alp in Predgorja ob slovensko – italijanski meji potekajo letos vzporedne predstavitve Mednarodnega projekta Palpis Interreg III/A – Italija / Slovenija oz. čezmejnega načrta upravljanja na naravovarstveno pomembnih območjih, ki naj bi jih natančneje določili na podlagi strokovnih naravovarstvenih presoj, skladno z gospodarskimi razvojnimi programi.

Konec januarja in v februarju so v posoških občinah Bovec in Kobarid, za tukajšnjo državno mejo pa na območju Gorske skupnosti Humin, Kluže in Kanalska dolina, v okviru naravovarstvenega projekta Palpis, potekale javne predstavitve načrta upravljanja v južnih Julijskih Alpah. V Sloveniji jih pripravlja znanstvenoraziskovalna služba Triglavskega narodnega parka (TNP), ki je partner pri tem mednarodnem projektu, ob sodelovanju Univerze v Vidmu.

Jurij Dobravec (za TNP) in Sergio Barbarino (predsednik parka Julijsko predgorje) sta predstavila projekt, financiran iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj, in obrazložila, kako v njegovem okviru sodelovati. Direktorica TNP dr. Marija Markež je med drugim povedala, da so, poleg obeh velikih zavarovanih parkovnih območij in hkrati naravnih vrednot, prav tako pomembna nekatera območja v občinah Bovec in Kobarid, ki so zavarovana le kot območja Natura 2000. Za njihovo ohranitev je ključna priprava načrta. Prav zaradi vsega tega so ob pripravi skupnega dokumenta povabili k javnemu sodelovanju tudi domače prebivalstvo, da s svojimi predlogi, strinjanji ali izrazi nasprotovanja predstavljene vsebine lahko še bistveno osmisli.

Po drugi strani pa so se lahko organizatorji prepričali, da je nasprotovanje domačinov v marsičem dokaj burno, zaradi slabih izkušenj, da jih pokličejo le takrat, ko je v marsičem zanje že prepozno. Zlasti v Kobaridu so posamezniki izrazili ogorčenje nad takšnim pristopom postavljanja pred skoraj že izvršeno dejstvo že določenega teritorija Natura 2000, ob pristopanju v to pa jih ni o tem nihče nič vprašal.

Iz odgovorov na vprašanja so nekateri nezadovoljno sklepali, da ne enim ne drugim z obeh strani meje ni prav jasno, kakšne omejitve jim bo EU diktirala ob dodatni pokritosti z zavarovanjem Natura 2000. Oboji so pohvalili usmerjenost projekta v ohranitev lokalne kulture. Po predavanju pa so nekateri ob prebiranju reklamnih brošur o tem podvomili. V italijanski verziji opisa Palpis novic (podobno je moč prebrati tudi na spletni strani turistične promocije Rezije) bo obiskovalec teh krajev lahko sklepal, da govorijo v dolini Rezije in zgornji Terski dolini le slovansko zveneč jezik in ne arhaične slovenščine: "Una particolare specificante e' rappresentata dalle comunita' slavofone dell'Alta Val Torre e della Val Resia. Queste ultime in particolare hanno mantenuto vive nel proprio tessuto sociale usanze, canti, musiche e danze che difficilmente trovano uguale nell'intero arco alpino". Tudi temeljni skupni naslovi teh sporazumov so večinoma v italijanščini. Ta se npr. imenuje s kratico PALPIS: torej Prealpi... Tudi skupne novice nosijo v sestavu naslova to ime. O teh stvareh je bil v tem časopisu že govor, vendar se je ta odbil kot bob od stene, me je nekdo opozoril. In kaj so naredili prevajalci omenjene brošure v slovenščino? Niso zahtevali strokovnega preverjanja, ampak so omenjeno besedilo prevedli v nekoliko blažjo »obliko«. Očitno niso pri tem nič molili, saj ni videti, da bi v tej smeri Bog komu kaj pomagal. Stroka pa tudi ne, saj tudi ona ne pride, če ji nihče ne naroči.

MM

SNG NG Amaterski mladinski oder

Ne imejte me za norca

Tako se glasi naslov izvirne glasbene farse, ki jo je ob pomoči svojih varovancev, članov Mladinskega amaterskega odra (AMO) napisal režiser, mentor in pedagog Emil Aberšek in so jo krstno obžarile odrske luči v torek, 31. t.m., v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica, ki ga je do zadnjega kotička napolnilo navdušeno morje mladih vrstnikov nastopajočih. Ob letošnjem zlatem jubileju SNG Nova Gorica poteka namreč še druga zelo pomembna obletnica, tridesetletnica umetniškega ustvarjanja AMO, ki ga že od vsega začetka z nezmanjšanim zanosom in vero v svoje poslanstvo vodi Emil Aberšek. Želja po boljšem in poglobljenem spoznavanju gledališke umetnosti je tudi po zaslugi festivala Goriško srečanje malih odrov, iz katerega je zavel neki nov gledališki veter, privedla leta 1976 do ustanovitve Amaterskega mladinskega odra, ki naj bi pod okriljem tedanjega Primorskega dramskega gledališča nudil srednješolski mladini primeren pristop h gledališču in med njimi iskal nove igralske talente. Le-teh je bilo na prehojeni poti kar nekaj. Prva se je na AGRFT vpisala Damjana Černe, zdaj članica SMG Ljubljana. Njej so sledili še mnogi drugi, ki jih je ljubezen do gledališča popeljala na profesionalne odrske ali zaodrske poti. AMO še vedno zvesto opravlja svoje delo in s tem skrbi za igralski podmladek, predvsem pa, kar je tudi zelo pomembno, navaja mlade k razmišljanju o družbenem dogajanju doma in po svetu in k samostojnemu presojanju in ocenjevanju aktualnih dogodkov in s tem vzgaja novo, kritično gledališko publiko. Pri svojem delu je AMO zmeraj našel pozornost in pomoč umetniških vodij, ki so se zvrstili v novogoriškem gledališču.

Za letošnjo okroglo obletnico so si režiser Aberšek in gojenci ob običajnih didaktičnih obveznostih zastavili še tri cilje: enega so že dosegli, druga dva, nadaljevanje dogodivščin Pedenjpeda in slavnostno prireditev s predstavitvijo opravljenega dela, pa bodo do konca sezone oz. v prihodnjem novembru, ko bo osrednja prireditev ob 30-letnici AMO.

Glasbena farsa Ne imejte me za norca je v svoji izvirni obliki in zelo dinamičnem odrskem ritmu izzvenela kot izostren pogled mladih na sodobno družbo, ki hlasta po uspehu in ga skuša doseči na katerikoli način, tudi s podkupovanjem, vabljivemu toku katerega se z lahkoto predajajo tudi tisti, ki kot v predstavi prirejajo vse mogoče avdicije, glasbena pevska, plesna in druga tekmovanja. Z njimi omamljajo uveljavitve željne mlade, ki ob morebitnih neuspešnih preizkušnjah pomislijo celo na samomor. Razgibano dogajanje se vije ob intervjujih zvedave novinarke, malce nerodnih delavcih, ki lepijo lepake za tekmovanje Zvezdne drobtinice, ob odkritih ali prikritih ljubosumnostih na spretnosti in dosežke sotekmovalk, ob očitnem dvorjenju prireditelju tekmovanja, ob "nujnih" vsiljivih oglasih, pa tudi ob praznem žlabudranju politikov. Prav slednji so središčna tarča kritičnih razmišljanj mladih, ki bi radi, da bi se v družbi vendarle kaj spremenilo. Vse je seveda pretkano z bogatimi plesno pevskimi povezavami, iz katerih se iztekajo občutki, sanje, želje, upi, zgražanje, veselje in sploh občutki protagonistov. Devetnajst mladih - Ana Žbona, Tanja Srednik, Nejc Cijan, Maja Poturovič, Aja Komel, Sara Kenda, Nika Benčina, Špela Fon, Maja Medvešček, Danja Belingar, Anja Boštjačič, Neja Komočar, Damjana Srednik, Vida Krt, Tina Lapajne, Marko Kebe, Vito Koršič, Enej Gala in Aleš Rupnik - se je naravno vživelo v zaupane like, saj se je večina lahko v njih prepoznala. Tudi gledalci so se lahko kritično zazrli v svoj odrski odsev, se ob tem lahko zasmejali, zabavali, predvsem pa se zamislili. Aberšek je režijske niti predstave vodil v odličnem tempu in si omislil tudi primerno scensko podobo. Glasba avtorjev Luke Manojloviča in Mateja Doljaka je bila uglašena na živahne ritme, ki so koreografinji Anji Robidi omogočili domiselno poigravati se z bogato paleto plesnih figur. Modne okuse mladih je v kostume živo ujela mlada kostumografka Eva Tomašević. Nika Benčina je pri izdelavi mask čvrsto zarisala karikaturne poteze predstavljenih osebnosti. Svoje delo je dobro opravil tudi Renato Strgulc, oblikovalec luči.

IK

Država prispeva manj kot en evro na vernika za financiranje cerkvenih pastoralnih dejavnosti

V politiki se bojijo, da bi dr. Janez Drnovšek ustanovil svojo stranko

V slovenski politiki je vse v nekakšnem vrenju in naglem spreminjanju odnosov in razmer na družbenem prizorišču. Poglavitni nosilec takšnih gibanj in značilnosti je predsednik države dr. Janez Drnovšek, ki javnost še zmerom preseneča s svojim intenzivnim delovanjem ter z izvirnimi pobudami in predlogi. V prejšnjih dneh je na javni televiziji polemiziral s pravosodnim ministrom dr. Lovrom Šturmom glede preprodajalca mamil iz območja Nove Gorice, ki ga je pomilostil. Ob tem je pomenljivo opozoril, da njega, torej državnega poglavarja, ne bi bilo mogoče na lahek način odstaviti. "Bil sem izvoljen neposredno od državljanov, za razliko od večine drugih nosilcev oblasti oz. raznih visokih funkcij", je opozoril svoje nasprotnike. Novo potezo, ki bo nemara povzročila polemične odzive in ugovore, je dr. Janez Drnovšek napravil v petek, 10. t.m., ko se je opravičil muslimanom zaradi objave karikatur o preroku Mohamedu v tedniku Mladina. Presenečen je bil zaradi dejstva, da so bile karikature objavljene v času, "ko potekajo pogajanja s sudansko vlado in predstavniki odporniških gibanj o razrešitvi humanitarne krize v tamkajšnji pokrajini Darfur in o ustavitvi oboroženih spopadov. Objave v tedniku Mladina so tudi ogrozile možnosti Slovenije za vlogo posrednice pri reševanju krize v Sudanu."

Komentator časnika Delo Janko Lorenci je v uvodniku, objavljenem 10. t.m., zapisal, "da je Slovenija na samem vrhu države dobila intrigantno politično figuro in ve dobro, pri čem je z njo. Politika jo opazuje z nelagodjem, ker ji lahko meša štrene, ljudstvo pa ji je naklonjeno, ker mu vzbuja meglena pričakovanja." Glavni in odgovorni urednik tednika Mag dr. Janez Markeš pa meni, "da se iz tedna v teden vse bolj izrazito postavlja vprašanje, ali predsednik države pravzaprav ve, kaj dela, in ali se zaveda posledic svojih dejanj. Prihodnost bo pokazala več. Dr. Drnovšek preseneča." Izvršni urednik Poleta, ki je magazin časnikov Dela in Slovenskih novic, Primož Kališnik, dr. Janeza Drnovška primerja z Gandhijem, ki je Indijo pripeljal do samostojnosti. V svojem uvodniku je zapisal, "da je predsednik države v nekaj tednih zasenčil vso slovensko politiko. Večino odličnikov nepopisno skrbi, ali ne bo ustanovil svoje stranke. S takšnim predsednikom slovenska politika izgublja svoj pomen." Popolnoma drugačno mnenje o predsedniku države pa ima znana televizijska časnikarka Vida Petrovčič. Pojasnila ga je v komentarju z naslovom Problematičen predsednik, objavljenem v novi številki slovenskega katoliškega tednika, Družina. Na dr. Drnovšku je ostal črn madež iz obdobja, ko je bil na najvišjem položaju v nekdanji komunistični Jugoslaviji. "Marsikaj v Drnovškovi karieri ostaja še danes nerazjasnjeno. Za koga pravzaprav dela? Še največ najbrž za samega sebe. Ugotovila sem, da je človek, čeprav vse življenje na javnih funkcijah in na davkoplačevalskem denarju, resnično, kot so govorili, predvsem zazrt v svojo kariero namesto v javni interes. Osebno se mi tudi nikoli ni zdelo primerno, pa naj se sliši še tako surovo, da je za predsednika Slovenije kandidiral človek, ki je bolan. Dr. Drnovšek je problematičen predsednik. Problematičen zato, ker se ne ukvarja on s Slovenijo, za kar ga plačujemo, ampak Slovenija z njim."

Parlament ukinil komisijo za preprečevanje korupcije

Delovanje predstavniških in političnih organov demokratičnih ustanov sicer redno poteka. Državni zbor je na zasedanju prejšnji teden sprejel več zakonov, ukinil pa je komisijo za preprečevanje korupcije, ki jo je vodil kriminalistični izvedenec Drago Kos. Po mnenju poslancev parlamentarne večine se je komisija izkazala za neučinkovito, zaradi tega bodo njeno vlogo prevzeli nova komisija za boj proti korupciji, ki bo delovala v okviru parlamenta, večino v njej pa bo imela opozicija. Opozicijski stranki, LDS in Socialni demokrati, napovedujeta, da bosta sklep o odpravi omenjene t.i. Kosove komisije poslali v presojo ustavnemu sodišču.

V slovenskih srednjih, višjih in visokih šolah so bili 10. in 11. t.m. informativni dnevi za bodoče dijake in študente. Na fakultetah univerz v Ljubljani, Mariboru in na Primorskem ter na drugih visokošolskih zavodih je za akademsko leto 2006/2007 razpisanih skoraj 25 tisoč prostih mest. Država si prizadeva, da bi povečali število vpisov v univerzitetne programe naravoslovja in tehniških poklicev.

Mirko Kraševec, ekonom mariborske škofije, je v katoliškem dnevniku Družina objavil dolg (na dveh straneh) in poglobljen prispevek o finančnem prispevku države za financiranje pastoralnih dejavnosti Cerkve. Slovenija je po svojem deležu na zadnjem mestu med sosednjimi državami, Avstrijo, Italijo, Hrvaško in Madžarsko. Prispevek države za financiranje omenjenih dejavnosti znaša komaj 0,8 evra na vernika, v Italiji pa denimo 19,2 evrov. Avtor prispevka opozarja, "da sta osamosvojitev Slovenije in večstrankarski sistem po petnajstih letih prizadevanj državo pripeljala v okrilje EU, toda za Cerkev še niso nastopile ustrezne razmere za delovanje po evropskih merilih."

Marijan Drobež

SNG NG Tretja premiera

Nemoč plavanja proti toku

V jubilejni sezoni Slovenskega narodnega gledališča se je uresničila želja umetniškega vodje Primoža Beblerja, da bi v novogoriški gledališki hiši našli prostor za izvajanje komornih predstav, takih, ki zahtevajo izjemno koncentracijo in neko drugačno igro izvajalcev zaradi spremenjenih prostorskih dimenzij, pa tudi drugačen, intimnejši stik gledalcev z igralci. Z dvema premierama (v četrtek, 26., in petek, 27. januarja), slovenske praizvedbe dela ameriškega dramatika in filmskega scenarista Davida Raba (r. 1940) Tisti, ki jih reka ne spusti (Those the River Keeps, 1991) so v SNG Nova Gorica uradno odprli novo prizorišče pod odrom, KOT, v imenu katerega lahko razberemo pomen Komorni teater ali pa neko gledališko nagovarjanje pod drugim zornim kotom. Kakor koli že ga pojmujemo, se je to novo prizorišče, v tej prvi različici, ki omogoča dostop 130 gledalcem, izkazalo kot zelo dognano s posrečeno odrsko zamejitvijo, ki je v scenski podobi režiserke Mateje Koležnik in scenografa Jožeta Logarja premišljeno izrabila del obstoječih stebrov za izdelavo realistično stilizirane notranjščine sodobnega stanovanja, opremljenega v dobro razpoznavnem kičastem okusu ameriških ljudi. Žanrsko težko opredeljiva melodrama s komičnimi in tragičnimi primesmi, v prestavitvi Zdravka Duše v slovenski pogovorni jezik, posut s kosmatimi pouličnimi izrazi, ki se vedno bolj vrivajo v sodobno govorico, v podrobni dramaturški razčlenitvi Tee Rogelj, ob lektorski disciplini Srečka Fišerja in v do potankosti naštudiranem, jasnem režijskem konceptu Mateje Koležnik gledalcu neposredno predstavlja izrez iz življenja ameriškega zakonskega para, skozi občutje in ravnanje katerega nam razgrinja prazni, votli ameriški svet, ki se potaplja v zastrupljajočem razvrednotenju vsega lepega in za preživetje vsakdanjika posega po vsakršnih pomirjevalnih tabletkah in mamilih. Gledalec se vrine v zakonsko življenje Phila, neuspešnega igralca, nekdanjega člana mafijske tolpe, zločinca, ki je presedel osem let v zaporu, in Susie njegove žene natakarice, ki si grozno, že bolestno, želi otroka, ker ji tako veleva njena biološka ura. Temu se močno protivi duševno krhki mož, težko obremenjen s temno preteklostjo, ki ga žre in uničuje ter se v njegovi podzavesti pojavlja v podobi nekdanjega hladno razmišljujočega pajdaša Sala. Zaradi njegove vsiljive, peklensko mračne vseprisotnosti, se, vsaj v interpretaciji režiserke Koležnikove, dejanje tragično razplete. V tem trikotniku se nekajkrat pojavi Susieina prijateljica Janice, plitva, izpraznjena ločenka, popolnoma zasvojena od zadušljive potrošniške mrzlice. Ta kvartet bornih stereotipov oseb iz družbenega obrobja, psihološko obremenjenih, ki svojo nemoč in razpetost med neuresničenimi željami in družbenimi zahtevami kažejo tudi z živčnimi izpadi na robu histerije, so s filmsko premišljenostjo gest, gestikulacij, drobnih, a zelo učinkovitih gibov in značajskih nians z ostro, a obenem naravno črto izrisali Helena Peršuh (Susie), Primož Pirnat (Phil), Bine Matoh (Sal) in Alida Bevk (Janice). S poosebitvijo teh antijunakov so potrdili izredno igralsko zrelost in veščino ter pripravljenost soočiti se s predstavami na malem odru, kjer se igralec mora popolnoma razgaliti pred gledalci, ki imajo oči predirljivo uprte v vsako njegovo najmanjše trzanje obraza in telesa nasploh ter neusmiljeno drezajo v njegovo izvajanje, ker pač ni tiste razbremenjujoče distance, ki jo premore oder velike dvorane.

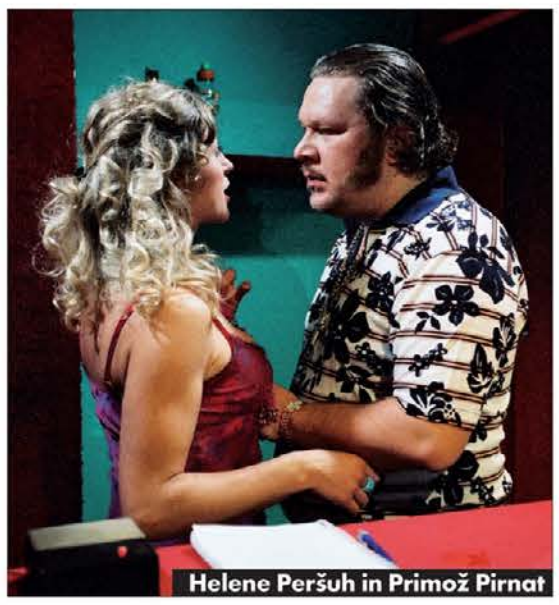

Helene Peršuh in Primož Pirnat

Poleg pikolovskega igralskega razbiranja so režiserki pri vodenju zgodbe, ki od vsega začetka ne obeta nič svetlega, učinkovito pomagali tudi spreminjanje lučni efektov (oblikovalec luči Samo Oblokar), ustrezno sestavljena avtorska in iz tujih avtorjev odbrana glasba Boštjana Lebna ter ne nazadnje kostumi Alana Hranitelja, zgovorno opominjajoči na različno starost in družbeni izvor dramskih likov, po ameriško načičkanih, od glave do nog.

Iva Koršič

Kratke

Predstavitev Izbranih pesmi Simona Gregorčiča v Ljubljani

Na novem sedežu celjske Mohorjeve družbe v Ljubljani je bila v ponedeljek, 13. t.m., predstavitev nekaterih skupnih izdaj sesterskih Mohorjevih družb. Akademik France Bernik in prof. Lojzka Bratuž sta predstavila Izbrane pesmi Simona Gregorčiča. Več prihodnjič.

Lipicanci v konjeniški enoti slovenske vojske

V konjeniški enoti slovenske vojske, ki je del njenega protokola, je uvrščenih 15 konj in deset konjenikov iz kobilarne Lipica. Leti so člani konjeniškega kluba Lipica, v vojski pa imajo položaj pogodbenih rezervistov. Ministrstvo za obrambo, ki bo konjeniško enoto uporabljalo za promocijo plemenitih lipicancev, bo v tem letu zanjo namenilo 30 milijonov tolarjev. Za lipicance, določene za konjeniško enoto slovenske vojske, bodo v kobilarni uredili poseben hlev.

Predsednik Slovenije spremenil način življenja

Predsednik Slovenije dr. Janez Drnovšek javnost sproti uradno obvešča tudi o tem, kako je spremenil oz. spreminja način (slog) svojega življenja. Očitno živi čedalje bolj asketsko. S tem se, kot je večkrat izjavil, bori zoper raka, bolezen, ki se širi z zasevki v njegovem telesu. Državni poglavar je tako povedal, da ne uživa več mesa, "ker ta najbolj zastruplja organizem." Tudi televizije nima več in je sploh ne gleda. S sten v svoji hiši v Zaplani (na območju med Vrhniko in Logatcem) je odstranil umetniške slike, "ker ga dovolj pomirjajo in zadovoljujejo motivi v naravi."

Sicer pa je predsednik Slovenije zelo dejaven v domači in mednarodni politiki. Rad bi čim prej obiskal sudansko pokrajino Darfur, kjer bi sodeloval pri odpravljanju tamkajšnje velike humanitarne krize.

Največje zasebno gostišče v Goriških Brdih

V Goriških Brdih je več zasebnikov, pretežno vinogradnikov in vinarjev, v zadnjem času odprlo gostišča za domače in tuje obiskovalce tega območja, ki postaja turistično zanimivo in pomembno. Brda, denimo, primerjamo s Toskano v Italiji.

Največ je takih pobud v Medani. Tam je vinogradnik Zlatko Mavrič odprl gostišče, imenovano Belica, kot je poimenovano njegovo kmetijsko oz. vinogradniško gospodarstvo, ustanovljeno leta 1898.

V gostišču imajo 8 sob in dva apartmaja s skupaj dvajsetimi ležišči. Nudijo jedila vseh vrst, tudi tista iz briške kuhinje, ter vrhunska doma pridelana vina. Gostišče Belica je za zdaj največje in morda tudi najbolje urejeno v Brdih. Prenočevanje za dve osebi in zajtrk zanju stane od 14 tisoč do 31.200 tolarjev oz. 60 do 130 evrov. Gostišče Zlatka Mavriča je predstavljeno tudi na internetu.

Po ropu v SKB banki v Ljubljani

Možnosti hrambe dragocenosti tudi v tujini

V Sloveniji po velikem ropu, največjem doslej v samostojni državi, v SKB banki sredi Ljubljane, marsikdo razmišlja o varovanju denarja in drugih dragocenosti v tujih bankah. Gre za najem jeklenih ognjevarnih omar oz. predalov (sefov), kakršne ima skoraj vsaka banka. O tem poroča Delničar, mesečna priloga časnikov Delo in Slovenskih novic, ki izhaja v nakladi 164 tisoč izvodov. V prispevku z naslovom Kaj pa sef v tujini našteva možnosti za hrambo denarja v raznih bankah v Avstriji, na Madžarskem, Hrvaškem in v Italiji. Za najem najmanjšega predala plača stranka povprečno 2,5 evra mesečno. Če gre za shranjevanje denarja ali nasploh dragocenosti v državah članicah EU, ni težav. Slovenska carina nima več pristojnosti nadzora prenosa denarja oz. dragocenosti iz ene države članice povezave v drugo. Drugačna pravila pa veljajo, če npr. kdo iz Slovenije želi prenesti premoženje v ZDA, Švico, na Hrvaško ali v kakšno drugo državo, ki ni članica EU. Sicer pa je v Sloveniji dvanajst poslovnih (komercialnih) bank, ki imajo dovoljenje za oddajanje sefov.

Odmev na zapis o TIGR-u

O "paberkovanju" gospoda Ambroža Kodelje

Članke gospoda Kodelje zmeraj rad preberem, ker gre za osebnostno razmerje do zgodovinskih dogodkov, h katerim je po navadi dodan tudi kak nepoznan podatek. A se je dogajalo, da sem z gospodom Kodeljo tudi polemiziral. V zvezi s pisanjem o Kocbeku. Pa se tudi strinjal in ga pohvalil. V tem smislu imam spravljene strani iz Novega glasa 6. oktobra 2005, v katerih avtor lepi članek o Kocbeku sklene s tem odstavkom: "Čas je, da končno prisluhnemo tudi Kocbekovemu duhovnemu sporočilu, ker je pristnejše od marsikaterega sodobnejšega, ki nam je tako ali drugače posredovano. Iz pepela pozabe, kljub temu da je bil pokopan v nasilju komunistične ideologije, znova vstaja v vsej svoji enkratnosti. Sam je zapisal v sklepu Zbranih pesmi (CZ, Ljubljana 1977): '... na tej zemlji ni mogoče ničesar pozabiti. Spomini si že kopljejo bunkerje in v njih snujejo čas.' Ko ga bomo prebirali, se spomnimo na ta zapis!"

Ta izjava gospoda Kodelje je krščanska in hkrati tudi izredno tehtna, tako da bi zaslužila navedbo v knjigi zgodovine in namreč v poglavju, kjer bo govor o osvobodilnem boju in o vlogi vernih ljudi v njem. Navedel pa sem, da je poudarjeni tekst gospoda Kodelje krščanski zato, ker marsikatero katoliško pero, ki piše o Kocbeku, žal ni krščansko.

Odklanjam pa trditev gospoda Kodelje v članku, ki v Novem glasu 19.1.2006 ima naslov Paberkovanje o TIGR-u. Govor je o ateizmu in o proticerkvenih brošurah, ki naj bi jih širili tigrovci, še posebno pa avtor navaja Zorka Jelinčiča. Takó končuje svoje navedbe: "Ob vsem tem gre za resnico, ne pa za klevete! Ni moj namen, da bi tigrovce blatil. Gotovo so bili med njimi nekateri tudi narodno zavedni in pošteni, to vemo vsi! Želim pa še enkrat kljub vsemu povedati, da je bilo med njimi veliko naivnosti ali pa so bili pod premočnim vplivom, lahko tudi finančnim, nekaterih voditeljev, tudi Zorka Jelinčiča, ki so jih izrabljali pod krinko narodnosti, domoljubja, narodne zavesti... v resnici pa so služili tistim, ki so želeli ateizirati, škoditi in uničiti vse, kar se je nanašalo na vero in Cerkev, še zlasti po omenjenih krajih. Ateistična propagandna literatura kot tudi spomini krajanov, ki so ostali za tigrovci, to na žalost potrjujejo."

V prvi vrsti je gospod Kodelja krivičen, ker zanj velja pars pro toto; na nikakršen način namreč ni mogoče trditi, da so bili nekateri tigrovci narodno zavedni in pošteni, če vzamemo v poštev organizacijo vendar razpredeno po celi Primorski!

Glede širjenja ateizma in propagande proti Cerkvi gospod Kodelja ne upošteva, da je bil liberalizem zelo krepek in je svoje ideje zmeraj širil, torej tudi pred nastankom upora in tigrovstva! Isto velja za komunizem. Fanica Obidova je bila komunistka, že ko se je dopisovala s Kosovelom, kasneje je spremenila svoje stališče, vendar če je že širila svoje ideje, ni čakala na TIGR. Isto drži za Jelinčiča ali za kogarkoli drugega, zato je seveda naravno, da so nekateri tigrovci ostali prav tako proticerkveno razpoloženi, kot so bili pred nastankom TIGR, a nelojalno je zato soditi o vseh tigrovcih kot o proticerkvenem gibanju.

Nerazsodna pa je trditev gospoda Kodelje, da so bili tigrovci "naivni ali pod premočnim vplivom, lahko tudi finančnim, nekaterih voditeljev, tudi Zorka Jelinčiča, ki so jih izrabljali pod krinko narodnosti, domoljubja, narodne zavesti... v resnici pa so služili tistim, ki so želeli ateizirati..." Ali se gospod Kodelja zaveda, kako nesmiselno fantazira? Vsekakor je pri tem nujno, da to svojo tezo ob priložnosti razloži in po možnosti dokaže, da bo vsaj nekako tudi bolj razumljiva.

Vsekakor pa je skoraj neverjetno, da si gospod Kodelja, ki tako modro sodi o Kocbeku, lahko predstavlja, da je na desetine in desetine (samo na dveh tržaških makroprocesih jih je bilo čez 120) tigrovcev sprejelo tveganje na večletne hude kazni misleč, da se bojujejo za odrešitev Primorske, medtem ko so bili najeti od ateistov in proticerkvenih voditeljev? Spet slovenski absurd: namesto hvalnice epopeji o prvih protifašistih v Evropi, ki jih komunisti niso marali, ker bi bili s priznanjem ob prvenstvo v uporu, zdaj že odklanjanje na podlagi partikularnih površno interpretiranih primerov.

Boris Pahor

Odmevi

Ta naša, draga Jolka Milič ...

Stopili smo v Prešernov teden, sredi katerega je bil v Sloveniji državni praznik, dan posvečen velikanu slovenskega duha, slovenski kulturi in slovenskemu jeziku. Teden prireditev in proslav, ki se tudi pri nas raztegne na celotni mesec februar in še v marec. Morda bo vsem tem prireditvam uspelo pomakniti v ozadje vsaj za krajši čas težnjo po multikulturnosti in večjezičnosti. Sem se že vdala, da spadam v krog "zaprtih" in "nazadnjaških" Slovencev, o katerih je pred nedavnim pisal glavni urednik NG. Še vedno namreč ne morem požreti "troedine" govorice (kot jo je duhovito imenovala Loredana Gec v svojem pismu iz 30.11.05), ki jo uporablja Milan Rakovec v svojih tedenskih prispevkih. Jaz ne vidim potrebe, da "DEMONSTRIRAMO VIŠEJEZIŠTVO ovog našeg prostora" (PD, 17.12.05). In prav začudilo me je pojasnilo uredništva Milošu Pahorju (4.1.06): "Okolje, ki ga Rakovac predstavlja, je trijezično, in v njem glavnina ljudi razume vse tri jezike" (glavnina ljudi okolja, ki ga Rakovac predstavlja, ne pa glavnina bralcev PD!) In še nadaljevanje: "Rakovčevi izvirniki so najizrazitejši izraz pravega sožitja, tistega, ki temelji na medsebojnem spoznavanju in spoštovanju ter ne potrebuje prevajanja, ne v eno in ne v drugo smer." Malce nevarna izjava – ni potrebno prevajanje, če je spoštovanje?! Kdo bo preverjal to spoštovanje?

Upajmo, da se ta večjezičnost ne bo preveč širila, saj je že dovolj naporno za našo slovenščino vsakodnevno sobivanje z italijanščino. Zaenkrat se je demonstriranju "višejezištva" pridružilo Slovensko stalno gledališče v novi premieri Tihobitje v jarku, ki tudi navaja za to izbiro čisto veljavne razloge.

Vida Valenčič (foto JMP)

Kakorkoli – g. Rakovac bo še naprej pisal v omenjeni trojezičnosti, če ni ne njega ne urednika prepričalo javno pismo, podkrepljeno z vrsto argumentov, ki ga je napisala za Prim dnevnik Jolka Milič. Ah, Jolka Milič – ta na videz krhka, a v resnici žilava in živahna prevajalka ter publicistka je 5. februarja praznovala - neverjetno! – 80. rojstni dan. Prejšnji mesec je v oddaji "Moja zgodba" v dveh nadaljevanjih pripovedovala po Radiu Trst A urednici Vidi Valenčič svojo zanimivo življenjsko pripoved, v kateri je prišla do izraza njena živahnost in samostojnost. Žal sem slišala samo prvi del. Že poleti, ko so se začele oddaje s tem naslovom, sem zapisala, da bi morali to oddajo ponavljati v drugačnem časovnem pasu, da bi jo lahko slišalo čim več poslušalcev. Kot imajo svojo ponovitev druge oddaje in tudi – hvala Bogu – oddaja Kulturni dogodki. V sobotni ponovitvi sta me obogatila na primer prispevka, posvečena dvema velikima Slovencema, ki sta pred kratkim umrla. O filozofu Milanu Komarju je na povabilo Marije Brecelj govorila ga. Lučka Kralj Jerman iz Bariloč. Njen prikaz velikega filozofa in predavatelja je bil bolj oseben in je lepo dopolnjeval podatke, ki smo jih o Milanu Komarju lahko brali v časopisih. Dragoceni so bili podatki o njegovem življenju, o njegovem pogrebu, o tem, da bo pokopan – kot je sam želel – v Sloveniji. Kot poklon drugemu Slovencu, umetnostnemu zgodovinarju Emilijanu Cevcu, je urednica predvajala del intervjuja, ki ga je s Cevcem imel Pavle Merku maja 1987 in v katerem je intervjuvanec dejal: "Moje veselje ni bilo usmerjeno v raziskovanje velikih dosežkov evropske umetnosti, marveč dosežkov, ki jih je rodila slovenska zemlja, s katerimi je soživel in tudi sotrpel slovenski človek, ali te dežele, ki segajo od Jadrana pa tja do Alp in čez do Panonske ravnine..."

Dr. Emilijanu Cevcu je bilo čisto dovolj to področje...

Eho

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Objemi

Mija samo stegne roke in že je vsakdo srečen, da jo lahko sprejme v svoj objem. Stara je leto in pol. Dekleta se pred tekmo avtomotivirajo s skupnim trikratnim »Zdravo!« objeta v krog. Stara so petnajst let. Skeleča bolečina osebe, kateri je smrt utrgala bližnjega, utripa v prijateljskem objemu.

Drugače je objem izključna domena ljubezenskega para in družine. Med sabo se ne dotikamo, poljub na desno in levo lice že prenesemo, objem dveh oseb, ki si nista partnerja, je pa v naši kulturi nekaj zelo redkega.

V sobi je prijetno toplo. Učiteljica na tem seminarju bioplesa nas z različnimi vajami spodbuja, da se izražamo na različne načine. Tokratna tema je kreativnost, kar predstavlja predvsem sposobnost iskanja in ustvarjanja vedno novega ravnovesja v najrazličnejših, tudi nepredvidljivih situacijah in življenjskih momentih. Predstavljala sem si plesno improvizacijo in ni mi bilo težko, zdaj pa odkrivam tudi različne plati sebe ne le z izražanjem skozi gib, pač pa tudi skozi zvok, temo, svetlobo, dotik, stik z drugim. Doživljam iskanje sozvočja vsakič, ko delamo vaje v (vedno novih) dvojicah. Odkrivam, kako smo si vsi zelo slični v iskanju istega: biti sprejet in razvijanja v sebi sposobnosti sprejemanja.

Nežna visokorasla rjavolaska v belih nogavicah, debelušna gospodinja, ki se mi vsakič zahvaljuje, ko zaključimo kako vajo v dvoje, postavni hrust z močnim glasom in napetimi mišicami, ki na presenetljiv način v vaji izrazi, kaj je lahko občutek tesnobe, igrivi mladenič, ki si želi le tega, da bi bil sprejet ne glede na število imenitnih dovtipov, ki jih zna nanizati, elegantna mala rjavolaska nežnih gibov in sramežljivi fant, strastna kadilka, lahka kot perut in nerodnejši moški, ki me preseneti, s tem da zna pokazati, kaj je lahko nudenje utehe. Po več urah in posledično postopnem spoznavanju drugega skozi njegovo izražanje, se težje vaje v dvoje zaključijo z objemom. Ki traja nekaj časa. V tistih trenutkih spoznam, da vsak išče ravno to: biti sprejet in razvijati v sebi sposobnost sprejemanja drugega. Masivni moški, navajeni dajanja utehe in široke rame, ki odkrivajo doživetje iskanja slednje, male ženske, ki so se uspele iztrgati iz stereotipa nebogljenosti in odkrivajo v sebi zmožnost bodrenja drugega. Moški, ki se ne boje dajanja dvoumnih signalov, če objamejo drugega moškega, ženske, ki odkrivajo lepoto tega, da se sproščeno naslonijo na drugo žensko ramo ali da sprejmejo v svoj objem moškega, vedoč, da je ta gesta povsem čista.

Enostavni, navadni objem, predvsem nekaj, kar gre preko česarkoli seksualnega. Pravzaprav me preseneti ravno to: spolnosti je v družbi že ogromno, veliko lažje je je najti, kot pa nekajminutni sproščeni objem med osebama, ki si nista ljubezenska partnerja in si nista dolgoletna prijatelja. V tistih trenutkih se ti sprosti vse; na začetku je objem zahvala za nekaj, kar sta skupaj opravila, potem pa se dih umiri, rad bi, da se tistemu telesu ob tebi v življenju ne bi dogodilo nič slabega, rad bi mu za nekaj minut z mislijo nudil vso brezpogojno nežnost, ki jo uspeš izvleči iz sebe, in obenem bi se rad zahvaljeval za to, da si sprejet, tak, kakršen si. Brez drugih namenov, le ustvarjanje nekega trenutka, ki nam je v tej družbi zelo tuj. Mogoče je to fikcija? Utopija nekega raja, ki ne more obstajati izven te sobe? Prepričana sem, da ne. Navsezadnje je objem zelo enostaven.

Orkester Alpe Jadran

Začenjajo se nove izkušnje

Za Center za glasbena srečanja Alpe Jadran, ki je nastal leta 2000 po zaslugi Luigija Pistoreja, se pričenja novo pestro leto, ki prinaša kar nekaj novosti. Umetniški vodja, ki je sam ustanovitelj društva, je na tiskovni konferenci 10. februarja predstavil projekt 2006. Posegli so tudi pokrajinska odbornica za kulturo Roberta Demartin, predsednik glasbene akademije Ars Nova iz Trsta, prefekt italijanske kongregacije dunajske Cerkve minoritov Sergio Valentini in prof. Harrer, predstavnik inštituta Antonio Salieri z dunajske Univerze za glasbo.

Glavni cilj Centra je upravljanje in usklajevanje dejavnosti Mladinskega filharmoničnega orkestra Alpe Jadran, ki je bil nekdaj znan pod imenom Mednarodni mladinski orkester; sestavljajo ga mladi izvajalci od osemnajstega in petindvajsetega leta starosti. Glasbeniki prihajajo pretežno iz dežel Alpe Jadran, se pravi iz Italije, Avstrije, Slovenije in Hrvaške, vendar so se jim od leta 2003 pridružili še Nemci, Madžari, Srbi, Črnogorci, Moldavi in Albanci. Člani sestava so zmagovalci prestižnih mednarodnih natečajev ali pa jih izberejo na avdicijah. Letos se je sodelovanje z glasbeno akademijo iz Trsta še bolj okrepilo, tako bo avdicija za zainteresirane potekala prve dni decembra istočasno z Mednarodnim natečajem za mlade glasbenike, ki ga organizira tržaška ustanova.

Med drugimi pomembnejšimi stiki so sodelovanja z združenjem Via Julia Augusta, ki podpira koroški orkester Alpe Adria Kammerphilharmonie, z inštitutom Antonio Salieri in italijansko kongregacijo v dunajski minoritski cerkvi, ki delujeta v okviru dunajske Univerze za glasbo.

Letošnje orkestrske delavnice bodo potekale aprila, julija in oktobra, sledili pa bosta dve koncertni turneji v Gorici in na Dunaju.

Pomembno vlogo pri uresničitvi projekta so imeli pokrajinska odbornica Roberta Demartin, fundacija Goriške hranilnice in banka Mediocredito – Furlanija Julijska krajina. Po njihovi zaslugi se bodo mladi izvajalci in publika, ki je ob vsakem koncertu številnejša, lahko še naprej pogovarjali v tako univerzalni govorici, kot je glasba.

Marta Lombardi

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - **Odgovorni urednik** Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - **Predsednik** dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail **gorica@noviglas.it**
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, **e-mail trst@noviglas.it**
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail **uprava@noviglas.it**
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - **Poštni tekoči račun** 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji **USPI** in Zveze katoliških tednikov v Italiji **FISC**

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

To številko smo poslali v tisk v torek, 14. februarja, ob 14. uri.

POGOVOR Erik Starec o oljkarstvu

Od boljunške torklje vse do japonskih miz

Danes ni veliko mladih, ki bi se ukvarjali s kmetijstvom. Erik Starec z Opčin, letnik 1984, je pred kakim letom v Boljuncu ustanovil lastno podjetje, ki proizvaja kakovostno oljčno olje.

Kako si začel to dejavnost? Je na tvojo odločitev mogoče vplivala družinska tradicija?

Kmečka opravila so mi bila vedno všeč, večkrat sem pri tem pomagal nonotu. Ta pa se je z oljkarstvom ukvarjal ob svojem poklicu, torej za hobby.

Kdaj si se sploh začel ukvarjati z oljkarstvom?

Začel sem pred tremi leti, ko sem ustanovil lastno podjetje, pred tem pa sem se udeležil kmetijskega tečaja, ki ga je priredila Kmečka zveza. Za ustanovitev podjetja je namreč potrebna določena izobrazba na tem področju.

Si torej dejavnost prevzel od nonota?

Moj nono je imel dve majhni zemljišči in pičlo število oljk. Ko se je upokojil, je denar od odpravnine vložil v to dejavnost. V najem je vzel še nekaj hektarjev zemlje boljunske srenje. Ko pa sem dejavnost prevzel sam, se je le-ta še dodatno razvila.

Kako? V kateri smeri?

Sedaj imamo približno tri tisoč oljk, torej veliko več od tistih, ki jih je prvotno posadil moj nono. Zelo pa se je spremenil tudi zunanji izgled končnega izdelka, torej steklenice.

Za začetek svoje dejavnosti si dobil tudi deželni prispevek, kajne?

Dežela podpira ponoven razvoj kmetijstva, s tem da še posebno mladim podjetnikom pomaga z nepovratnimi sredstvi. V mojem primeru sem polovico stroškov za ustanovitev podjetja kril z deželnim prispevkom. Zgradili smo novo torkljo in opremili prostore za stekleničenje olja. Skrbimo tudi za to, da je temperatura v teh prostorih čim bolj enakomerna, kar je zelo pomembno za kakovost izdelkov.

Kdaj je primeren čas za stiskanje oljk?

Oljke pobiramo in stiskamo od oktobra do decembra, nakar olje počiva v sodih do naslednje pomladi. Konec pomladi oziroma na začetku poletja pa olje stekleničimo.

Koliko olja ste nazadnje pridelali?

Mislim, da ga je za okrog dva tisoč litrov. Ponavadi se zgodi, da je dober del olja prodan ali "rezerviran" še pred stiskajem, majhen del pa seveda zadržimo za lastne potrebe.

Steklenice imajo zelo sodoben, z modernim izrazom "high tech" izgled. Kdo je oblikoval njihov dizajn?

Dizajn sta oblikovala moj oče in moj stric, ki tudi sta projektirala torkljo in vse ostale prostore, v katerih poteka naša dejavnost. Olje prodajamo v steklenicah po 250 mililitrov, lansko leto pa smo proizvedli tudi sto oštevilčenih steklenic s poldrugim litrom olja. Naslednje leto pa bomo olje stekleničili tudi v stekleničke po 100 mililitrov, ki bodo primerne za degustacijo oz. za serviranje na mizo.

Kje se nahajajo vaši najpomembnejši odjemalci?

Prodajamo v Nemčijo, Avstrijo, Italijo, Slovenijo, dobre izglede pa imamo tudi na bolj oddaljenih tržiščih, kot so Združene države Amerike in Japonska.

Kako poteka prodaja, mogoče preko kakega lokalnega distributerja?

Večina kupcev pride do nas preko naše spletne strani http://www.starec.it/. Za nas je internet nepogrešljivo sredstvo. Po proizvode pridejo osebno, nekaj pa prodamo tudi preko pošte. Nemce še posebno zanima, kako poteka pridelava in stekleničenje olja, zato jih večkrat povabimo tudi na ogled naših prostorov in naprav za stiskanje in stekleničenje.

V čem je posebnost vašega olja?

Mislim, da smo edini v deželi in eni od redkih v državnem merilu, ki proizvajamo olje brez koščic (denocciolato). Pred stiskanjem namreč posebna naprava iz ploda odstrani koščico. Smo edini v Italiji, ki proizvajamo belico brez koščic. Gojimo pa tudi vrsto Leccino, ki izhaja iz Toskane. Najbolje gre v prodajo mešanica obeh olj (belica + leccino). Posebnost brezkoščičnega olja pa je, da se le-to tudi dlje ohrani.

Si se že mogoče udeležil kake razstave oziroma kakega tekmovanja?

Udeležil sem se razstave olja v kraju Caorle (VE), prejšnje poletje pa sem imel stojnico v krožku Golf Club Trieste na Padričah. V kratkem se bomo udeležili sejma v Veroni, ki je eden največjih v državnem merilu in kjer so tudi dobri izgledi za prodor na prekooceanska tržišča. Nastopili bomo skupaj z vinogradnikom Kantetom in proizvajalcem sirov Zidaričem.

Si že zmagal kako nagrado?

Osebno ne, moj nono pa je večkrat sodeloval na kakem tekmovanju, predvsem v Sloveniji.

Zdi se mi, da so možnosti kar precej rožnate.

So, ampak moramo dejavnost še dodatno razviti, to se pravi še podvojiti število sadik, ki jih imamo sedaj.

Olje prodajate tudi zasebnikom?

Majhnih količin podjetje ne prodaja. Na drobno pa naše proizvode trži Malabar pri cerkvi Sv. Antona Novega v Trstu. Večina naših odjemalcev so restavracije in gostilne, ki nakupijo velike količine, ki jim zadostujejo za celo leto.

Kako to, da vaši proizvodi sežejo tako daleč (npr. v Nemčijo)?

Nemci na splošno zelo cenijo vse, kar diši po Mediteranu. Danes sta zelo v modi zdrava in dietetična prehrana in lepa telesna linija. Oljčno olje gotovo torej spada med proizvode, ki so v tem oziru zelo cenjeni. Veliko kupcev pa gleda, da se proizvod kaže zelo lepo oz. zelo fino, zato je dizajn steklenice ključnega pomena.

Kako poteka delo v oljkarskem podjetju?

Pozimi se ukvarjamo z vzdrževanjem opreme in naprav, žagamo drva ipd. Spomladi pride na vrsto obrezovanje, še pred tem pa je treba oljke zaščititi pred zmrzaljo. Poleti moramo sadike zalivati, ponekod pa smo že uredili avtomatsko zalivanje. Oktobra se začne nabiranje oljk, ki gredo takoj v stiskalnico. Kot sem že povedal, bomo spomladi sadili novih dva tisoč dreves. Do desetih hektarjev bom lahko delo opravljal sam, potem pa bo potrebna nova delovna sila. Ker pa je naše območje zelo majhno in zaprto, ni mogoče ustvarjati večjih količin avtohtonega pridelka.

Kje pa so druga območja, kjer se v Italiji proizvaja olje?

To so Ligurija, Toskana, pa tudi južna Italija. Najbolj severno v Italiji oljke rastejo ob Gardskem jezeru, kjer je ugodna mikroklima. Drugod po Evropi pa oljke rastejo v Španiji, Franciji, Grčiji, Turčiji, pa tudi v Severni Afriki, npr. Tuniziji.

Kako bi ocenil razmerje med dobro kakovostjo izdelka in dobrim oglaševanjem le-tega? Kaj je bolj pomembno za dobro trženje?

Jasno je, da tržišče zahteva, da imajo proizvodi poleg dobre kakovosti tudi na zunaj lep izgled. Ko bi olje ponujal v navadnih vinskih steklenicah, bi prav gotovo precej manj prodal.

Baje je takó proizvedeno olje bolj grenko od tistega, ki ga kupimo v trgovini.

Olje ne sme biti presladko, temveč malce grenkasto in "amabile" in mora v ustih pustiti dober okus.

Dobro delo in veliko uspehov!

Primož Sturman

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Dileme nedeljskih športnikov

Končno smo dobili olimpijske igre! In to v naši neposredni bližini. In televizija jih prenaša v živo 24 ur na 24. Celo Veliki brat na Canale 5 se ne more ponašati s takim medijskim pokrivanjem. Sveti olimpijski ogenj je zagorel nad mestom italijanskih avtomobilov. K sreči so za zadnjega baklonosca izbrali umirjeno nekdanjo tekačico na smučeh Stefanio Belmondo. Do zadnjega trenutka se je za to mesto potegoval tudi Alberto Tomba. Predstavljajte si, da bi bolonjski smučar dobil baklo v roke. Sveto baklo bi po vsej verjetnosti zalučal v akreditirane novinarje in fotografe. Tako bi grehe osovraženih dopisnikov očistil sveti in večni ogenj izpod Olimpa. Ja, pa kaj, ko si medijski heretiki zaradi svojega poročanja o velikem Albertu to zaslužijo. On in Vieri sta res nebogljeni žrtvi vampirskih novinarjev.

Vprašanje pa je, kaj so v nedeljo v Turinu bolj praznovali. Že res, da so mesto dobesedno okupirali veseli športniki, ki se podijo po belih strminah in belih poljanah. Morda pa so se Turinčani odločili za ono zeleno poljano na milanskem San Siru, kjer je turinski Juventus (že spet) premagal milanski Inter in tudi dejansko ponovno osvojil italijansko prvenstvo. Tekma je bila odigrana v Milanu, a pomislite samo, kako bi vse skupaj izgledalo, če bi se tekma vseh tekem igrala v olimpijskem Turinu. Piemontska prestolnica bi sama od sebe kar bruhala šport. V nedeljo so italijanski državljani že itak doživeli športno bulimijo. Olimpijske igre so si namreč drznile ogroziti nogometno hegemonijo. No, da ne bo pomote. Piccinini, Mughini in misica Eleonora Pedron so skupaj s pozno popoldanskim Mentano poskrbeli, da bi italijanski gledalci ne izgubili svete tedenske nogometne litanije, ki se nedeljo za nedeljo vije vse od dveh popoldne tja pozno v noč. Kdo je torej ogrozil nogomet in njegovo gledanost? Eden od južnotirolskih dečkov, ki se po olimpijskih strminah spuščajo s sankami. Južni Tirolec Armin Zoeggeler si je drznil osvojiti prvo italijansko zlato v Turinu na dan, ko se je igrala letošnja nogometna tekma vseh tekem. Dovolj bi bilo, da bi počakal dobrih 24 ur. Pa bi mu nihče nič ne zameril. In na Apeninskem polotoku bi nihče ne bil postavljen pred strašansko dilemo: nogomet ali olimpijske igre?

Nedeljska športna bulimija je bila vseeno zelo koristna: še enkrat smo lahko ugotovili, da šport ne pozna meja. Olimpijski Turin je pravi puzzle različnih narodnosti in kultur, isto bi lahko rekli o nedeljski tekmi vseh tekem. Iz dna srca pa sočutvujemo z ministrom Calderolijem: ob taki narodnostni raznolikosti ga je skoraj zadela kap. Bil je namreč prepričan, da je Ibrahimović, ki se je sprehajal po zelenici v San Siru, pribežnik in vojni kriminalec, ki je ušel Carli Del Ponte in ostalim haaškim tožilcem. Verjetno ga je zamenjal za kakega daljnega sorodnika Slobodana Miloševića. Ne morem si predstavljati, kaj se bo zgodilo, ko bo v Turinu nastopila reprezentanca Jamajke v bobu. Minister za reforme si bo začel puliti lase in vpiti: "Na pomoč, na pomoč! Kamikaze na Olimpijskih igrah!"

In ko smo že pri športnih bulimijah. Zelo sem vesel, da je Bonolisovo mesto v programu Serie A prevzel Enrico Mentana. Vsaj v tistem časovnem terminu nam namreč ni treba poslušati berlusconijev in prodijev, finijev in d' alem, kako se kregajo, kdo je bolj priden in kdo bolj lep. Aleluja!

Andrej Černic

Vremenska napoved ARPA-OSMER za Furlanijo - Julijsko krajino

SPLOŠNA SLIKA:

Ob višinskih atlantskih tokovih in prizemnem sredozemskem zraku bo nad našo deželo v prihodnjih dneh vlažno vreme.

ČETRTEK, 16. februarja 2006:

V spodnji polovici dežele bo pretežno oblačno s padavinami, ki bodo šibke na zahodu in zmerne v vzhodnih predelih. V Julijskih predalpah nad 600 m bo zmerno snežilo. V gorah bo spremenljivo oblačno, v Julijcih bo občasno rahlo naletaval sneg. Padavine bodo bolj možne ponoči in zjutraj.

PETEK, 17. februarja 2006:

Oblačno bo do pretežno oblačno s padavinami, ki bodo šibke na zahodu in zmerne v vzhodnih predelih. V Julijskih Alpah in predalpah nad 1300 m bo rahlo snežilo. V Karniji in na Trbiškem bo spremenljivo oblačno z možnostjo občasnih rahlih padavin.

OBETI ZA KONEC TEDNA:

Nadaljevalo se bo vlažno vreme z občasnimi padavinami.

Deželna meteorološka opazovalnica F - Jk
www.meteo.fvg.it, slovensko@osmer.fvg.it, tel. 0432 934111

ČETRTEK

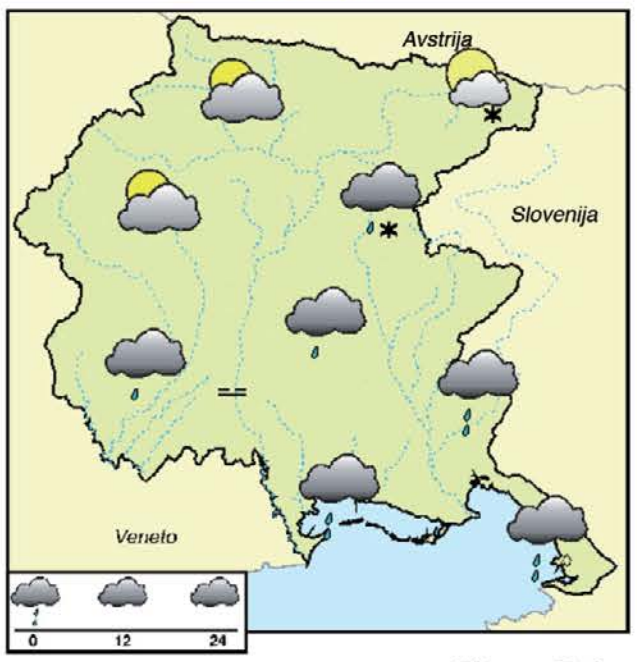

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	1/4	4/6
Najvišja temperatura (°C)	6/9	6/9
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	0	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	-5	

PETEK

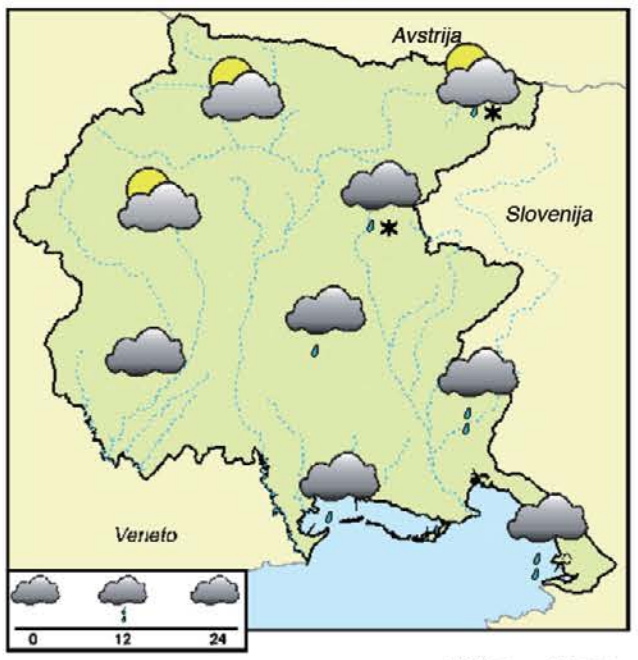

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	2/5	5/7
Najvišja temperatura (°C)	7/10	7/10
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	2	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	-3	

Ljubljana, 8. februarja 2006

Obrazložitve letošnjih Prešernovih nagrad

Prešernovi nagradi za leto 2006 sta na predvečer slovenskega kulturnega praznika prejela pesnik, esejist in pisatelj Milan Dekleva, in sicer za življenjsko delo na področju literarne umetnosti, in režiser Karpo Godina za življenjsko delo na področju filmske umetnosti. Nagrade Prešernovega sklada pa so si prislužili kipar Mirko Bratuša, pianist Bojan Gorišek, igralka Nataša Barbara Gračner, pisatelj Milan Kleč, lutkovni ustvarjalec Silvan Omerzu in pesnica Maja Vidmar.

Književno delo pesnika, esejista in pisatelja Milana Dekleve dosega vrhunsko kakovost, vendar je zaradi odprtosti, paradoksnosti in igrivosti "neujemljivo" v zaključen sistem in težko določljivo. Ne izčrpa ga niti vsota lastnosti, kot so ironija, humor, duhovitost, refleksivnost, niti kombinacija poetičnosti in znanstvenosti, konkretne, strastne fizičnosti in abstraktne metafizike. Občutljivo sledi globalnim duhovnih premenam v času, vendar si ne lasti preroških zmožnosti vidca in vedeža, kvečjemu slepega pesnika, ki najgloblje uvide dosega z ustvarjanjem namišljenih svetov, je v sklepnem delu pregleda obsežnega literarno umetniškega opusa Dekleve zapisala Irena Novak Popov.

Režiser Karpo Godina je, kljub temu da je velik del svojega ustvarjalnega časa prebil v širšem prostoru bivše Jugoslavije, ves čas plaval nad znamenji, po katerih lahko prepoznamo deželo slovenske kinematografije. Godinovi filmi, kratki in dolgi, dokumentarni in igrani, narejeni v srbsko-vojvodinskem ali slovenskem okolju, vsi po vrsti kažejo v svet svobodne, odprte, nehierarhizirane družbe in nekonvencionalnih odnosov, je v predstavitvi filmografije Karpa Godine zapisal Peter Kolšek. V tem svetu imajo prvo besedo izjemni posamezniki, najraje umetniki. Godinova filmografija, tudi zato, ker jo dopisuje mojstrski delež filmskega fotografa, ni iz enega kosa - a vsi kosi sestavljajo film in nič drugega kot film, je še poudaril Kolšek.

Kipar Mirko Bratuša si je nagrado Prešernovega sklada prislužil z razstavo v madridski galeriji Circulo de Bellas Artes. Dela Mirka Bratuše so kot celota, a tudi kot posamezni objekti, posebnost v opusu slovenskega kiparstva, tako po teoretski kot po estetski izkušnji.

Izjemno inventivni, domiselni v vsebinski in likovni zasnovi, nekakšni abstraktni "stroji" domišljije in ustvarjalne moči, ki vznikajo iz nič, a so vendarle dejavni v umetniškem, pomenskem in "funkcionalnem" smislu, je ocenil Andrej Medved.

Bojan Gorišek je pianist, ki s svojim samosvojim pristopom in umetniško kakovostjo presega okvirje poustvarjalne prakse. Čeprav je brez težav uspeval v tujini, se je odločil, da bo deloval doma in podajal nova spoznanja o glasbi domačemu kulturnemu občinstvu. Tudi z glasbo domačih skladateljev, ki ga nagovarjajo s čisto in neposredno izrazno močjo. Gorišek sodi v sam vrh sodobnega slovenskega pianizma. Njegova obsežna diskografija šteje več kot dvajset solističnih zgoščenk. Svoj repertoar izbira s tehtnim premislekom o vsaki skladbi. Njegov veliki glasbeni talent pa se razkriva predvsem v nenehnem iskanju novega in neznanega, je zapisal Milko Lazar.

Nataša Barbara Gračner je nagrado Prešernovega sklada prejela za vlogi Katerine Ivanovne Verhovceve v Bratih Karamazovih F. M. Dostojevskega in Nurie v Enem španskem komadu Yasmine Reza. Kar je obema vlogama skupnega, je igralkino zavestno ukvarjanje z naravo lastnega dela in poklica, ki se v Bratih Karamazovih kaže skozi gledališko raziskavo vmesnega prostora med fiktivno vlogo in njeno zasebnostjo, v Enem španskem komadu pa skozi uprizarjanje predloge, ki ob bok postavlja več ravni fikcije in s tem tematizira shizofrenost igralskega vsakdanjika. Nagrada Prešernovega sklada je za Gračnerjevo samo še ena potrditev v dolgem nizu priznanj in nagrad za njene nesporne umetniške dosežke, je o nagrajenki zapisala Petra Pogorevc.

Pesnik, prozaist in dramatik Milan Kleč si je nagrado prislužil z zbirko kratke proze Srčno dober človek in zvest prijatelj. Čeprav že v Klečevi poeziji srečujemo nadrealistične prizore, obrate, paradokse, bizarnosti, distanco in humor, je v njegovi prozi dosegel sinergetični učinek več stilnih prijemov in tako razvil kompleksen pisateljski postopek, je o nagrajencu zapisal Goran Schmidt. Sam je postal termin zase: Klečev stil je preprosto postal "klečevski", njegova inovacija v literaturi je "klečizem". Najopaznejša značilnost tega stila sta nenehno samoopazovanje in jezikovno preigravanje. Kleč je posebnost slovenskega slovstva, pa tudi prepoznavna in izvirna osebna drža, je še zapisal Schmidt.

Lutkovni ustvarjalec Silvan Omerzu je nagrado prejel za avtorstvo trilogije Misterij življenja in smrti in režijo predstav Zbogom, princ, Peskar in Svetnik Krespel. V trilogiji Misterij življenja in smrti Omerzu orkestrira pomen prav v odnosu lutkovnega gledališča z dramskim in plesnim ter ga umešča v dialog z drugimi umetnostmi, predvsem s kiparstvom in glasbo. V tem pogledu se približuje pojmovanju gledališča kot celostnega umetniškega dela, lutkovne predstave za odrasle pa s pečatom odličnosti vpisuje v polje sodobnega gledališča, je ocenila Barbara Orel.

Pesnica Maja Vidmar pa je nagrado Prešernovega sklada prejela za pesniško zbirko Prisotnost. V tej pesnica nagovarja moškega, patriarhalnega boga, ki je včasih neusmiljen, krut, domišljav in tudi odsoten, zmeraj pa nedoumljiv, je o zbirki zapisala Barbara Korun. Zbirka Prisotnost je premišljeno in subtilno strukturirana na več ravneh: poleg "trdne arhitekture hiše", hiše očetovega zakona, ki po eni strani prebivalko utemeljuje in ščiti, po drugi pa duši, se v prvih besedah pojavi tudi ženska metaforika. V zbirki se prisotnosti moškega, boga, pridružuje odsotnosti ženske, pesnice: samo iz odsotnosti je namreč mogoče pisati, je mogoče biti prevajalka božje prisotnosti, je še zapisala Korunova.

STA

SSk: o statusu predstavništva manjšine

Nadaljuje se etnična borba okoli predlogov Slovenske skupnosti, da se slovenski stranki prizna status avtentičnega predstavnika manjšine. Pri SSk že nekaj časa ugotavljamo, da preferenčni glasovi, oddani na volitvah kandidatom s slovenskim predznakom, pritičejo v glavnem osebam, ki jih predlaga slovenska manjšinska stranka (glej preferenčne glasove, oddane za goriško občino vsem slovenskim kandidatom, ali če hočemo, preferenčne glasove za evropske volitve po slovenskih vaseh). Nasprotno pa opažamo, da je levičarsko volilno telo vedno bolj usmerjeno v podporo svojim italijanskim strankarskim predstavnikom, kar pomeni manjšo in bolj zrahljano vez med vedno manjštevilnimi slovenskimi predstavniki v istih strankah in lastno volilno bazo. To nam daje prepričanje, da je izbira za kandidata SSk na volitvah tista, ki najbolj identificira tudi Slovence, ki še kaj dajo za svojo narodno pripadnost. V tem smislu nastopa SSk na volitvah in dosledno predstavlja interese tistih, ki se ne nameravajo utapljati v večinskem morju. To ne pomeni getiziranja v lastni kotel, pač pa dodatno vrednost, ki jo političnim koalicijam lahko da manjšinska komponenta. Prenovitelji lahko skupaj z nami zastopajo interese slovenske manjšine, kadar jim to prija, ni pa rečeno, da bo to tudi njihova poglavitna skrb. Na vsak način mislimo sodelovati z vsemi tistimi silami, ki bodo zagovarjale pravice slovenske narodne skupnosti v Italiji kot vedno doslej, vendar tudi z jasnimi razlikami glede prednostnih lestvic. Nam je prvenstvena skrb preživetje manjšine, ostalim pa ne več.

Šesta številka Pastirčka

Mesec februar med resnostjo in norčavostjo

Kratki mesec februar se še ni prikazal na obzorju, ko je že zagledala beli dan februarska številka Pastirčka, polna lepih, zanimivih in zabavnih prispevkov. Urednik Marjan Markežič v njej opozarja, da je v tem mesecu nekaj takih dni, na katere ne smemo pozabiti. Za nami sta že Svečnica in Dan slovenske kulture, ko se z raznimi proslavami spominjamo smrti našega največjega pesnika. Letos smo v zamejstvu ta praznik posvetili Simonu Gregorčiču ob 100-letnici smrti. Prav je, da se pomembnosti tega slavja zavedajo tudi otroci in sežejo po slovenski knjigi. Morda bo prišla v poštev prav slovenska ljudska pravljica Čudodelna torbica, ki jo predstavlja Barbara Rustja v rubriki Moja naj..; kot vedno odlomku iz knjige dodaja še križanko in vprašanja za bistre glave. Otroci naj ne pozabijo, da 11. t.m. slavi Lurška Marija; k njej se prav na ta dan še posebno goreče obračajo bolniki.

Da je norčavi pust že pred vrati, je razločno razvidno iz rubrike Besede v podobah, v kateri je Danila Komjanc narisala različne maškare, ki jih bodo otroci dopolnili in dodali še svojo. Pustnih norčij se veselijo tudi žabe v mlaki, ki se za en dan iz zelenih prelevijo v živopisane barve. Neža Rot v prispevku pod naslovom Iz zakladnice prednikov prikazuje značilne pustne šeme in navade na Slovenskem. "Modri" Pacek Walterja Grudi- ne pa meni, da je pustno praznovanje odveč, ker se ljudje celo leto "pustno" oblečeni sprehajajo po mestu in se grejo pajace, da bi bili bolje razpoznavni. Kakšen svet! Iz tega sveta gotovo ni metla Pika pravljičarke Marize Perat. Ona prebiva v čarovničini hiši in prijateljuje s palčki, toda neizmerno si želi spoznati širša obzorja... K majhnim škratom se v svoji bujni domišljiji rada vrača Ivana Cotič, četrtošolka OŠ P. Voranc iz Doberdoba, ki si je z zapisom Na obisku pri palčkih pridobila častni naslov Pastirčkov časnikar meseca. Iskrene čestitke! Naj tudi drugi otroci zasukajo pero in kaj lepega napišejo, prej ali slej bo sreča pokukala tudi k njim. Sicer Pastirčkovi dopisniki tudi tokrat niso skoparili s pisemci, saj se jih je nabralo cel kup na osmih straneh Pastirčkove pošte, ki se kiti z osemindvajsetimi risbicami različnih tematik in tehnik. V pustnem času, ko lahko vse na glas vrešči in nori, bodo radovedni "glasbeniki" bolj neopazno poizkusili, kakšen zvok imajo najrazličnejši predmeti, kakor spodbuja zapis Igrajmo se. Zima še vedno kaže svoje ostre zobe, zato naj malčki pazijo, da ne staknejo angine, kot jo je Mihec v dopolnjevanki Marije Perdih. Mali Medo Paole Bertolini Grudina blaženo piska na piščalko in pod jablano sanja, da bo pastir. Pastirček pa se je v svojem naravoslovnem potepanju zaustavil pri orehu in natančno opisal njegovo zunanjost in vrline. Trije Pastirčkovi potepuhi so v spremstvu Marjana Markežiča šli v "podzemlje", v presenetljive Škocjanske jame, ki razkrivajo svojo enkratno očarljivost. Prijatelj PeCe ždi na svojem stojalcu in s pomočjo Olge Tavčar nadaljuje razlago navodil za pravilno uporabo računalnika. Čeprav v sodobnem svetu tudi otroci radi uporabljajo računalnik za sporočila, je pismo še vedno dobrodošlo, zato je prav, da ga znamo pravilno napisati. Prav to uči prispevek Neže Rot Kako pišem pisma. Za pisanje pa je nujno potrebno poznati slovnico, kot hudomušno opominja pesmica Berte Golob Sol jezika. Otroci in odrasli, brž vzemite v roke februarsko številko Pastirčka in poiščite omenjene in še druge poučne in razvedrilne rubrike! Veselo branje!

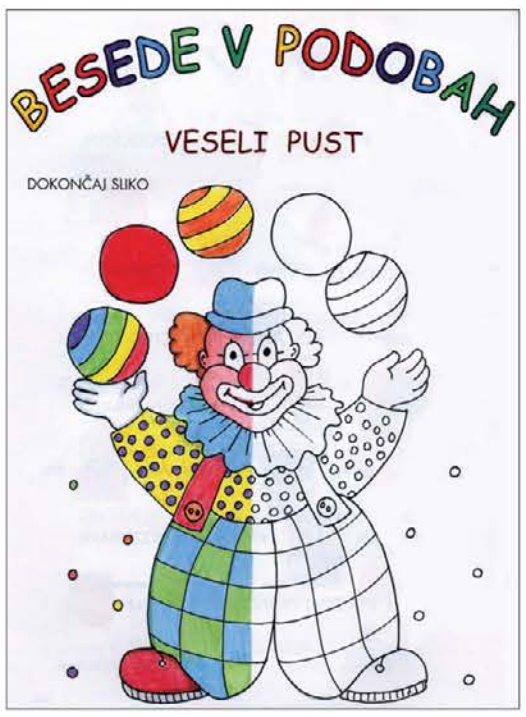

IK